

ØRLAND
KOMMUNE

BUDSJETT 2021 OG ØKONOMIPLAN FOR 2021 – 2024

VEDTATT I ØRLAND KOMMUNESTYRE 19. NOVEMBER 2020

ØRLAND KOMMUNE
Postboks 43
7159 BJUGN

Besøksadresse: Alf Nebbs gt. 1
Tlf.: 72 51 40 00
Org.nr.:

postmottak@orland.kommune.no
orland.kommune.no
facebook.com/orland

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Kommunal planlegging og økonomisk styring	5
1.2 Ørland kommune	6
1.3 Behov for økte inntekter	7
1.5 Statsbudsjettet	8
1.6 Kommuneplan / Nye planer	8
1.7 Usikkerhet	9
1.8 Korona	10
1.9 Renter	10
1.10 Gjeldsutvikling	11
1.11 Distriktsindeksen/Differensiert arbeidsgiveravgift	11
1.12 Tilskudd til Åfjord badeanlegg	12
1.13 Inndelingstilskudd	12
1.14 Befolkningsutvikling	12
1.15 Økonomiske måltall	14
1.16 Forutsetninger	15
1.17 Bevilgningsoversikt drift	16
1.18 Driftsbudsjett skjema 1B	17
1.19 Administrativt alternativ til eiendomsskatt	18
2. Organisasjon og utvikling	21
2.1 Digitaliseringsstrategi	21
2.1.1 Mål:	21
2.2 Kompetanse	22
2.3 Heltidskultur	22
2.4 Arbeidsmiljø	22
2.4.1 Hvordan skal Ørland kommune møte utfordringene i organisasjonen slik at det etableres en god organisasjonskultur og helsefremmende arbeidsmiljø?	24
2.5 Kommunikasjonsenheten	25
2.6 Dokumentforvaltningen	26
2.7 Personal	27
3 Helse og familie	29
3.1 Dagens drift	29
3.2 Utviklingstrekk	30
3.3 Faglig utvikling	30
3.3.1 Livsglede for alle	30
3.3.2 Pårørendearbeid	31
3.3.3 Etisk refleksjon	31

3.3.4. Systemisk praksis.....	32
3.3.5. Velferdsteknologi	32
3.3.6. Helseplattformen	32
3.3.7. Fremtidens helsebygg og helse- og omsorgstjenester	33
3.4. Statlige føringer	33
3.4.1. «Leve hele livet».....	33
3.4.2. Relevante lovverk for helse og familie.....	33
3.5. Ambisjoner/mål.....	34
3.6. Forvaltning og administrasjon	35
3.7. Familiehelse.....	36
3.8. Hjemmetjenesten.....	40
3.9. Oppfølgingstjenesten.....	41
3.10. Sykehjem og Heldøgnsomsorg	42
3.11. Fosen Helse IKS/Fosen Distriktsmedisinske Senter	44
3.12. Konklusjon.....	44
4. Oppvekst og utdanning.....	46
4.1. Budsjettramme for 2021	46
4.2. Demografi	47
4.3. Statlige føringer og relevant lovverk	47
4.4.1. Pedagogisk verdiplattform og kommunedelplan.....	48
4.4.2 Ny læreplan, Fagfornyelsen	48
4.4.3. Digital plan.....	50
4.4.4 Regionalt samarbeid.....	50
4.5.1.Barnehage og skole.....	51
4.5.2. Private barnehager.....	54
4.5.3. Kvalifiseringsenheten	54
4.5.4. PP-tjenesten	54
4.5.5. Barnevern	55
4.5.6. Kommunalt forebyggende team (KFT)	56
4.6. Utredning av barnehage- og skolestruktur	56
4.7. Satsinger og ambisjoner i planperioden	56
5.0 Samfunnsutvikling og tekniske tjenester.....	58
5.1 Overordnede mål og ambisjoner	58
5.2 Plan	58
5.3 Vann	59
5.4 Kommunalteknikk.....	60
5.5 Eiendom.....	61
5.6 Eiendomsutvikling	62
6.0. Næring, arbeid og kultur.....	63
6.1. Dagens drift.....	63
6.2. Ambisjoner/mål.....	63

6.3. Næring.....	64
6.3.1. Forsvarsrelatert næring	65
6.3.2. Reiseliv	65
6.3.3. Handel	65
6.3.4. Ørland lufthavn	65
6.3.5. Arena for næringsutvikling.....	66
6.3.6. Salg av boligtomter og næringsareal	66
6.4. Landbruk.....	66
6.5. Havbruk	66
6.6. Folkehelse og frivillighet	68
6.7. NAV	68
6.8. Roret KF.....	69
6.9. Ørland kirkelige fellesråd	70
6.10 Overføringer til kulturområdet og andre	70
6.11 Konklusjon.....	70
7. Økonomiavdelingen.....	71
8. Investeringsbudsjett.....	72
8.1 Detaljert investeringsbudsjett.....	74
8.2 Kommentarer til investeringsbudsjettet.....	77
8.3 Øvrige prosjekt i budsjett og økonomiplanen.....	79
8.4 Prosjekt som ligger utenfor planperioden	83
9.0 Kommunestyrets vedtak.....	87

1. Innledning

Nasjonal økonomi

I 2020 fikk vi oppleve en verdensomspennende pandemi. Covid-19 har gitt store negative økonomiske ringvirkninger internasjonalt, nasjonal og lokalt. De fleste funksjoner i Norge er tilbake i mer normal drift og gjeninnhenting i norsk økonomi fortsetter.

Arbeidsledigheten har falt fra over 10% til 3.6%. Norges Bank gjorde små endringer på siste rentemøte og ser fortsatt for seg å heve rentene i slutten av 2022. Økt usikkerhet forbundet med smitteøkningen den siste tiden gjør veien videre mer usikker, men dersom vi får en vaksine kan økonomien normaliseres raskere enn Norges Bank ser for seg.

Norges Bank gjorde små endringer i rentebanen på møtet i september. De ser fortsatt for seg første renteheving mot slutten av 2022, omtrent da veksten ventes å være tilbake til trend og arbeidsledigheten har 2.5% i sikte.

Det har vært bred enighet om nødvendigheten av å øke pengebruken i den situasjonen landet har stått i og står ovenfor. Slik unngår vi en enda kraftigere nedtur og det hjelp og hjelper sunne bedrifter og arbeidsplasser gjennom krisen. Hvilke konsekvenser dette gir på lengre sikt er krevende å si noe sikkert om. Ørland kommune vil måtte belage seg på mulig redusert skatteinntang og mulige reduksjoner i rammetilskuddet. Dette innebærer at trange budsjett kan bli trangere. Imidlertid ser vi også at kommunen har en nærings- og arbeidslivs-sammensetning som har vært mindre sårbar for koronaeffekter enn i mange andre kommuner.

1.1 Kommunal planlegging og økonomisk styring

Alle kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. De skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp. Økonomiplanen skal også vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen bygger på. Den skal også vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Samtidig skal den settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd. Administrasjonen ønsker styring av ressurser mot de kommunale planer og mål Ørland kommune til enhver tid har. Imidlertid er vi nå i en situasjon hvor kommunen er ny, og kommunale planer må lages. Dette innebærer at økonomiplanen foreløpig tar utgangspunkt i sammenslått drift (og investeringer) av de to gamle kommunene, og i de tiltak sammenslåingsprosessen har angitt for videre drift og de mål fagretningene setter seg i den konteksten de står i. Vi vil i årene framover lage ny kommuneplan og knytte økonomiske disponeringer tettere opp mot målene som vi kommer fram til i kommuneplanarbeidet. I vår planstrategi legger vi opp til utarbeidelse av planprogram i 2020 og kommuneplanarbeid i 2021. Når kommuneplanen er vedtatt legger administrasjonen opp til at økonomiplan med budsjett skal utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Kommuner er en nøkkelaktør for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling. De er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er de ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. FN definerer bærekraftig utvikling slik; utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Det er 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. Målene skal vise veg mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt. Ørland kommune vil innarbeide bærekraftsmålene i de kommunale planene som det skal arbeides med i planperioden.

1.2 Ørland kommune

Ørland har de senere år opplevd næringsvekst, sysselsettingsvekst og befolkningsvekst. Det er mange muligheter i vår geografi som vi skal jobbe hardt for å forløse i årene som kommer. Vi står foran et spennende kommuneplanarbeid som skal stake ut kursen for kommunen. Vi må planlegge vår nye kommune slik at vi får det samfunnet vi ønsker, får rett ting på rett plass og klarer å sette ambisiøse mål for de tjenestene vi skal levere. Ørland har spennende natur og kultur og et variert nærings- og arbeidsliv. Vi har mye å by på og mye å bygge på.

Ørland kommune budsjetterer nå for sitt andre budsjettår. Det betyr at vi i fjor lagde en økonomiplan og budsjetterte for en organisasjon uten å ha erfaringstall for denne organisasjonen. Dette ga en usikkerhet i budsjetteringen. Vi har nå snart 10 måneder med erfaring fra ny organisasjon, samtidig som organisasjonen i 8 av disse har håndtert en ekstraordinær situasjon. Dette gir en fortsatt usikkerhet rundt sammenhengen mellom drift av organisasjonen og budsjettnivået i økonomiplanen.

I de tidligere kommunene er det investert store beløp de senere årene. Vi har derfor store realverdier i vår bygningsmasse. Bygningsmassen har betydelig kapasitet for videre vekst og utvikling av tjenestene i kommunen, samtidig som vi har noe overkapasitet og at nye bygg gir nye driftskostnader. Innenfor budsjettet for eiendom vil en normalt kunne drifte og vedlikeholde inntil 100 mål eiendom. Driftskostnader er det vanskelig å redusere dersom en ønsker varme og rene bygg, men med over 120 mål med eiendom betyr det at spesielt vedlikeholds nivået for våre bygg og anlegg er for lavt til å opprettholde realverdi i byggene. For å illustrere behovet har vi i dag avsatt midler til vedlikehold som tilsvarer at et bad i en kommunale leiligheter kan pusses opp hvert 125. år, hvilket er betydelig lengre enn antatt levetid på et bad.

Ørland kommune har svært høy gjeld. Administrasjonen legger opp til å betale ned mer gjeld enn vi tar opp i økonomiplanperioden. Administrasjonen foreslår, i tråd med vedtatte måltall, at nye låneopptak skal ligge under 35% av årlig avdragsbeløp i de enkelte år i planperioden. Det er ikke rom for nye store investeringer i perioden.

I denne økonomiplanen er det også forutsatt en investeringsutsettelse av noen av de tidligere politiske vedtatte investeringer i 2020 og lav investeringsgrad i perioden.

Ørland kommune er en lavinntektskommune som må bruke mer enn det dobbelte av medianen i kommune-Norge i prosent av inntekter på å betjene gjeld hvert år. Teknisk beregnings-utvalg anbefaler et korrigert netto driftsresultat på minst 1,75 % i forhold til drifts-inntekter.

Ørland kommune driver marginale tjenester. Vi bruker mindre enn mange andre sammenlignbare kommuner på de store tjenestene våre og vi har et svært begrenset innsparingspotensial i driften av tjenestene da vi ligger på normkrav. Vi identifiserer samtidig at vi har faglige forbedringsmuligheter i flere av tjenestene.

1.3 Behov for økte inntekter

Administrasjonen pekte i fjor på behovet for å hente inn eiendomsskatt for sikre en mer robust og forutsigbar drift i en usikker tid. Økonomiske rammefaktorer er etter den gang blitt mer usikker. Vi har fortsatt svært begrenset erfaring med ny organisering. Vi kjenner ikke hvordan de økonomiske langtidsvirkningene av korona vil slå ut i kommunesektoren. Vi vet at ny distriktsindeks vil kunne få negativ økonomisk virkning for oss. Det er endring i skattlegging av havbruk uten at vi i dag er sikker på hvordan denne vil slå ut for oss. Vi vet vi får økte utfordringer i spesielt i de to siste årene av økonomiplanperioden.

Administrasjonen foreslår derfor å innføre eiendomsskatt. Innføring av eiendomsskatt for kategoriene næring og bolig/fritidsbolig ville gi kommunen noe bedre økonomisk handlingsrom, økt forutsigbarhet og opprettholdelse av dagens kvalitet i tjenestene. Vi mener en innføring av eiendomsskatt for disse kategoriene fra 2022 på en promille og opptrapping til to promille i 2023 og 2024, er nødvendig for å opprettholde en marginal, men effektiv drift i våre tjenester.

Skattebelastningen i 2023 på foreslått toppnivå vil utgjøre to promille, som eksempelvis tilsvarer halvparten av hva man tok inn i pr husstand i eiendomsskatt i gamle Bjugn kommune ved forrige runde. Den praktiske gjennomføringen med fastsettelse av eventuelt bunnfradrag og lignende, vil skje gjennom eiendomsskattevedtaket neste år. Det må imidlertid fattes et prinsippvedtak i år for å kunne gjennomført takseringen.

Selv ved en innføring av eiendomsskatt vil administrasjonen fortsatt lete etter varige strukturelle endringer som kan gi innsparinger, uten at det reduserer kvaliteten på lovpålagte tjenester ut over hva vi kan akseptere. Vi vil også måtte benytte oss av avsatte fondsmidler for å komme i balanse i økonomiplanperioden selv om dette ikke kan løses slik på sikt.

Vi ser at våre tidligere analyser over kommunens økonomiske utfordringer stemmer godt. I forbindelse med økonomiplanarbeidet og budsjettet i fjor gjorde vi en omfattende benchmarking mot andre sammenlignbare kommuner som drev billigere enn oss innen de ulike tjenestene. I denne prosessen gikk vi også i dybden på å finne en rimelig fordeling mellom fagområdene i kommunen. Vi har fortsatt liten erfaring med ordinær drift i ny kommune. Vi har imidlertid ingen indikasjoner på at den analysejobben vi gjorde i fjor er gal.

Den prioriteringen vi gjør er å verne om våre lovpålagte tjenester.

1.4 Administrasjonens alternative forslag til å oppnå balanse i økonomiplanperioden

Kommunedirektøren har registrert at det ikke er politisk ønskelig med eiendomsskatt. Vi har også registrert en motstand mot å gjennomføre en del varige strukturelle tiltak og til å foreta kutt i tjeneste/reducere kvalitet.

Administrasjonen skal opptre lojalt mot politisk ledelse, administrasjonen skal opptre nøytralt og like godt for et hvert politisk vedtak og administrasjonen skal vise en faglig uavhengighet i sine råd. Det er ikke uvanlig at politiske organisasjoner produserer flere vedtatte mål enn det organisasjonen i sum har evne til å bære. Det må derfor også bli politikk hva og hvordan man skal prioritere av det man vil. Sterkest kommer det til syne i den årlige budsjettbehandlingen. Kommuneloven pålegger kommunedirektøren å foreslå et budsjett i balanse. Vi har valgt å fremme eiendomsskatt fordi vi mener dette gir den beste utviklingen av kommunen. Administrasjonen har også valgt å vise et administrativt alternativ til eiendomsskatt med innsparingstiltak på nivå som ca tilsvarer foreslått inntekt fra eiendomsskatt. Med andre ord hvordan administrasjonen mener vi må kutte i organisasjonen dersom kommunestyret ikke vedtar eiendomsskatt.

En hovedprioritering fra administrasjonen er da fortsatt å verne om våre lovpålagte tjenester. Vi prioriterer tjenesteproduksjon framfor struktur; altså at kvaliteten på tjenesten er viktigere enn hvor i kommunen du får den. Vi aksepterer lengre avstand til enkelte tjenester og at enkelte tjenester som da ikke er lovpålagte vil reduseres sterkt/eller falle bort. Alle kuttene vil kunne innebære en reduksjon i kvalitet i tjenestene på en eller annen måte.

Tallene i anslagene som er gitt i dokumentet er omtrentlig og ikke utredet skikkelig og må forstås å inneholde en betydelig usikkerhet. Vi antar imidlertid at vi i løpet av året som kommer vil kunne kjøre utredningsprosesser og starte iverksetting av tiltakene, dersom dette vedtas, slik at flere av tiltakene vil kunne få helårseffekt allerede ifra 2022.

Tiltakene er beskrevet i kapittel 1.19.

1.5 Statsbudsjettet

Statsbudsjettet kan du lese her:

<https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2021/id2741050/>

KS sine kommentarer til statsbudsjettet:

<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/statsbudsjettet-2021/>

1.6 Kommuneplan / Nye planer

I kommunelovens § 14 blir beskrevet at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Økonomiplanen skal derfor ta opp i seg det øvrige planverket.

Kommunen vedtok i 2020 planstrategi som beskriver hvilke planer som skal utarbeides og når dette skal gjennomføres. I planstrategien er det beskrevet at kommuneplanens

samfunnsdel og arealdel skal revideres innenfor økonomiplanperioden. Kommuneplanene blir viktig for å utnytte de mulighetene som ligger i den nye kommunen samtidig som en løser de utfordringer som foreligger. Kommuneplanens samfunnsdel blir det viktigste planarbeidet i 2021. Vi ønsker også å lage kommunedelplaner for de store tjenesteområdene innen helse og oppvekst. Vi tror vi på den måten sikrer at vi jobber godt strategisk mot det vi utreder som foretrukken vei.

Økonomiplanen skal i utgangspunktet være kommuneplanens handlingsdel. Når vi ikke har fått utarbeidet kommuneplan enda vil økonomiplanen for denne perioden være noe frikoblet fra det øvrige planverket. Vi legger opp til at den vil være nærmere koblet opp mot det øvrige planverk når dette kommer på plass.

1.7 Usikkerhet

Vi beskrev i budsjett 2020/økonomiplanen for 2020-2023 den usikkerheten vi mente lå inne i planen på det tidspunktet. På enkelte områder er usikkerheten økt, men det er i hovedsak grunnet sekundærvirkningene av koronaen.

Det var allerede usikkerhet knyttet til om de reduksjonstiltakene som er foreslått kan gi full helårseffekt allerede i 2020 og med koronapandemien ser vi at det kan bli svært utfordrende å nå målet.

Vi skrev i budsjettet for 2020: "Det er heftet en usikkerhet knyttet til føring av budsjettet. To ulike organisasjoner med alle budsjettposter er lagt inn i en ny organisasjon. Det vil være en risiko for at budsjettposter er ført feil med de konsekvenser det kan gi. Eksempelvis vil en dobbel føring av inntektspost umiddelbart gi utfordring. Det ligger en usikkerhet i å lage budsjett for en ny organisasjon da vi ikke har noen driftsår å sammenligne med. Dette kombinert med nedtrekk gjør at budsjetteringen har vært utfordrende".

Vi har så langt ikke oppdaget noen større poster som er feilbudsjettet.

Vi skrev også at det var en usikkerhet om vi budsjetterer for marginalt i forhold til behov i de store tjenesteområdene. Uforutsette kostnader til enkeltbruker vil kunne utløse salderingsbehov raskt. Som salderingssaken viser, så er det på enkelte området budsjettet noe for lavt.

Det er usikkerhet knyttet til en del pågående prosjekter. Med så mange prosjekter som er kjørt samtidig vil det også være en usikkerhet om alle kostnader er beregnet riktig eller om alle behov er medregnet. I den framlagte salderingssaken foreslås det å utsette en del prosjekt til senere i planperioden, men vi ser også at det er enkelte prosjekt som har vært budsjettet for lavt.

Korona-pandemien har gitt ekstra kostnader, samt reduserte inntekter. Hvordan sluttresultatet vil bli avgjøres i stor grad av den videre utvikling ut over høsten. Unngår vi økt smittespredning er det større sjanse for en raskere tilbakevending til situasjonen før pandemien.

I økonomiplanperioden skal vi ytterligere ned. Vi må jobbe i hele 2020 med å realisere tiltakene som er beskrevet i budsjettet, samtidig som vi må lete etter nye tiltak. Vi vil måtte vurdere ytterligere strukturelle tiltak og ytterligere reduksjoner i tjenestene i løpet av året.

1.8 Korona

Ekstra kostnader og inntektstap i forbindelse med Korona vil bli behandlet i en egen sak. Den vil bli fremmet når vi vet hva regjeringen legger opp til av refusjon til kommunesektoren. Det er lovt en proposisjon om dette i siste halvdel av november. Saken vil bli fremmet i årets siste kommunestyremøte.

1.9 Renter

Rentenivået er rekordlavt og ut ifra Norges Banks prognoser skal de være slik de to første årene i planperioden og deretter skal det komme en viss økning. Det bør legges opp til en økning av avdragene utover minimumsavdraget slik at avdragene kan reduseres noe for å kompensere for økte renter. Utfordringen er å gjennomføre dette samtidig som å opprettholde samme nivå på tjenestene som i dag.

SSB forventer en forsiktig renteoppgang fra 2022

Pengepolitikken omtales ofte som førstelinjeforsvaret i konjunkturstyringen. I løpet av knappe to måneder har Norges Bank satt ned styringsrenta tre ganger med til sammen 1,5 prosentpoeng til 0 prosent. I tillegg til lavere rente, er det vedtatt flere tiltak for å redusere lånekostnadene og bidra til å opprettholde aktivitet gjennom nye utlån til virksomheter.

– Renta ventes å være rekordlav lenge, men vi tror på en forsiktig renteoppgang fra 2022, sier forsker i SSB Thomas von Brasch.

Vi har basert oss på anslag utarbeidet av Kommunalbanken som baserer seg på Norges Bank sine anslag:

	Norges Bank-anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 3/20				
ÅR	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd Nibor	Bank margin-påslag på Nibor	Budsjettert lånerente ved bruk av NB anslag
2021	0,00	0,30	0,30	0,60	0,90
2022	0,15	0,30	0,45	0,60	1,05
2023	0,50	0,30	0,80	0,60	1,40
2024	0,70	0,30	1,00	0,60	1,60

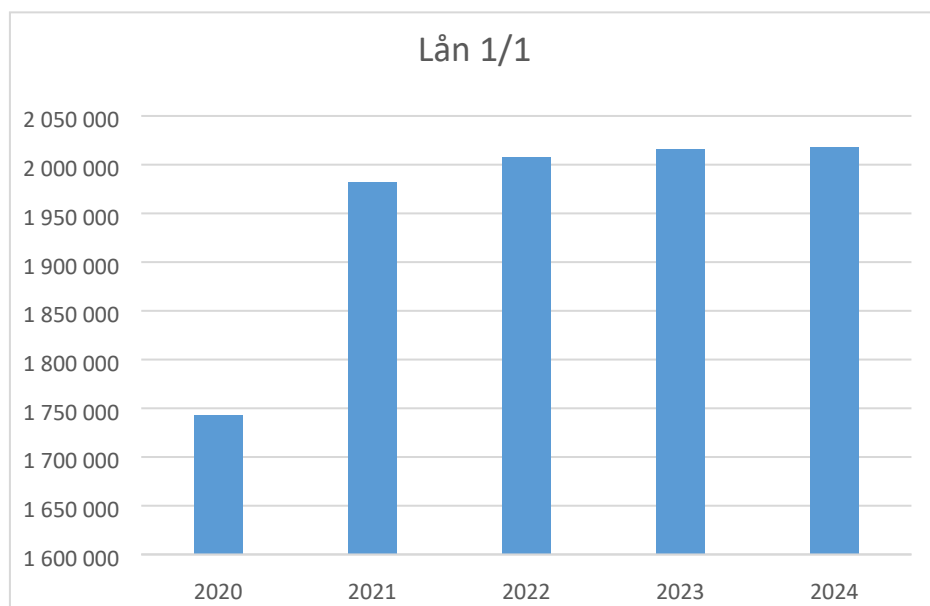
Det er verdt å merke seg hva Norges Bank sier vedrørende inflasjonsutviklingen:

“Renten vil normalt endres gradvis slik at vi kan vurdere virkningene av renteendringer og annen ny informasjon om den økonomiske utviklingen. I situasjoner der faren for særlig ugunstige utfall er betydelig, eller dersom det ikke lenger er tillit til at inflasjonen vil holde seg lav og stabil, kan det i noen tilfeller være riktig å reagere kraftigere i rentesettingen enn vanlig.”

Det betyr at om inflasjonen skulle bli liggende på dagens høye nivå vil renten kunne bli satt opp tidligere og kraftigere enn markedet har priset inn i dag.

1.10 Gjeldsutvikling

	2020	2021	2022	2023	2024
IB lån	1 742 827	1 982 427	2 007 318	2 015 615	2 017 806
Avdrag	61 000	63 532	64 390	64 676	64 752
Avdrag startlån	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Nye lån	305 600	93 423	77 687	71 867	67 279
UB lån	1 982 427	2 007 318	2 015 615	2 017 806	2 015 333

1.11 Distriktsindeksen/Differensiert arbeidsgiveravgift

Distriktsindeksen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har foretatt en revisjon av distriktsindeksen (jf. kapittel 10.7.8). Distriktsindeksen viser graden av distriktsutfordringer i kommunene og benyttes blant annet som grunnlag for bruk av distriktpolitiske virkemidler, herunder for å avgrense virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Den benyttes i dag også ved fordeling av distriktstilskudd Sør-Norge og småkommunetillegget i distriktstilskudd Nord-Norge i inntektssystemet for kommunene. I Prop. 1 S (2019–2020) ble det varslet at departementet skulle vurdere innretningen på de regionalpolitiske tilskuddene nærmere, med sikte på å komme tilbake til bruken av distriktsindeksen ved fordeling av distriktstilskuddene i inntektssystemet i kommuneproposisjonen for 2021. Det overordnede målet med inntektssystemet er å sette alle kommuner i stand til å gi likeverdige tjenester til sine innbyggere, i hovedsak gjennom utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen. Det har likevel vært politisk ønskelig å gi noen grupper av kommuner høyere inntekter. Blant annet får kommuner i Nord-Norge, små kommuner og kommuner i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling ekstra midler gjennom distriktstilskudd Nord-Norge og distriktstilskudd Sør-Norge. Departementets vurdering er at det bør foretas en samlet gjennomgang av behovet for regionalpolitiske tilskudd og hvilke kommuner disse tilskuddene skal nå, før en vurderer hvordan den reviderte distriktsindeksen eventuelt skal benyttes. I nytt inntektssystemutvalg, som regjeringen tar sikte på å utnevne våren 2020, skal det foretas en helhetlig gjennomgang

av inntektssystemet (jf. kapittel 3.1). Departementet vil derfor vente med å foreta endringer i distriktstilskudd Sør-Norge og distriktstilskudd Nord-Norge til utvalget har kommet med sin utredning. Den samme distriktsindeksen som brukes i inntektssystemet i 2020, dvs. distriktsindeksen fra 2017, benyttes inntil videre.

Ved en omlegging av distriktindeksen må en forvente at kommunen vil tape på det både gjennom redusert rammetilskudd og endring av arbeidsgiveravgiften. Årsaken er at det går bedre for kommunen – vi har opplevd en jevn vekst gjennom de siste årene.

1.12 Tilskudd til Åfjord badeanlegg

Det er lagt inn betaling av et tilskudd til «Åfjord badeanlegg» i 2021 i tråd med inngått avtale. Tilsvarende skal Åfjord kommune betale til Ørland kommune for finansiering av Ørland Sparebank Arena. Avtalen er inngått for å få et økt tilskudd av spillemidler som interkommunale anlegg.

Det er avsjekket med revisjonen om tilskuddet kan føres via investeringsregnskapet, noe vi ikke kan så lenge vi ikke er deleier til det vi gir tilskudd til.

Tilskuddet er beregnet til 6,5 mill kroner og finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

1.13 Inndelingstilskudd

Kommuner som slår seg sammen mottar et inndelingstilskudd når den nye kommunen formelt trer i kraft. Inndelingstilskuddet gir full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av sammenslåingen. Inndelingstilskuddet blir beregnet ut fra inntekts-systemet det året sammenslåingen trer i kraft. Den nye kommunen mottar fullt inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen, før det deretter trappes ned over fem år.

Det må legges en plan for hvordan man ønsker å bygge opp en reserve / buffer for å kunne gjennomføre denne reduksjonen i inntektene.

1.14 Befolkningsutvikling

SSB har laget en ny befolkningsframskriving på nasjonalt nivå som ble lagt fram i begynnelsen av juni. Framskrivning fordelt på den enkelte kommune kommer i august. I den framskrivningen som er framlagt nå har vi:

I befolkningsframskrivingenes hovedalternativ øker Norges folketall gjennom hele dette århundret, fra dagens nær 5,4 millioner til 6 millioner i 2050 og 6,3 millioner i 2100. Det er ingen selvfølge i dagens Europa.

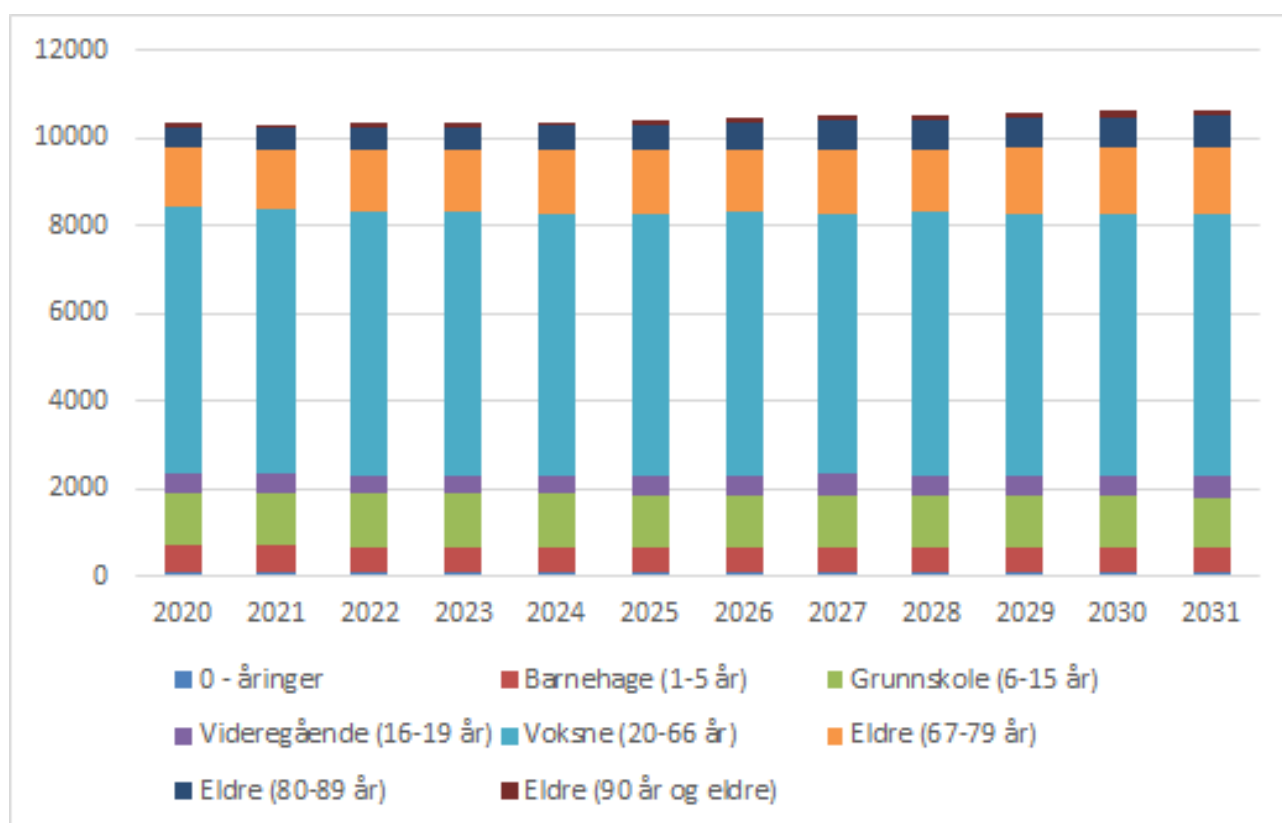
Bakgrunnen for at befolkningsveksten i hovedalternativet blir lavere enn Norge har hatt det siste tiåret, er først og fremst at innvandringen har gått ned og forventes å fortsette på et lavere nivå enn i det siste tiåret.

På grunn av koronapandemien forventer SSB en liten nedgang i befolkningsveksten de første par årene som følge av stengte grenser og lav mobilitet.

– Vi forventer altså at koronapandemien vil redusere både fruktbarheten og innvandringen – på kort sikt – mens vi ikke forventer at dødeligheten vil påvirkes, sier seniorforsker Syse.

På lengre sikt forventes det lavere innvandring enn før fordi vi tar hensyn til at også omverdenen eldes. Selv om FN forventer en klar økning i folketallet i verden framover, kommer størstedelen av veksten i eldre aldersgrupper som generelt flytter lite på seg over landegrensen

Befolkningsutviklingen pr kommune viser følgende for Ørland:

Figuren viser at vi vokser med ca 324 innbyggere fra 2020 til 2031 og all vekst kommer i de tre eldste aldersgruppene. Forventet vekst i disse tre gruppene er på 497 personer. Dette må hensyntas i planleggingen i tillegg må SSBs prognose vurderes opp mot forventet vekst på ØHF.

Legger vi fokus kun på planperioden har vi følgende oppsett:

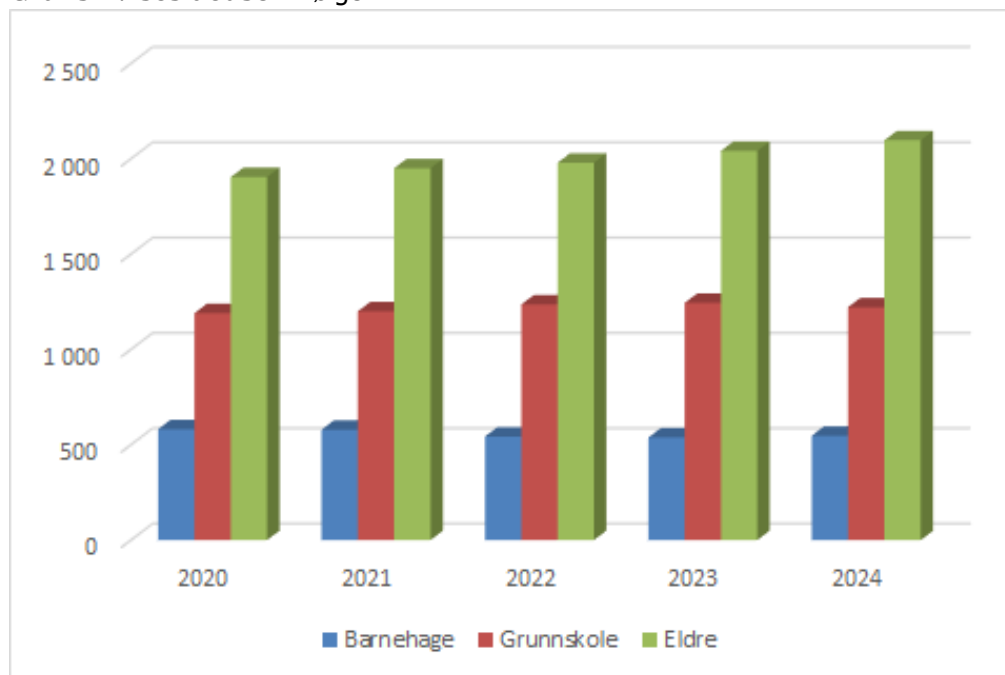
	2020	2021	2022	2023	2024	Endring 2020/2024
0 – åringar	115	103	103	102	102	-13
Barnehage (1-5 år)	581	578	543	538	547	-34
Grunnskole (6-15 år)	1 190	1 200	1 236	1 244	1 221	31
Videregående (16-19 år)	478	464	432	424	434	-44
Voksne (20-66 år)	6 055	6 021	6 030	5 994	5 970	-85
Eldre (67-79 år)	1 342	1 378	1 383	1 413	1 429	87
Eldre (80-89 år)	468	482	499	533	572	104
Eldre (90 år og eldre)	94	90	97	95	96	2
Total	10 323	10 316	10 323	10 343	10 371	48

Tabellen viser en jevn vekst i gruppene over 67 år, nedgang i barnehage og grunnskole, men sistnevnte har en topp i 2023.

Dersom vi fokuserer mer på de aldersgruppene der vi yter mest tjenester får vi:

	2020	2021	2022	2023	2024
Barnehage	581	578	543	538	547
Grunnskole	1 190	1 200	1 236	1 244	1 221
Eldre	1 904	1 950	1 979	2 041	2 097
SUM	3 675	3 728	3 758	3 823	3 865

Grafisk vises det som følger:

Når vi også ser på utviklingen i behovet for ansettelser knyttet til kampflybasen og private bedrifter er det lov til å håpe at utviklingen vil bli mer positiv enn framskrivningene viser.

For den eldre delen av befolkningen er det større grunn til å tro at framskrivningen stemmer da det er mindre mobilitet denne gruppen.

1.15 Økonomiske måltall

Kommunestyret vedtok 12/12-2019 (sak 19/49) følgende økonomiske måltall:

- Mål for økonomisk balanse. Korrigert netto driftsresultat på minst 1,75 % ift driftsinntekter
- Mål for økonomisk buffer for å håndtere risiko for tapte inntekter eller økte kostnader. Fritt disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter på minimum 0,5%.
- Nye låneopptak skal ligge på maksimalt 35% av avdragsbeløpet det enkelte år i planperioden, lån til vann, avløp og tomteutarbeidelse kommer i tillegg.

Økonomiplanen er laget ut i fra de vedtatte måltallene, men som oppstillingene viser så ligger vi under foreslått avsetning pr år (kulepunkt en). De to øvrige måltallene oppfylles med god margin.

1.16 Forutsetninger

- Det er benyttet inntektsanslag fra statsbudsjettet for 2021 og KS sine beregninger for perioden 2022 -2024
- Renteutvikling i hht Norges Bank
- Avdrag er lagt på minimumsavdrag (etter ny beregningsmetode i ny kommunelov).
- Det er lagt inn halvparten av forventet pris og lønnsvekst (deflator). Regjeringens anslag 2,7%, benyttet 1,35% - forutsetter derved en intern effektivisering
- Det er lagt inn forventede demografikostnader på helse og oppvekst i 2022 – 2024. Endringen i demografi ligger innbakt i overføringen fra staten for 2021.
- Det er lagt inn eiendomsskatt fra 2022 med 1 promille og opp til 2 promille i 2023 – 2024
- Havbruksfondet er lagt flatt i perioden ut i fra departementets anslag
- Ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom enhetene
- Måltallet om korrigert netto driftsresultat på minst 1,75 % ift driftsinntekter jmf teknisk beregningsutvalgs anbefalinger oppnås ikke i planperioden

1.17 Bevilgningsoversikt drift

	Revidert		Økonomiplan			
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Skatt på inntekt og formue	261 321	256 321	273 804	273 804	273 804	273 804
Rammetilskudd	369 279	379 873	370 851	377 657	392 131	402 321
Eiendomsskatt	11 800	12 000	11 800	18 340	24 880	24 880
Bru Storfosna/tilskudd fylkeskommunen	3 780	3 780	3 780	3 780		
Andre generelle statstilskudd	2 250	2 250	2 050	1 850	1 650	1 450
Sum generelle driftsinntekter	648 430	654 224	662 285	675 431	692 465	702 455
Sum bevilgninger drift, netto	558 691	571 382	592 837	593 521	607 732	617 262
Avskrivninger						
Sum netto driftsutgifter	558 691	571 382	592 837	593 521	607 732	617 262
Brutto driftsresultat	89 739	82 842	69 448	81 911	84 733	85 194
Renteinntekter	10 040	10 037	6 040	6 040	6 040	6 040
Utbytte	16 000	16 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Renteutgifter	51 979	45 079	30 404	30 572	35 281	37 954
Avdrag på lån	61 000	61 000	63 532	64 390	64 676	64 752
Netto finansinntekter/-utgifter	86 939	80 042	72 896	73 922	78 917	81 666
Netto driftsresultat	2 800	2 800	-3 448	7 989	5 815	3 528
Til dekning av akkumulert merforbruk						
Til ubundne avsetninger	2 800	2 800	3 052	7 989	5 815	3 528
Til bundne avsetninger						
Bruk av tidl. års mindreforbruk						
Bruk av ubundne avsetninger			6 500			
Bruk av bundne avsetninger						
Netto avsetninger	2 800	2 800	-3 448	7 989	5 815	3 528
Framført til inndekning senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0
Måltall avsetning til disposisjonsfond	11 300	11 400	11 600	11 800	12 100	12 300
Foreslått avsatt	2 800	2 800	3 052	7 989	5 815	3 528

I oppstillingen er det benyttet de forutsetningene som er gjennomgått i avsnittene over. I tillegg reduseres eiendomsskatten med 0,5 mill kroner pr år over en 7 års periode fra 2019 for så å stabiliseres. Årsaken er utfasingen av skattlegging av produksjonsutstyret innen verk og bruk.

Renteinntektene reduseres grunnet lavere rentenivå samt at lånet til Trønderenergi gjøres om til aksjer fra juni 2020.

Avdragene styres av beregnet minimumsavdrag. Vi får en kraftig vekst fra 2020 til 2021 grunnet avslutning av mange prosjekter i 2020.

1.18 Driftsbudsjett skjema 1B

	Revidert			Økonomiplan		
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Politiske styringsorganer	6 958	6 934	6 725	6 325	6 725	6 325
Kommunedirektør	2 190	2 136	2 308	2 308	2 308	2 308
Personal og organisasjonsavdeling	28 081	27 987	27 026	27 026	27 026	27 026
Helse, pleie og omsorg	211 360	215 963	229 828	236 125	246 023	254 604
Oppvekst og utdanning	230 316	233 595	237 511	239 248	243 561	244 910
Kultur og næring	44 190	47 533	50 546	44 046	44 046	44 046
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	37 997	37 869	38 868	38 868	38 868	38 868
Økonomiavdeling	6 999	8 565	6 975	6 975	6 975	6 975
Sum	568 091	580 582	599 787	600 921	615 532	625 062
Eiendomsskatt taksering mm		200	950	500	100	100
Premieavvik	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
Havbruksfond/produksjonsavgift	-6 000	-6 000	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
SUM	-9 400	-9 200	-6 950	-7 400	-7 800	-7 800
Sum kostnader	558 691	571 382	592 837	593 521	607 732	617 262

1.19 Administrativt alternativ til eiendomsskatt

Tabell over forslag til kutt dersom kommunestyret ikke innfører eiendomsskatt i tråd med forslaget i budsjettet.

Hvert forslag er kommentert under.

Område	Kr (hele tusen)
Redusere næring/omorganisere landbruk	3 000
Redusere overføring til Roret	3 000
Organisasjon og utvikling	1 500
Ytterlige kutt i antall bygg/gå fra 3 til 2 rådhus (økt bruk av hjemmekontor)	1 000
Stenge svømmehall	1 500
Reduksjon møtehyppighet/ godtgjørelse/ utvalgs struktur	500
Reduksjon kommunalsjefstilling	1 150
Reduksjon interkommunale samarbeid	500
Endring oppvekststruktur	2 000
SUM	14 150

3 mill Kutt i næringsarbeid og omstrukturering av landbrukets hus.

Tiltaket vil i praksis redusere alt aktivt næringsarbeid i kommunen. Vi vil da kun stå igjen med kommunens næringssselskap. Kommunens primære arbeid for næring vil i en slik modell reduseres til selskapets innsats og dennes ressurser.

Man vil i et slikt scenario også redusere det næringsretta arbeidet som i dag er lokalisert på landbrukets hus og la det som er igjen av oppgaver samlokaliseres og evt samorganiseres med planavdelingen.

Samlet vil dette praktisk talt fjerne mye av kommunens næringsarbeid og ambisjonen om å være en næringsvennlig kommune reduseres til det selskapet kan utrette, til å skape gode kommunale tjenester for innbyggere og å ikke belaste bedrifter med eiendomsskatt.

3 mill Kutt til ikke lovpålagt kultur.

Tiltaket vil redusere kommunes kulturelle satsning på de ikke-lovpålagte oppgaver innen kultur og idrett. Lovpålagte oppgaver eksempelvis kulturskole og bibliotek skjermes.

Tiltaket vil kunne gi et betydelig svakere kulturtilbud i kommunen og sette identitetsfortelling om hvem vi er betydelig steg tilbake og legge en rekke satsninger brakk.

1,5 mill Organisasjon og utvikling.

Det er ikke løpende lovpålagte standarder for ikt-service, digitaliseringstakt eller hvilket servicenivå en kommune skal ha. Ved å ytterligere ta ned på dette område vil vi få redusert kvalitet i vår kommunikasjon med innbyggerne på alle våre kanaler i en tid hvor kommunikasjon har vært opplevd ekstra viktig. Vi vil også få redusert kvalitet i intern saksbehandling. På sikt vil man kunne kompensere noe av dette dersom man reduserer den politiske aktiviteten.

1 mill Ytterlige kutt i antall bygg/gå fra 3 til 2 rådhus

Vi ser i dag at vi vil kunne få en del ledig kapasitet i næringens hus. Med tiltakene som er foreslått over vil dette forsterkes. Vi vil kunne redusere antall bygg hvor vi har rådhusfunksjoner. Det må utredes hvilket bygg vi evt avhender. Sentrale vurderinger vil

være funksjonalitet, tilstandsvurderinger og antatte avhendingsverdier og at man finner løsninger for ansatte som møter behovet. Vi har satt en tentativ innsparing på 1 million.

1,5 mill Stenging av svømmehall

Innsparingen ligger i redusert oppvarmings -og vedlikeholdskostnad samt reduksjon av kostnader til personell. Det må ligge en tilstandsvurdering til grunn for hvilket av bassengene man velger å beholde, men det vil i utgangspunktet være mest naturlig å bevare det med full lengde.

Bakdelen med tiltaket er at flere må reise lengre for å bade og økte skysskostnader for skolesvømming.

0,5 mill Reduksjon politisk aktivitet.

Gjennomgang av dagens politiske organisering med tanke på å redusere antall utvalg og råd og vurdere godtgjøringsnivå på nytt. Man kan se for seg at flere oppgaver legges på utvalg for strategi og drift/formannskap. Fordelen er at man oppnår besparelser og lettere administrasjon. Bakdelen er mindre involvering og forankring.

1,150 mill Reduksjon av en kommunalsjef

Med så sterke reduksjoner i næring og kultur vil det være et mindre poeng med felles ledelse. De resterende oppgavene til kommunalsjef for næring arbeid og kultur fordeles på øvrige kommunalsjefer. Ambisjonene man hadde ved å opprette stillingen vil da trolig ikke realiseres i samme grad.

0,5 mill Reduksjon interkommunale samarbeid

Dette er ikke et tiltak som er ment å rokke ved den politiske balanse og fordelingen av oppgaver som er internt på Fosen. Imidlertid er det et forslag om å ikke gjennomføre satsinger, redusere ambisjoner på enkelte områder eller eksempelvis avslutte ordningen med regionalt næringsfond som tilsvarer 0,5 mill. Det siste tiltaket vil gi Fosen IKPR mindre støtte til næringslivet på Fosen og Ørland.

2 mill Oppvekststruktur

Dersom man vedtar reduksjoner innen oppvekst vil det være strukturendringer i barnehage og skole. Saken må imidlertid utredes neste år. Vi ser at vi får ledig kapasitet i barnehage. Vi ser at antall skoler kan reduseres ut fra dagens tall og at en utredning vil peke på hvilken skolestruktur som blir mest bærekraftig. Dette vil kunne skape større og mer robuste fagmiljø og gi innsparing i dimensjonering av drift, administrasjon, ledelse og bygg. Det vil forutsette at man ikke avhender skolebygg til private skoleformål da det vil kunne redusere eller fjerne innsparingspotensialet.

Tiltaket vil øke avstand til skole/barnehage, øke skysskostnader og redusere attraktiviteten for bosetting i de aktuelle områdene. Man risikerer at attraktiviteten for næringsetablering derfor også vil kunne påvirkes.

I sum mener vi de fleste av tiltakene som er beskrevet over vil redusere bolyst, bilyst og næringslyst. Administrasjonen mener i sum at det er bedre å innføre eiendomsskatt og at kommunen over tid betaler ned mer gjeld enn man tar opp, slik at man øker kommunens handlingsrom på sikt og at vi i fremtiden også kan avvikle eiendomsskatten.

Administrasjonen vil også understreke at flere av disse tiltakene vil være aktuelle framover selv med innføring av eiendomsskatt, da eiendomsskatten er lagt på en lav promille. Eiendomsskatten vil med foreslått nivå med andre ord bidra til å holde kommunens økonomi i balanse, men i mindre grad gi rom avsetninger/reduert gjeld eller gi økt handlingsrom.

2. Organisasjon og utvikling

	Revidert		Budsjet	2022	Økonomiplan	
	Budsjett 2020	budsjett 2020			2023	2024
Utvikling og ledelse	4 608	4 593	4432	4 432	4 432	4 432
Kommunikasjon	13 333	13 385	10766	10 766	10 766	10 766
Personal	4 774	4 706	7450	7 450	7 450	7 450
Dokumentforvaltning	5 366	5 303	4378	4 378	4 378	4 378
Personal og organisasjonsavdeling	28 081	27 987	27 026	27 026	27 026	27 026

Organisasjon og utvikling som kommunedirektørens forlengende arm skal arbeide målrettet og effektivt for at Ørland kommune bygger et positivt omdømme. Dette gjelder både internt i organisasjonen, i dialogen med innbyggerne, og i møtet med omverden. I forhold til det siste vil bolyst (innbyggervest) og næringsvekst være sentrale elementer. En av de viktigste drivkreftene for økt produktivitet i offentlig sektor er digitalisering. Teknologitvutviklingen åpner for nye måter å organisere forvaltningen på, forbedrede tjenestetilbud og helt nye måter å gi brukerne tilgang til offentlige tjenester. Regjeringen har startet arbeidet med en stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor. I meldingen vil regjeringen vurdere virkemidler, tiltak og verktøy for ledere og ansatte i offentlige virksomheter som kan fremme innovasjon. Bruk av ny teknologi og nye organisatoriske løsninger vil være nødvendig for å opprettholde gode tjenester i en periode hvor statsfinansene vil komme under større press.

2.1 Digitaliseringsstrategi for Fosen kommunene

«Digitalisering av offentlig sektor skal gi en **enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet. Digital transformasjon betyr å endre de grunnleggende måtene virksomhetene løser oppgavene på ved hjelp av teknologi. Det innebærer at virksomhetene gjennomgår radikale endringer med mål om bedre brukeropplevelser og smartere og mer effektiv oppgaveløsning. En slik tilnærming kan føre til at organisasjonen må endres, ansvar flyttes, regelverket skrives om, eller prosesser designes på nytt. Dette handler like mye om endringsledelse, kompetanse- og organisasjonsutvikling, forvaltningspolitikk og forvaltningsutvikling som teknologi.»**

2.1.1 Mål:

1. Vi skal implementere nasjonale felleskomponenter i det tempoet de blir tilgjengelig.
2. Vi skal ha en-til-en relasjon med hver enkelt innbygger gjennom alle livets faser.
3. Tjenestene skal finne innbyggerne, ikke motsatt.
4. Ansatte kan utføre alt administrativt arbeid digitalt uavhengig av sted.
5. Elever kan gjennomføre all undervisning digitalt uavhengig av sted.

For Ørland kommune vil dette bety at vi skal utvikle en strategi som tar inn over oss den overordnede strategien, men må beskrive hvordan gjør vi det hos oss.

2.2 Kompetanse

KS Læring er den nasjonale løsningen for deling av kunnskap og kompetanseheving for ansatte i kommuner og fylkeskommuner.

Antall ansatte som bruker KS Læring har passert 307 000. Det er over 15 500 kompetansetiltak i produksjon, med temaer innen de fleste tjenesteområder i kommuner og fylkeskommuner, og det meste er laget av våre medlemmer.

Totalt er over 295 000 fullføringer av ulike typer kompetansetiltak registrert. Blant disse er gratis kompetansetiltak om smittevern, Håndhygiene og Basale smittevernrutiner, gjennomført av over 18 000. Generelt over alle kompetansetiltak er snittet på cirka 36 deltakere per kompetansetiltak.

Ørland kommune vil gjennom målrettet bruk av kompetansestyring og opplæringsplan ta i bruk KS læring som digital opplæringsportal for ansatte. For å få til dette vil vi bruke midler på å engasjere 3 ansatte som superbrukere for fagutvikling og 1 tekniker som kan utvikle opplæringspakker for ansatte innen helse- og oppvekstsektorene.

2.3 Heltidskultur

Ørland kommune vil de neste 2 årene delta i et partssammensatt nettverk om heltidskultur sammen med andre kommuner i Trøndelag. Tjenesteområde er avhengig av en heltidskultur for å gi bærekraftige tjenester. Dette må vi få til gjennom et godt partssamarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene som er forankret i hele organisasjonen. Heltidskultur vil bidra til rekruttering av nødvendig kompetanse, bedre kontinuitet og kvalitet for bruker, arbeidsgiver og ansatte. For å få til heltidskultur må flere ansatte i tjenesteområde arbeide helg. Vi må også se på hvordan vi organiserer dagene/døgnet/helgene. Tjenesteområde har behov for flere stillinger som jobber i turnus og helg. Det vil medføre at flere stillinger som per tid er dagstillinger kan bli omgjort til turnusstillinger. Vi har behov for den samlede kompetansen, men vi må løse oppgavene på en annen måte for at tjenestene skal være bærekraftig over tid innenfor den økonomiske rammen vi har til rådighet.

2.4 Arbeidsmiljø

2020 har vært et spesielt år for alle i Norge, også for de ansatte i Ørland kommune. Det gis uttrykk fra både tillitsvalgte og ledere om en organisasjon som har slitasje. Dette gjenspeiler seg også i økt sykefravær. I 2019 hadde vi et totalfravær på 8,55 % (samlet for gamle Bjugn og Ørland kommuner). Fraværet pr. i dag er på 9,26 % og vi har opplevd en stigende trend ut over høsten.

Det spesielle for Ørland kommune er at vi har vært og er inne i en omfattende kommunesammenslåingsprosess. En prosess som startet i 2018 men som ikke sluttet 31.12.19. Det er i 2020 de ansatte og ledere opplever de største endringene i form av bl.a. flytting av personell, innarbeide felles praksis og kultur og lære seg å samarbeide med nye kolleger og ledere. Denne prosessen fortsetter med uforminsket styrke i 2021 og vi må ikke glemme de mulighetene denne prosessen gir. Muligheter for å utvikle bedre og mer robuste tjenester. Muligheter for bedre utnyttelse av ressursene. Mulighetene for å utvikle

godt arbeidsmiljø og bygge en positiv organisasjonskultur. En positiv konsekvens av omorganiseringen kan altså være at arbeidet blir bedre organisert og tilrettelagt for arbeidstakerne, mens risikofaktoren er økt usikkerhet blant de ansatte. Konsekvensene fra situasjonen med Covid19 har selvsagt preget kommunens ansatte. Innføring av smittevernregler, oppfølging av utbrudd og etablering av nye beredskapsordninger er oppgaver som må ivaretas samtidig med den ordinære drifta. I den pågående pandemien er det perioder med ansatte i karantene og ansatte som må være hjemme når enheter stenges ned, dette setter tjenestene under press. Når ledere blir oppfordret til å ha hjemmekontor blir utfordringen å kunne utøve nærledelse på en alternativ måte. Vi må samtidig være ydmyke på at som ansatt i kommunal sektor har man unngått permitteringer og ansatte har ikke hatt en like utrygg situasjon som mange andre har erfart.

Et kjennetegn for de fleste og største yrkesgruppene i kommunal sektor er **høye emosjonelle krav**, jfr. forskning i regi av bl.a. STAMI. Emosjonelle krav er særlig utbredt i helse og sosial sektoren, men også blant ansatte innenfor oppvekstsektoren. Også enkelte saksbehandlerstillinger kan oppleve høye emosjonelle krav.

I en studie fra 2016 rapporteres det at en betydelig del av den økte risikoen for legemeldt sykefravær blant kvinner i helse og sosialyrker sammenliknet med kvinner i øvrig yrkespopulasjon, kan for en stor del tilskrives blant annet emosjonelle krav i arbeidet (Aagestad, 2016). I en studie av legemeldt sykefravær ble det rapportert om lag 30 prosent høyere risiko for et høyt sykefraværnivå blant dem som rapporterer høye emosjonelle krav i jobben, sammenliknet med dem som i mindre grad rapporterer slike krav ([Aagestad, 2014](#)).

Helseutfordringen i yrker med høye emosjonelle krav, er særlig utfordrende hvor den ansatte **over tid** opplever å undertrykke egne følelser i møte med krav fra klienter/brukere, pasienter, foresatte. Dette er i forskningen beskrevet som **emosjonell dissonans**. I en nylig publisert studie ble emosjonell dissonans identifisert som en risikofaktor for legemeldt sykefravær blant yrkesaktive som jobber med kunder/klienter (Indregard, 2017).

Forannevnte forskning, som kan underbygges av de ansattes erfaringer, innebærer at kommunen i sitt HMS arbeid må fokusere på **«relasjonelle og emosjonelle faktorer»**, jfr. Ose i den nylig utgitte boka «HMS i offentlig sektor». Dette bør være en av risikofaktorene som det skal arbeides med på avdelingsnivå. Dette i tillegg til andre faktorer som bl.a. fysiske og ergonomiske faktorer og organisatoriske faktorer.

Forebyggende tiltak må drøftes på den enkelte avdeling. Men forskning viser at bl. a. følgende kan virke forebyggende:

- I en helt fersk studie fant forskerne ut at arbeidstakere som rapporterte at de opplever at arbeidsgiver viser interesse for deres helse og velvære, i mindre grad ble sykmeldt som følge av emosjonell dissonans enn arbeidstakere som opplevde mindre interesse fra arbeidsgiver. (Indregard, 2018).
- Refleksjon i arbeidsgruppa om etiske utfordringer og opplevelser i arbeidssituasjonen. Her er det mange, og spesielt innen helsesektoren, som arbeider systematisk med dette.
- Systematisk melde avvik, lukke avvik, og bruke denne informasjonen i vurdering av risiko og forebygging.

2.4.1 Hvordan skal Ørland kommune møte utfordringene i organisasjonen slik at det etableres en god organisasjonskultur og helsefremmende arbeidsmiljø?

Dette setter krav til at vi arbeider systematisk med forebygging. Dvs. at vi får en struktur og rød tråd i helse, miljø og sikkerhetsarbeidet (HMS). I tillegg må vi utvikle en åpenhet-, og tillitskultur som gjør oss i stand til å ta tak i utfordringer og avvik tidlig nok (arbeidsgiverpolitikk).

Følgende tiltak mener vi ut fra forskning og IA-avtalen kan være gode tiltak for å møte det utfordringsbildet som er beskrevet foran:

- Utvikle samarbeidet mellom leder, verneombud og tillitsvalgt på arbeidsplassnivå i hele kommunen. Systematisk risikovurderinger av arbeidsmiljøet og forebyggende tiltak må komme fra 1. linja og opp. Det etableres nå samarbeidsgruppemøter LTV bestående av nærmeste leder (enhetsleder eller avdelingsleder), verneombud og plasstillitsvalg.
- Etablering, veiledning og systematikk i arbeidet utvikles av ressursgruppa for nærværarbeidet i kommunen. Samarbeidet på arbeidsplassnivå mener vi kan forbedre de ansattes mulighet for å medvirke ved endringer på arbeidsplassen, både individuelt og kollektivt.
- Innføre et system hvor det er enkelt å melde avvik og følge opp avvik. Det viktigste i denne sammenhengen er å skape forståelse for at avviksmelding er et positivt tiltak for å utvikle kvalitet i tjenestene i det forebyggende HMS arbeid. De lokale samarbeidsgruppene LTV vil få en sentral plass i implementering av dette på sin arbeidsplass. Dette arbeidet må også ses som et tiltak for å utvikle en åpenhetskultur i Ørland kommune.
- Systematisk refleksjon hvor alle enheter/avdelinger setter av tid jevnlig for egenrefleksjon ift egen praksis og arbeidsmiljø/oppgaver.
- God nok bemanning for å gi forsvarlige tjenester er alltid en utfordring. God økonomistyring er derfor viktig. Det å skape realistiske forventninger til hvilke tjenester innbyggerne kan forvente. Mange ansatte opplever krysspresset mellom tilgjengelige ressurser og krav fra de som får tjenestene. Denne konflikten kan være

en utfordring for de ansatte som i det daglige møter brukerne og har høye **emosjonelle krav**.

- Det er viktig at arbeidsgiver har kunnskap og viser forståelse i forhold til den ovenfornevnte situasjonen. Ansatte som opplever tydelig forventninger og forståelse fra sine ledere vil strekke seg lengre for å nå mål og utøve den daglige tjenesteproduksjon. For den enkelte ansatte er det lederstøtte fra nærmeste leder (enhetsleder/avdelingsleder) som er viktigst. Det er også viktig at toppledelsen – både politisk og administrativt tar de ansatte og HMS arbeidet på alvor.

Organisasjon og utvikling består av enhetene kommunikasjon, dokumentforvaltningen og personal. Vi har i tillegg ansvaret for politikk, valg og delegert saksbehandling.

Sektoren har 18 ansatte fordelt på 15,2 årsverk, budsjetttramme for organisasjon og utvikling på kr 28 524 274,- og innen politikk på 7 224 963,-

2.5 Kommunikasjonsenheten

Kommunikasjonsenheten i Ørland kommune ivaretar svært ulike oppgaver og funksjoner som er vitale internt og eksternt for kommunen.

Enheten er avhengig av kontinuerlig å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse knyttet til den raske teknologiske utviklingen som skjer både med tanke på IKT-systemer samt digitalisering og digitale plattformer for eksternt og intern kommunikasjon.

De to kommunene som fra 1. januar 2020 ble samlet til Ørland kommune var på flere områder, som enheten er delaktig i, suksesshistorier og blant landets beste. Dette gjelder elementer som åpenhet, innsyn og meroffentlighet. Omdømmebygging sto sterkt.

Denne arven skaper forventninger, og det er ingen grunn til at ambisjonsnivået skal ligge lavere for den sammenslåtte kommunen. Vi må være forberedt på at IKT vil kunne kreve ressurser ut over det normale også i 2021.

Med ansvar for sentralbord- og skrankefunksjon er enheten for svært mange av kommunens kunder i første linje. Dette er tjenester som gjør at enhetens arbeid for mange blir avgjørende for det generelle inntrykket av kommunen. Dette har vært og vil være spesielt så lenge koronapandemien pågår, men det er også i lys av dette en mulighet til å digitalisere og endre brukermønstret for kunder og innbyggere.

Enhetsleder kommunikasjon fratrer stillingen ved årsskiftet. Dette er beklagelig, men det kan også gi en mulighet for å evaluere organisering av enheten.

Prioriteringer i 2021:

- Slutføre IKT-arbeidet som følger av sammenslåingen
- Slutføre arbeid med gjennomført presentasjon/struktur på hjemmeside
- Etablere god og effektiv rutine for drift av Intranett
- Utvikle og igangsette fremtidsrettet drift av sentralbord og skranke
- Frigjøre ressurs for kommunikasjonsarbeid og omdømmebygging

2.6 Dokumentforvaltningen

Dokumentforvaltningen i Ørland kommune ivaretar interne og eksterne funksjoner og tjenester innenfor områdene arkiv, politikk, valg og delegert saksbehandling.

Dokumentforvaltningen jobber med kommunens lovpålagte dokumentforvaltning, kvalitetssikring og meroffentlighet, og er en støttetjeneste for innbyggere, ansatte, politikere og ledere. Enheten er i tillegg en støttetjeneste for kommunens IKS, AS og KF.

Enheten tilegner seg kompetanse ved utdanning, deltakelse på kurs og konferanse knyttet til ansvarsområdene, kollegaveiledning og intern kompetansedeling. Faglig sett er enheten pr i dag godt rustet i forhold til arbeidsoppgavene enheten har ansvaret for, men ser også et fremtidig behov for nyere arkivfaglig utdanning i henhold til systemer og lovverk, samt utvidet digital kompetanse.

Enhetens prioriteringer er å skape en felles organisasjonskultur, utarbeide og utvikle felles rutiner for Ørland kommune, ivareta kommunens lovpålagte oppgaver og dokumentforvaltning, kvalitetssikre og utvikle systemer og prosesser, samt ha fokus på digitalisering og intern opplæring.

Prioriteringer i 2021;

1. Arbeide for å skape en god, trygg og felles organisasjonskultur i enheten
2. Utarbeide og utvikle gode rutiner for saksbehandling og dokumentforvaltning for Ørland kommune
3. Utarbeide gode rutiner for kontinuerlig kvalitetssikring av kommunens dokumenter og utvikling av systemer og prosesser som bidrar til gode fremtidsrettede løsninger og enklere saksbehandlingsprosesser
4. Dokumentforvaltningen vil fortsatt være en bidragsyter til at kommunes IKS, KF og AS ivaretar sin lovpålagte dokumentforvaltning gjennom arkivavtaler og serviceavtaler
5. Kontinuerlig fokus på intern opplæring. Bidra til økt fokus og kompetanse når det gjelder saksbehandling og dokumentforvaltning i kommunen, og gjennom dette bidra til økt dokumentfangst
6. Økt fokus på digitalisering og meroffentlighet som igjen bidrar til økt tilgjengelighet og åpenhet ovenfor våre innbyggere
7. Gjennomføre stortingsvalget og sametingsvalget 2021 med hensyn til Covid-19 situasjonen

Dokumentforvaltningen vil bidra til økt fokus på digital kommunikasjon mellom innbyggerne og kommunen og mellom næringslivet og kommunen, med utvikling av automatiserte digitale prosesser – tilgjengelighet og åpenhet 24/7. Være en aktiv medspiller og bidragsyter for å ivareta det regionale Fosen-samarbeidet med felles utvikling av systemer, rutiner og digitale prosesser. Innføre e-politikerløsning med elektronisk votering for bedre samhandling med folkevalgte for digitale prosesser

2.7 Personal

Personaltjenesten er fordelt med områdene personal, lærlinger, tillitsvalgte, arbeidsmiljø og kompetanseutvikling. I tillegg kjøper vi tjenester av Fosen lønn og Bedico bedriftshelsetjeneste.

Personaltjenesten hovedoppgaver:

- **Arbeidsgiverpolitikken** - Kvalitetssikre og utvikle personalprosessene (personalpolitikk, retningslinjer, rutinebeskrivelser, m.m.). Herunder organisere felles/tverrfaglige opplæringstiltak.
- **Støttefunksjon for enhetene**. Bl.a. innen områder som rekruttering, lønnsfastsettelse/arbeidsavtaler, forhandlinger, sykefraværsoppfølging/hms-arbeidet/pensjon, disiplinærsaker, fortolkning av lov/avtaleverk

Samfunnet og arbeidslivet er i stadig endring – og nå går det raskere enn noensinne! Dette fører til økte krav til omstillingsevne og endringsvilje.

Kommunen er fortsatt i en sammenslåingsprosess hvor hovedfokuset nå er å utvikle felles kultur, felles praksis.

Kompetanse og rekruttering er to temaer som går igjen i hele kommunen når vi snakker om utfordringer for kommunen som arbeidsplass. Vi har begrenset tilgang på arbeidskraft, og det vil bli mangel på yrkesgrupper som i dag er viktige for kommunesektoren. Vår evne til å framstå som attraktiv arbeidsplass og til å legge til rette for målrettet kompetanseutvikling av egne ansatte blir derfor viktig. Mange deltidsstillinger er også en utfordring for kommunens attraktivitet og tilgang på kompetanse.

Prioriteringer i 2021

1. **Nærværs- og sykefraværsarbeidet skal prioriteres, jfr. målene i IA-avtalen og politiske styringssignal.** Kontinuerlig arbeid. Det viktigste arbeidet skjer på enhetene, men personaltjenesten skal bistå med rådgivning, opplæringstiltak og bistand i ulike arbeidsmiljøprosjekt. I IA-avtalen er det et mål at sykefraværsprosenten skal reduseres med 10% fra 2018. Med utgangspunkt i samlet fravær i 2018 på 9,29 % (samlet for gamle Ørland og Bjugn kommuner), blir målet ifølge IA-avtalen et fravær på 8,4 %. I 2019 hadde vi et totalfravær på 8,55 %. Fraværet pr. i dag er på 9,26 % og vi opplever en stigende trend ut over høsten. Et godt samarbeid mellom partene, både trepartssamarbeid på samfunnsnivå og topartssamarbeid på arbeidsplassene er det viktigste verktøyet i inkluderingsarbeidet. Personaltjenesten skal derfor bistå i å bygge samarbeidsarenaer og rutiner som bidrar til å bygge opp om dette partssamarbeidet.

2. Det skal fortsatt arbeides med utarbeidelse av **personalpolitiske retningslinjer og overordnet arbeidsgiverpolitikk**. Vi er fortsatt ikke i mål med de styringsdokument Ørland kommune bør ha. Det meste må være på plass i løpet av 2021.
3. Det skal arbeides kontinuerlig med å bygge felles **organisasjonskultur** i en lærende organisasjon. Personaltjenesten har fått ansvaret for bygging og vedlikehold av kommunens **kvalitetssystem, dvs. kommunens internkontrollsystem**. Innarbeiding av gode varslings- og avviksregistreringssystem blir i den sammenheng viktig.
4. Personaltjenesten skal bidra til at **ledere med delegert arbeidsgiveransvar** har den nødvendige kompetanse og de nødvendige verktøy for å utøve rollen på en god og effektiv måte. Dette er også et bidrag i arbeidet med å bygge felles organisasjonskultur. Personaltjenesten skal bidra til dette med:
 - gjennom det regionale Fosen samarbeidet fortsette arbeidet med digitalisering og forenkling av lønns- og personalprosesser
 - gi god veiledning i alle typer personalspørsmål og arbeide med systematisk opplæring innen fagområdet personalforvaltning

3 Helse og familie

	Revidert			Økonomiplan		
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Administrasjon	1 295	-6 425	1 464	1 464	1 464	1 464
Sykehjem og heldøgns omsorg	72 083	73 219	73 489	73 489	73 489	73 489
Hjemmebasert omsorg	43 837	43 404	45 506	45 506	45 506	45 506
Familiehelse	33 836	35 841	39 341	39 341	39 341	39 341
Forvaltning	14 147	15 087	15 376	15 376	15 376	15 376
Oppfølgingstjenesten	46 162	54 837	54 652	54 652	54 652	54 652
Demografikostnader				6 297	16 195	24 776
Helse og omsorg	211 360	215 963	229 828	236 125	246 023	254 604

Kommunen har ansvar for å sørge for forsvarlige helsetjenester til de som oppholder seg i kommunen, uavhengig av alder og diagnose. Tjenestene skal være av god kvalitet basert på individuelle behov. Det er en viktig oppgave for kommunen å fremme gode og likeverdige vilkår for en god helseutvikling. Forventede økte helseutgifter, endringer i demografi og økt sykdomsbyrde representerer store utfordringer.

Kommunen har et ansvar for å skape bærekraftige løsninger som møter helseutfordringene, som motvirker sosiale helseforskjeller, og som fremmer god helse for innbyggerne. Det er mange forhold som påvirker innbyggernes helse og livskvalitet, som for eksempel tilgang til aktive nærmiljøer, de fysiske omgivelsene, oppvekst- og skoleforhold, tilgang på arbeid og forhold knyttet til levevaner. God helse og livskvalitet skapes på en rekke arenaer, og innebærer behov for en tverrsektoriell og målrettet innsats for å lykkes. Det vises til Folkehelseoversikten for Ørland kommune 2020-2024.

3.1 Dagens drift

Tjenesteområde helse og familie omfatter kommunale helse- og omsorgstjenester til innbyggere i alle aldre, herunder habilitering- og rehabiliteringstjenester, helsestasjon, allmennlegetjenester, hjemmebaserte tjenester, psykisk helse- og rustjenester, tjenester til personer med funksjonsnedsettelse, heldøgns omsorg og sykehjem.

Tjenesteområde helse og familie har i underkant av 300 årsverk fordelt på 5 enheter:

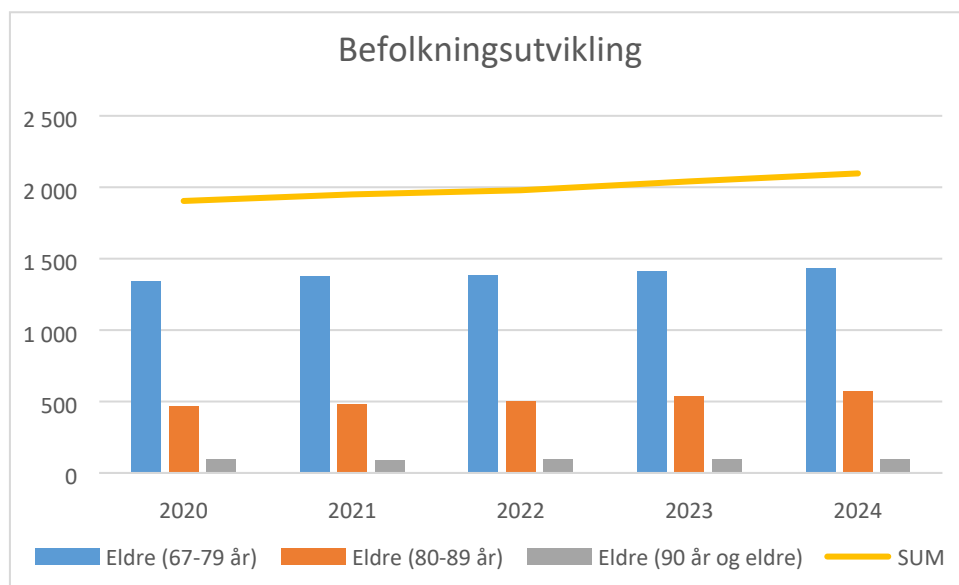
- Forvaltning og administrasjon
- Familiehelse
- Oppfølgingstjenesten
- Hjemmebasert omsorg
- Sykehjem og heldøgns omsorg

Tjenesteområde har en godt organisert helseberedskap for å håndtere koronasituasjonen og eventuelt andre uønskede hendelser.

3.2 Utviklingstrekk

Demografi

	2020	2021	2022	2023	2024
Eldre (67-79 år)	1 342	1 378	1 383	1 413	1 429
Eldre (80-89 år)	468	482	499	533	572
Eldre (90 år og eldre)	94	90	97	95	96
SUM	1 904	1 950	1 979	2 041	2 097

3.3 Faglig utvikling

3.3.1 Livsglede for alle

Ørland kommune har implementert livsglede ved Ørland sykehjem, som har vært bra både for kvaliteten på helse og omsorgstjenestene og for arbeidsmiljøet. Bjugn helsesenter er også i gang med denne prosessen. Hjemmesykepleien og Oppfølgingstjenesten jobber også for å implementere metoden livsglede i sine enheter.

Gjennom Livsgledehjem skaper virksomheten rutiner og systemer som gjør at individuelle psykososiale behov ivaretas på lik linje med medisiner, ernæring og pleie. Slik får den enkelte tilbud om aktiviteter som er tilpasset ham eller henne hver uke, og aktivitetene gjennomføres uavhengig av hvem som er på jobb. Dette vil skape livsglede for beboere, pårørende og ansatte. Suksessfaktor for implementering av livsgledehjem har vært systematisk etisk refleksjon blant personalet. Livsgledehjem er et systemverktøy som bidrar til å oppfylle lovpålagte krav fra myndighetene, som blant annet "forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring", "verdighetsgarantien" og "kvalitetsforskriften".

3.3.2. Pårørendearbeid

Tjenesteområde helse og familie har egen pårørendekoordinator. Pårørendekoordinator skal være bindeleddet mellom tjenestene i helse og familie og pårørende, og er med på å koordinere pårørendeutvalget og fremme de pårørendes saker.

Pårørendeplan 2018-2022 er utarbeidet etter nasjonale retningslinjer og gjeldende lovverk. Planen brukes som et verktøy i pårørendearbeidet.

Ørland kommune har etablert et pårørendeutvalg som består av pårørenderes representanter fra hele tjenesteområde. Pårørendekoordinator, leder koordinerende enhet og representant fra enhetsledergruppen er også representert. Pårørendeutvalget har ferdigstilt en informasjonsbrosjyre til pårørende. I tillegg har man startet opp med Temakaffe for pårørende. Pårørendeutvalget skal være et høringsorgan for pårørende som ønsker å fremme saker på vegne av alle pårørende.

Langsiktig mål over 3 års perspektiv:

Overordnet mål:

- Øke brukermedvirkning blant pårørende
- Implementere pårørendearbeid som en naturlig del av alt annet arbeid på enhetene

Delmål:

- Etablere Temakaffe for alle pårørende i helse og familie 2-3 ganger i året
- Etablere dialogkaffe/pårørendetreff på de fleste avdelinger/enheter
- Etablere pårørendeforeninger på de fleste avdelinger/enheter.
- Etablere samarbeidspartnere på tvers av avdelinger/enheten-samt frivillighet
- Utarbeide veiledningspakker tilpasset pårørende

All informasjon gjeldende pårørende og referat fra pårørende utvalgsmøter er gjort tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

3.3.3. Etisk refleksjon

Etikk er systematisk refleksjon over hva som er rett og galt, eller hva man bør eller må gjøre i omgang mellom mennesker. Denne metoden bidrar til at helse- og omsorgstjenesten finner nye og bedre løsninger, styrker ansattes faglige bevissthet og bidrar til at avdelingene jobber systematisk med holdningsskapende arbeid. Enkelte enheter innenfor helse og familie har allerede satt etisk refleksjon i system.

Flere av enhetslederne innenfor dette området bruker systematisk etisk refleksjon som ledelsesmetode innenfor sin enhet, og de har erfart at ansatte gjennom denne metoden får opplevelsen av å bli sett og forstått. Dette igjen gir følelsen av å være trygg på arbeidsplassen og tryggere i arbeidet med pasient og pårørende. Helse og familie ønsker at etisk refleksjon skal bli et hverdagslig verktøy for ansatte i alle enhetene, og dette er derfor et av målene i alle målekortene innenfor enheten. Helse og familie har fått innovasjonsmidler fra Fylkesmannen til kompetanseheving og implementering av etisk refleksjon. I prosjektperioden har en av avdelingslederne 20 % stilling som etikkveileder og utdanner seg samtidig innenfor etikk.

3.3.4. Systemisk praksis

Ørland kommune har i flere år jobbet systemisk. Dette innebærer at mennesker sees som del av ulike systemer som gjensidig påvirker hverandre. Brukerfokuset i Ørland kommune skal være preget av fokus på styrker og ressurser. Dette gjelder fra første kontakt med bruker. Gjennom å være nysgjerrige på relasjonene ansatte og brukere er en del av så kan nye forståelser oppstå. Vi ønsker å ha fokus på muligheter og løsninger som ligger i å samarbeide med ansatte, brukere og pårørende.

3.3.5. Velferdsteknologi

Ørland kommune er med på felles anskaffelse av brukernært utstyr ledet av Værnes regionen. Flere kommuner i Sør-Trøndelag ble med i arbeidet og anskaffelsen ble startet høsten 2018. Vi kan velge mellom 3 leverandører og kommunen står fritt til å velge leverandør og produkt ut fra behov og funksjonalitet. Av velferdsteknologi som brukes i kommunen per nå, kan det nevnes elektronisk medisinstøtte, trygghetsalarmer med responscenter og pasientvarslingsanlegg på sykehjem som ferdigstilles i 2020. Under koronapandemien er det anskaffet toveis tale på alle pasientrom på koronaavdeling, opprettet digitale videoprogram som kan benyttes til konsultasjoner via digitale medier, der pasientsikkerheten (og personvernet) er ivarettatt, og programmet Whereby på sykehjem (kommunikasjon mellom pasienter/brukere digitalt). En handlingsplan for de 2 neste årene er under utarbeidelse og vil blant annet ha fokus på digitale legekonsultasjoner, medisindispensere og digitale tilsyn på sykehjem og i hjemmesykepleien. I tillegg vil det være fokus på pasientvarslingsanlegg ved sykehjemmet i Bjugn, hvor ei avdeling mangler slikt anlegg. Kompetanse på velferdsteknologi blant ansatte vil være viktig for å få innført og få en gevinst ut av dette. Det er fokus på gevinstrealisering både for å kunne gi bedre faglige tjenester, økt selvstendighet hos brukere og på sikt også økonomisk gevinst i form av utsatt hjelpebehov.

3.3.6. Helseplattformen

Helseplattformen innfører ny pasientjournal for sykehus, kommuner, fastleger og private spesialister i Midt-Norge. Midt-Norge er regional utprøvningsarena for det nasjonale målbildet «En innbygger – en journal». Innføringen av helseplattformen går over flere faser.

Her er vi som kommune godt involvert, og kommunen har en representant inn i dette arbeidet som koordinerer dette i kommunen. Etter planen skal arbeidet inn i en test- og godkjenningssfase våren 2021, så opplæringsfasen, før utrulling av det nye systemet starter fra høsten 2021 og alle innbyggere i Midt-Norge får en ny pasientportal og vil oppleve en mer helhetlig helsetjeneste. Helseplattformen kommer mest sannsynlig til politisk behandling våren 2021.

3.3.7. Fremtidens helsebygg og helse- og omsorgstjenester

Kommunestyret vedtok i desember 2019 i politisk sak 19/51 «Fremtidens helsebygg i nye Ørland kommune» følgende prinsipp:

- Alle tjenestene knyttet til helse, behandling og mestring etableres på Brekstad.
- Sykehjem og alle boliger med heldøgns omsorg etableres i Bjugn.

Det ble vedtatt å videreføre prosjektet Fremtidens helsebygg i nye Ørland kommune i økonomiplanperioden 2020-2023. I fase 2 som ble påstartet i august 2020 og som antas å komme til politisk behandling i mars 2021 utredes følgende:

- Alternative løsninger for Helsehuset og Familiens hus konkret i forhold til de mulige tomtene som er presentert. Hvis det finnes andre tomter som kan være aktuell, må også disse tas med. Det må arbeides med å kvalitetssikre funksjonsprogrammet og detaljere arealprogrammet.
- Det startes opp konseptutredning for etablering av nye omsorgsplasser for eldre og demente på Bjugn helsesenter, eventuelt på en annen tomt.
- Det foretas en kartlegging av habiliteringstjenestens behov for boliger

3.4. Statlige føringer

3.4.1. «Leve hele livet»

Leve hele livet er en kvalitetsreform for eldre. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Leve hele livet handler om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat og måltider, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/196f99e63aa14f849c4e4b9b9906a3f8/no/pdfs/stm201720180015000dddpdfs.pdf>

Ørland kommunen ønsker et mer aldersvennlig samfunn og det jobbes godt i tråd med reformen. Gjennomført og pågående arbeid på området er møteplasser for eldre, tilrettelagte turstier, aktiviteter på frivilligsentralene, ernæringsprosjekt, samarbeid med pårørendeutvalg og – foreninger, et engasjert eldreråd. Vi vil videreutvikle livsglede for eldre til hele samfunnet, ikke bare på sykehjemmene. Regjeringen har foreslått i kommuneproposisjonen for 2021 å legge til rette for at kommuner som omstiller seg i tråd med reformen vil bli prioritert innenfor flere relevante tilskuddsordninger. Det blir derfor viktig å beskrive prosessen for hvordan vi skal gjennomføre reformen Leve hele livet i kommunedelplanen.

3.4.2. Relevante lovverk for helse og familie

Forvaltningsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10?q=Forvaltningsloven>

Helse og omsorgstjeneste loven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30?q=Helse%20og%20omsorgstjenesteloven>

Pasient og brukerrettighetsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63?q=Pasient%20og%20brukerrettighetsloven>

Helsepersonelloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64?q=Helsepersonelloven>

Offentlighetsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-05-19-16?q=Offentlighetsloven>

Lov om statlige tilsyn med helsetjenestene: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-12-15-107?q=Lov%20om%20statlig%20tilsyn>

Lov om helse og helseregisteret og behandling av helseopplysninger:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2014-06-20-43?q=lov%20om%20helseregisteret%20og%20behandling>

Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-62?q=lov%20om%20etablering%20om%20psykisk>

Det arbeides med ny e-helselov og endringer i IKT-standardforskriften.

3.5. Ambisjoner/mål

Rapporten «**Analyse av nye Ørland kommunes behov for helsetjenester til befolkningen**» utarbeidet av SINTEF i 2019 konkluderer med følgende 8 punkt:

1. Uansett framtidige teknologiske løsninger og mobilisering av både brukere og pårørende vil befolkningsøkningen, og da spesielt økningen i de eldste aldersgruppene, kreve betydelig flere ressurser til helse- og omsorgstjenesten i kommunene. Dette kan man ikke organisere seg bort fra ved å jobbe smartere og benytte seg av nye teknologiske muligheter.
2. Overføringer fra sykehus til kommunene og antall polikliniske konsultasjoner ved Fosen DMS, viser at den aller viktigste samordningen, faglig og administrativt, er knyttet til de kommunale tjenestene selv, inklusive fastleger og legevakt. Antall polikliniske konsultasjoner utgjør knappe 1 % av konsultasjoner hos fastlegene og hos legevakta.
3. Det er først for gruppen 90 år og eldre at det synes som så godt som alle er brukere av kommunale tjenester. I gruppen 80-89 år er antallet registrerte brukere om lag 50 % av det faktiske antallet innbyggere i denne aldersgruppen. Da blir det en viktig oppgave for kommunene å legge opp til at andelen som klarer seg selv heller øker enn synker. Det krever en langsiktig politikk som aktivt påvirker hvordan innbyggerne lever og hvordan bostrukturen bidrar til større grad av selvhjelpenhet. Den internasjonale Alzheimerorganisasjonen legger vekt på at demens ikke kan kureres, men den kan forhindres og forsinkes. Behovet for bistand vil også avhenge av bomiljøet.
4. Kommunen har selv mange tilbud og tjenestetyper som også omfatter personer som ikke er ansatte i kommunene (fastlegene). Man bør ikke uten videre opprette nye tjenester fordi man mener de man har ikke fungerer slik man ønsker. Det vil være viktig å være oppmerksom på dette når det skal etableres et helsebygg. Det er spesielt to grunner til å ha et DMS. Den ene er at pasienten/brukeren kan få tilsyn og behandling nærmere bostedet sitt. Den andre er at det reduserer kostbare liggedøgn på sykehus. En svært overfladisk analyse viser at gjennomsnittlig liggetid er noe høyere for befolkningen fra Bjugn og Ørland enn for landet som helhet. Det antyder en mulighet for at tilbudet ved den distriktsmedisinske enheten under Fosen Helse IKS kommer som et tillegg til sykehusenes øvrige tjeneste og ikke som et alternativ.
5. Det er vanskelig å hente ut data for arbeidet med psykiske lidelser, HVPU og rusavhengighet. Dette trenger ikke ha noen betydning, men kan også være et uttrykk for at strukturen innen disse områdene er svakere enn for det somatiske

området. Da blir mulighetene for å planlegge hva som bør gjøres de kommende tiår vanskeligere.

6. Behovet for flere årsverk innen sektoren vil være stort i årene som kommer. Ved siden av dette vil behovet for bedre kompetanse kanskje øke enda sterkere. Riktig bruk av velferdsteknologiske muligheter er et område der dette vil være viktig. Med flere kompetente medarbeidere vil kommunen også oppleve et press for å gjøre mer, fordi man ser at det er mulig og ønskelig.
7. Rapporten viser det som er kjent fra tidligere, at institusjonstjenesten er den mest kostbare formen for tjeneste. Samtidig vil dette være nødvendig for en del brukere. Det blir viktig å finne gode løsninger for hvordan spesielt de eldre bor, slik at brukerne får oppfylt sitt ønske om å bo hjemme med en god tjeneste. Da må kommunen ha en god, langsiktig plan, der bomiljøene som dannes også kan huse den eldre delen av befolkningen.
8. For de eldre kan antallet som vil være i de enkelte aldersgruppene i årene som kommer beregnes ut fra demografiske endringer. Demografien vil være den viktigste drivkraften bak behovet for flere tilbud. For andre tjenester og spesielt for de "yngre" brukerne vil demografi ha en mindre, relativ betydning. Kommunene er ikke større enn at en form for spesielle forhold vil kunne spille inn. Enkeltindivider kan være spesielt krevende, uten at man kan forberede seg på dette ved å se på demografiske endringer. Hva som aksepteres og ønskes som nivå på tjenester til denne yngre gruppen er noe som må diskuteres og som det ikke uten videre finnes normer for.

3.6. Forvaltning og administrasjon

Enheten ivaretar dialogen med innbyggerne i forbindelse med søknader om helsehjelp og sørger for saksbehandling og vedtak i henhold til helselovgivningen. Koordinerende enhet har fokus på god kartlegging av innbyggere som søker på tjenester, for å sikre gode og riktige tjenester. Dialogen med spesialisthelsetjenesten ivaretas her og enheten har et overordnet ansvar for å sikre samhandling intern og ekstern til innbyggerens beste. I 2020 har det blitt jobbet spesielt med helhetlig kartlegging for å finne riktig tjenestenivå. Kartlegging av behov skjer alltid med pårørende til stede. Systemisk praksis og god intern tverrfaglig samhandling er en vesentlig faktor for å kunne fatte gode beslutninger for enkeltmennesker og familier. Fokus på brukers ressurser og potensiale må være utgangspunktet når nye brukere skal kartlegges og tildeles helsehjelp. Enheten arbeider også med at bemanningsplaner ivaretas, slik at vi sikrer kontinuerlige tjenester og bemanning som gir god økonomistyring. Helhetskultur og rett kompetanse vil være viktig i dette arbeidet. Enheten har også ansvar for fag – og tjenesteutvikling for hele helse og familie. Tjenesteutvikling vil først og fremst handle om at medarbeideres kompetanse må styrkes i forhold til systemisk praksis tilpasset de ulike kontekstene og velferdsteknologi. I enheten ligger også systemansvaret for ulike fagprogram, inkludert Helseplattformen. Kvalitetsarbeid og internkontroll er videre viktige, lovpålagte oppgaver, som ivaretas i enheten.

I enheten er det ca 10 årsverk.

3.7. Familiehelse

Enheten har ansvar for helsestasjon, svangerskapsomsorg og skolehelsetjenesten, legetjenesten, fysio- og ergoterapitjenesten, inn- og utlevering av hjelpemidler, psykisk helse- og rustjenesten. Det er ca 50 årsverk i enheten.

Tjenestene i familiehelse har som mål å drive forebygging, behandling og rehabilitering i primærhelsetjenesten. Tjenestene, utenom legetjenesten, er samorganisert og lokalisert i Familiens Hus på Brekstad sammen med Fosen Barneverntjeneste.

Det har i mange år vært stor satsing på forebygging og helsefremming for å fremme folkehelsen. Det vil vi fortsette med. Vi har fått statlige prosjektmidler for å videreutvikle kvalitative gode og innovative tjenester for å trygge familier og styrke foreldrerollen.

Ørland legetjeneste består av to legekontor lokalisert i Bjugn og på Brekstad. Samhandlingen mellom de to legekantorene er god og skal utvikles mer i årene framover.

Arbeidsoppgavene til fastlegene har de siste årene øket betraktelig og det har gjort at arbeidspresset til legene er svært stort. Det gjør også noe med muligheten til å rekruttere flere leger. De siste årene har legetjenesten hatt utfordring med å skaffe kvalifiserte leger til fastlegehjemler både i Bjugn og på Brekstad. Så Ørland kommune må bli mer attraktiv i arbeidsmarkedet, legge til rette for at fastlegene får spesialisering i allmennmedisin i henhold til statlige krav til allmennlegetjenesten, bruke økning av basistilskuddet til økt hjelpepersonell ved legekantorene, og gi bedre avtaler til fastlegene slik at de kan opprettholde sine pasientlister.

Bygningsmassen til legekantoret på Brekstad er gammel og uhensiktsmessig. Legekantoret er lokalisert i ett gammelt murbygg fra 1970-tallet. Bygget er ikke tilpasset de krav som i dag settes til drift av legekantor. Ved laboratorium og undersøkelsesrom skjer det daglige avvik når det gjelder personvern. Bygget er også uhensiktsmessig for å kunne drive et effektivt legekantor. I planperioden er det derfor ønskelig at vi starter planlegging av bygging av nytt legekantor. Dette bør skje gjennom utredningen om «Fremtidens helsebygg» som kommunalsjef for helse og familie er ansvarlig for. Realisering av «Framtidens helsebygg» er langt fram i tid, men det er ønskelig å se på muligheten for å framskynde arbeidet med nytt legekantor.

Fysio- og ergoterapitjenesten har profittert faglig av å ha blitt samlet på Brekstad. Det gir større trygghet og kompetansen utnyttes godt. Presset på tjenesten har økt betraktelig, særlig behovet for fysio- og ergoterapioppfølging i forbindelse med innleggelse på korttidsavdelingen og utskrivingsprosesser. Dette har ført til betydelige avvik. Fysioterapitjenesten har ikke mulighet til å følge opp brukere lenge nok etter utskrivning, noe som øker fare for nytt funksjonsfall og reinnleggelse. Brukere uten akutte hendelser, men med gradvis funksjonsfall uten behov for innleggelse, står på venteliste i flere måneder og må dermed vente på fallforebyggende tiltak. Dette kan i ytterste konsekvens føre til fall med påfølgende bruddskader og store samfunnsøkonomiske kostnader.

Ergoterapitjenesten har grunnet langtidssykefravær og ressursmangel kun gitt tilbud om hjelpemiddelformidling i 2020. Oppfølging av hjelpemidler, rehabilitering og veiledning har nesten ikke blitt gjennomført.

Barnefysioterapiressursen har blitt redusert med 30 % grunnet lederoppgaver, noe som har ført til økt ventetid for barn og unge.

De private fysioterapeutene har gjennomgående stor pågang, noe som resulterer i lange ventelister på Brekstad og innsats langt utover tildelt driftstilskudd i Bjugn.

Hverdagsrehabiliteringsteamet som er tverrfaglig sammensatt, har oppnådd gode resultater i form av å utsette eller redusere behov for andre tjenester som hjemmetjenesten eller behov for institusjonsplass. Teamet utfører en rehabiliterende tjeneste som foregår i brukerens eget hjem. Fokus er å øke mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i dagliglivets aktiviteter.

Med dagens organisering hvor fysio- og ergoterapitjenesten og hverdagsrehabilitering, er i hver sin enhet, har man ikke lyktes med å ha et samlet blikk på rehabilitering. En endring fra 01.01.21 hvor de samles i samme avdeling, vil gjøre samhandlingen og ressursutnyttelsen mer effektiv og helhetlig og vil gi mer fleksibilitet i tjenesten.

For å redusere antall avvik og for å kunne tilby en forsvarlig tjeneste, er det behov for økning i tjenesten med følgende ressurser:

- minst 50% ergoterapiressurs for å implementere ergoterapeut i hverdagsrehabilitering uten at dette går utover den tradisjonelle tjenesten
 - minst 50% fysioterapiressurs for å klare å følge opp hjemmeboende brukere. En økning med 100% kunne brukes til oppfølging av ressurskrevende brukere for å avlaste de private instituttene i tillegg til oppfølging av hjemmeboende brukere. Kostnadene for en slik stilling er svært lave.
- Fra 2021 skal vi se mer på barnefysioterapi. Hvordan kan vi utnytte det å være samlet.

Familiens Hus har samlet alle spesialfunksjonene i primærhelsetjenesten:

- Helsestasjon med svangerskapsomsorg og skolehelsetjeneste
- Familie og forebygging, psykisk helse og rus for barn, unge og familien
- Fysio- og ergoterapitjenesten, hverdagsrehabilitering, hjelpemiddelsentral og hjelpemiddelteknikere

Tjenestene har base på Familiens hus, men store deler av tjenestene utøves ute på enhetene. Dette gjelder skolehelsetjenesten som er ute på skolene, fysio- og ergoterapitjenesten på sykehjemmet, hjelpemiddelteknikere som er hjemme til innbyggerne og tilrettelegger for hjelpemidler.

I Familiens Hus er det fokus på familien. Tjenestene er synlige og samkjørte og vil være enda mer på brukers arena. Tjenestene er lett tilgjengelige og det er lav terskel for å ta kontakt.

For å møte det framtidige behovet og de statlige normtallene for helsestasjon og skolehelsetjenesten, må bemanningen i disse tjenestene økes i årene framover. Tjenestene

har og vil også i 2021 få statlige prosjektmidler for å utvikle tjenestene. Vi har så langt unngått nedbemanning med å omdisponere ansatte til prosjektstillinger. Dette forutsetter at vi endrer vår måte å arbeide på og som fører til endring i praksis.

Gjennom prosjekt får vi prøvd ulike og mer treffende arbeidsmetoder og ikke minst målt effekten av tjenestene med tilbakemeldingsverktøy.

Skolehelsetjenesten er styrket i hele kommunen med helsesykepleier på hver skole og fysioterapeut og ungdomslos på ungdomsskolene. På ungdomsskolene fortsetter vi med holdningsskapende arbeid i forhold til psykisk helse og rus. Dette i tverrfaglig samarbeid både med politi og foreldre.

Familiefokuset er stort og vi ønsker å styrke foreldrerollen. Vi ønsker trygge voksne som igjen gir trygge barn som opplever mestring. Vi ønsker å få flere ungdommer til å gjennomføre videregående skole på Fosen.

Vi har også økt tilbudet på helsestasjon med en ekstra jordmor via prosjektmidler, noe som har gitt en bedre tjeneste og svangerskapsomsorg. Vi har som mål å implementere stillingen inn i tjenesten.

Tjenestene i Familiens hus har tett samarbeid med oppvekst. **Barnevernreformen** kommer i 2022 og gir kommunene større ansvar for tilbudet til barn som trenger hjelp fra barnevernet. Dette fremgår av kompetansestrategien 2018-2024 «Mer kunnskap – bedre barnevern»

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6e31905299774f5681d57311e284d519/bedre-barnevern.pdf>

Målet med barnevernsreformen er at

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

Barnevernsreformen gir kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til ledelse i barnevernet, til kommunens styring av barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet.

https://bufdir.no/Barnevern/reform/om_reformen/

<https://www.midtnorskdebatt.no/meninger/kronikker/2020/10/02/Oppvekstreform-til-beste-for-barn-og-unge-22741017.ece>

Man ser etter kommunesammenslåingsprosessen, at vi må vurdere hvilke områder vi skal samhandle på. Vi må utvikle BTI (Bedre tverrfaglig innsats) og bli enda mer treffsikre på hvilke tiltak som skal hjelpe familien.

Vi har fått prosjektmidler til å utvikle flyktningehelsetjenesten. Vi jobber nå med å samordne tjenestene i familiehelse, skole, barnehage og flyktningetjenesten. Vi må utvikle samarbeidet mellom familiehelse og oppvekst og øke kompetansen om flyktningene og deres bakgrunn.

Familiens hus har også tjenester/behandling for rehabilitering av voksne. Vi har ansvar for flere gode prosjekter som «sterk og stødig», «fallforebygging» og forebyggende psykisk helse og rusarbeid for eldre (eldrelos).

Det oppleves en økning i henvendelser i voksentjenesten som kan relateres til Covid-19. Det kan være nye henvendelser eller henvendelser fra brukere i tjenesten som opplever forverring av lidelse eller ensomhet. Noen kan ha tanker om selvskading eller selvmord.

Som det går fram av forannevnte er arbeidsbasen Familiens hus, men tjenestene for barn og unge ønsker vi i så stor grad som mulig skal skje ute på enhetene og så nær brukeren som mulig. Vi ønsker derfor å lease flere biler, da gjerne el-biler med tanke på miljøhensyn.

Dette vil også gjøre noe utslag på budsjettet.

Budsjett for 2021 er utfordrende for enheten familiehelse. Budsjettet gir ikke rom for alle stillingene. Situasjonen er den samme som for 2020. I år har dette blitt håndtert med at det ikke har vært innleie ved fravær og permisjoner. Familie og forebygging, psykisk helse og rus har hatt mange prosjektstillinger, så der var det planlagt nedbemanning. Vi har imidlertid fått nye prosjektpenger gjennom året og unngått nedbemanning.

Barnevernreformen kommer i 2022, så vi vil i 2021 prioritere tjenestene som omhandler barn, unge og familier. I tillegg er det fra 2021 lagt inn økning på kommuneoverlegeressurs og beredskapsgodtgjøring for legevakt.

Omdisponering og nedbanningen er startet på noen områder for å tilpasse oss budsjetttrammen for 2021. Vi forventer også i 2021 å få noe prosjektmidler fra helsedirektoratet og fylkeskommunen. Det er spesielt på områder der det er satsing på barn, unge og familien.

Tilbudet som gjelder psykisk helse til voksne vil endres. Her er det økende etterspørsel både for familier og voksne. Tilbudet må spisses mer. Fastleger og tjenesten må henvise til Rask psykisk helse, Fosenteamet, dagaktivitetstilbud og andre samarbeidsarenaer. Vi må vurdere å bruke kompetansen fra psykisk helse inn i andre tilbud som for eksempel oppfølgingstjenesten, slik at vi beholder kompetansen inn mot brukergrupper som har behov for den.

Ambisjoner for enheten familiehelse følger folkehelseoversiktsdokumentet som sier noe om behov for satsing på barn og unges psykiske helse og overvekt. I tillegg må vi forberede oss til barnevernreformen som kommer i 2022.

- Trygge foreldre – trygge barn. Fortsatt satse på familien. Forebygging og bedre samhandling med barnevern og habiliteringstjenesten.
- Flyktningehelsetjenesten satt i system.
- Psykisk helse for voksne. Bli mer treffsikre på brukergruppa, tilbudet og behandling. Bruke tilbakemeldingsverktøy aktivt og jobbe mer forebyggende mot rus.
- Øke kompetanse og satsing på vold i nære relasjoner og selvmordsforebygging.

- Flest mulig skal bo lengst mulig i hjemmet. Forebygge innleggelse i institusjon. Satse på hverdagsrehabilitering.
- En robust legetjeneste med kvalifiserte fastleger og leger under spesialisering til ALIS. Bemanning av hjelpepersonell etter norm (1.2 per lege)
- Bygge opp helseberedskapen og sette Psykososialt kriseteam mer i system.

3.8. Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten omfatter hjemmesykepleie, hjemmehjelp og dagaktivitetstilbud for hjemmeboende. Enheten er organisert med enhetsleder og avdelingsledere og har ca 60 årsverk.

Hjemmesykepleien er delt i 2 soner; sone Bjugn og sone Brekstad. Sonene er lik i størrelse med ca. 25 årsverk i hver sone. Man skal gjennom å yte hjemmesykepleie ivareta brukernes behov for pleie- og omsorgstjenester på en faglig forsvarlig og omsorgsfull måte. Det er stort fokus på mestring til brukerne slik at de kan bli mest mulige selvhjulpne og bo hjemme lengst mulig. Pasienter skrives ut fra spesialisthelsetjenesten og til hjemmet i mye større grad nå enn tidligere. Dette er ofte pasienter med komplekse sykdomstilstander og høy grad av komorbiditet, noe som utfordrer tjenesten med tanke på kompetanse og ressurser.

Tjenesten har et mål om 50% sykepleiedekning og 50 % fagarbeiderdekning. Med en helsetjeneste som er preget av stor kompleksitet så er det viktig å ha riktig og nok kompetanse. I enheten har vi kreftsykepleier, sykepleier med videreutdanning i avansert klinisk sykepleie, videreutdanning i geriatri, diabetessykepleier og mange som har gjennomført demensomsorgens ABC og velferdsteknologiens ABC. Mange sykepleiere har gjennomført kurs i SKUV-metodikk, som er en systematisk klinisk undersøkelse- og vurdering av pasienter. Bilene er utstyrt med utstyrsvesker som inneholder nødvendig utstyr for å kunne håndtere akutte situasjoner.

Hjemmehjelp har samme oppdeling i soner; Bjugn og Brekstad, med totalt ca. 4 årsverk. Hjemmehjelp er ofte den første tjenesten brukerne får, og hjemmehjelperne har en veldig viktig rolle i å observere brukerne og rapportere eventuelle endringer de ser. I tjenesten ytes praktiske oppgaver som rengjøring av bolig.

Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med kognitiv svikt er en lovpålagt tjeneste. Tilbudet skal aktivisere og stimulere, gi gode opplevelser og meningsfulle hverdager. De nærmeste pårørende kan samtidig bli avlastet for omsorgsoppgaver på dagtid og bidra til at familie og ektefelle i lengre tid kan klare å stå i krevende omsorgsoppgaver.

Tilbudet har tidligere vært finansiert av prosjektmidler og det er krevende å drifte et godt tilbud innenfor gjeldende rammer. I gamle Bjugn kommune hadde man et tilbud 4 dager/uke og i gamle Ørland et tilbud for brukerne 2 dager/uke. I 2021 vil det kun være mulig å gi et tilbud 1 dag/uke. Konsekvensene med et så redusert tilbud er at det ikke får en forebyggende effekt, da tilbudet ikke er tilstrekkelig for å avlaste pårørende nok til å kunne utsette behovet for økte tjenester.

Dagaktivitetstilbudet er planlagt lokalisert i Bjugn. Fra basen i Bjugn vil det bli turer og aktiviteter rundt i hele kommunen.

Det er usikkerhet rundt hvor tilbudet blir lokalisert. Det er gjennomført befaringer på flere aktuelle steder, og nedre internat kan være et alternativ, men lokalene vil kreve ombygging og oppussing. Det er også behov for økt tilgang på transportmiddel, kompetanse og ressurser. Hukommelsesteamet vil samhandle tett med ansatte i dagaktivitetstilbudet, og om mulig også samlokaliseres.

Utfordringsbilde i hjemmetjenesten påvirkes av endringer i andre tjenesteområder i form av økt behov og press på tjenesten. For å kunne imøtekomme intensjonen om at brukerne skal bo lengst mulig hjemme må det ses opp mot at flere pasienter med komplekse utfordringer vil gi økt behov for ressurser og kompetanse.

Det bør utredes om behovet er flere langtidsplasser i institusjon eller om en i stedet bør styrke hjemmetjenesten ytterligere slik at brukerne kan bo hjemme lenger og dermed unngå å øke antall institusjonsplasser. Styrking av tilbudet i omsorgsboligene/trygdepensjonatet, som er en del av hjemmetjenesten, vil også være viktig slik at brukere i mindre grad trenger å flyttes fra omsorgsbolig til langtidsplass når hjelpebehovet øker.

3.9. Oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten består av to miljøavdelinger for voksne, to avlastningsboliger for barn og unge, samt Stranda aktivitetssenter. Det er en kompleks og sammensatt enhet med ulike brukergrupper som omfatter både barn, unge og voksne med ulike utfordringer. Oppfølgingstjenesten omfatter miljøarbeid; praktisk bistand, opplæring og veiledning med fokus på egenmestring. Det ytes særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere som krever heldøgns omsorg.

Enheten er organisert med enhetsleder, avdelingsledere og fagkoordinator. Det er ca. 120 ansatte fordelt på over 70 årsverk. Tjenesten krever størst bemanning på aften og helg, noe som fører til at det er flere deltidsstillinger. Heltidskultur vil være et viktig mål for organiseringen videre.

Det er en stor økning av tjenester og vedtak i samtlige avdelinger. Dette medfører økt ressursbehov og endring i organiseringen av tjenestene. Det må legges til rette for best mulig drift av det samlede tjenestetilbudet, samtidig som det kreves individuelle tilrettelegginger.

Dagaktivitetstilbud skal bidra til at brukerne opplever en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre. Stranda aktivitetssenter ble slått sammen med Fjæraveien arena i august 2020 og har åpent hver dag. For at brukerne skal ha mulighet til en aktiv samfunnsdeltakelse, vil det være et behov for tilpasset transportmiddel.

Som en del av "Fremtidens helsebygg" vil det bli gjennomført en kartlegging av behovet for boliger innenfor habilitering. Det er flere eldre brukere med endret funksjonsbehov. Boligmassen for brukergruppen er til dels dårlig. Flere har behov for et fellesskap og nærhet til helsepersonell på grunn av omfattende bistandsbehov. Ved å samle og spisse tjenestene øker det kvaliteten og samhandlingen, samt bedre utnyttelse av ressurser. Det er tidligere avsatt midler til bygging av avlastningsbolig for barn og unge i Bjugn, da dagens bolig har store mangler. Det er økte tjenester og behov for flere tilpassede boliger fremover. En samorganisering av avdelingene vil være et fremtidig mål. Det vil gi en økt

kvalitet på tjenesten gjennom et større fagmiljø, harmonisering og mer tilpasset tilbud. Det vil også være besparende gjennom effektivisering og felles bemanning.

Oppfølgingstjenesten har en felles fagkoordinator for alle avdelingene, der målet er å styrke enhetens fokus på kvalitet, utvikling og fag. Viktige faktorer i dette er gode kompetanse- og bemanningsplaner, implementering av systemisk etisk refleksjon og felles internkontroll, samt bruker- og pårørendemedvirkning. Flere ansatte på tvers av avdelinger ved oppfølgingstjenesten starter høsten 2020 med kurset Mitt livs ABC. Formålet er å styrke kompetansen i tjenestene til personer med utviklingshemming. Oppfølgingstjenesten har fokus på egenmestring, ernæring og aktivitet som påvirker kvalitet gjennom forebygging. Dette gjennom ernæringsprosjekt med andelsjordbruk og faste aktiviteter. Enheten er også med i et nasjonalt forskningsprosjekt HELKOST; retten til helsefremmende kosthold til personer med utviklingshemming.

Det ble i budsjettvedtaket til Ørland kommune for 2016 vedtatt å inngå en avtale med Sava AS, der enkelte brukere skulle gis tilbud om tilrettelagte aktiviteter for på sikt å kunne kvalifisere til en VTA-plass. Kostnadsramme til dette formålet i 2020 er 644.000,- kr. Det foreslås at avtalen termineres og at det fra 01.07.2021 vil bli tilrettelagt for et alternativt aktivitetstilbud såfremt de ikke får VTA-plass.

Utfordringsbildet i oppfølgingstjenesten er preget av flere endringer i tjenesten og økning av vedtak. Det kreves en omorganisering av enkelte tjenester og utbedring av boliger blir en viktig del. Det er knyttet stor usikkerhet til finansering av ressurskrevende tjenester og ressursbruk i forbindelse med nye vedtak.

3.10. Sykehjem og Heldøgnsomsorg

Enheten sykehjem og heldøgns omsorg er den største enheten i helse og familie med over 90 årsverk.

Livsglede for eldre er et systemverktøy som bidrar til å oppfylle lovpålagte krav fra myndighetene, som blant annet Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring, Verdighetsgarantien, kvalitetsforskriften og Leve Hele Livet.

Ørland sykehjem ble sertifisert som Livsgledehem i 2016, og ble re-sertifisert for fjerde gang våren 2020. Sykehjemmet har erfart at dette har vært bra for kvaliteten på helse og omsorgstjenestene, arbeidsmiljøet, og omdømme. Bjugn Helsesenter startet denne prosessen i november 2019, og har som mål å bli sertifisert som Livsgledehem i november 2020. Ørland sykehjem har innført systematisk etisk refleksjon på de fleste avdelingene, og har blant annet brukt denne metoden ved innføring av livsglede i sykehjemmet. Bjugn Helsesenter har jobbet med etisk refleksjon i mange år, og metoden vil nå bli satt i system. Ørland sykehjem har i flere år hatt pårørendeforening, og har god erfaring dette. Det vil i løpet av 2021 bli etablert pårørendeforening ved Bjugn Helsesenter.

Sykehjem og Heldøgnsomsorg har ansvar for eldre som bor i bolig med heldøgns omsorg, eller sykehjem. Her ligger også alle støttefunksjoner knyttet til drift, slik som kjøkken, renhold og vaskeri.

Korttidsavdelingene i Ørland kommune ble slått sammen 9. mars 2020, og dette tilbudet ble lagt til Ørland Medisinske Senter på Brekstad. Korttidsavdelingen har 16 sengeplasser, fordelt på avlastning, rehabilitering, kartleggingsopphold, medisinsk behandling etter sykehusopphold, en seng for rus og psykisk helse, to palliative senger og en kommunal forsterket seng for observasjon.

Ut ifra sammenlikningsbare kommuner anses det at 16 korttidsplasser er nok for en kommune på størrelsen som Ørland, men vi har sannsynlig for lite langtidsplasser og plasser til avlastningsopphold. Hvor mange langtidsplasser/ avlastningsplasser er avhengig av hvordan hjemmesykepleien blir organisert. Etter at korttidsavdelingene ble slått sammen står det en avdeling med 16 plasser ledig på Bjugn Helsesenter.

Kompetanse: Avdelingen har spesialkompetanse innenfor enkelte felt, men mangler spesialsykepleierkompetanse innenfor rehabilitering, psykisk helse, diabetes, KOLS, hjertesvikt og avansert klinisk sykepleie.

Langtidsavdeling og heldøgns bemannet omsorgsbolig: For tiden ligger en langtidsavdeling (Indigo) med 20 plasser på Brekstad, og på Bjugn Helsesenter er det en langtidsavdeling (Dr. Sauers vei 24) med 16 plasser, samt en heldøgns bemannet omsorgsbolig (Dr. Sauers vei 20-22) med 20 plasser.

Plassene ved Dr. Sauers vei 18-22 var tidligere fordelt over to etasjer, men er nå i samme etasje. Dette betyr at Dr. Sauers vei 18 med 7 plasser ikke er i bruk.

I løpet av første halvdel 2021 vil alle langtidsavdelingene i Ørland kommune bli samlet ved Bjugn Helsesenter. Dette innebærer at både Dr. Sauers vei 10 og 18 vil bli tatt i bruk som langtidsavdelinger. Dette er også i tråd med prinsippvedtaket i kommunestyret i desember 2019.

Kompetanse: Avdelingen har behov for flere sykepleiere/vernepleiere/helsefagarbeidere. Det er også behov for spesialkompetanse innenfor aldring og eldreomsorg, psykisk helse og demens.

Aktivitetssenheten innenfor sykehjem og heldøgnsomsorg; I dag er det aktivitetsstuer på både Bjugn Helsesenter og Ørland sykehjem. I et fireårsperspektiv kan Aktivitetsstua på Brekstad legges ned, mens Aktivitetsstua ved Bjugn Helsesenter opprettholdes og gjøres om til et dagsenter for både beboere fra avdelingene på Helsesenteret, samt hjemmeboende. Dersom det opprettholdes omsorgsboliger på Brekstad, vil disse beboerne kunne ha behov for dagaktivitetstilbud i nærmiljøet.

Institusjonskjøkken; Det er institusjonskjøkken både i Bjugn og på Brekstad. I løpet av første halvdel av 2021 vil alle langtidsavdelingene bli samlet på Bjugn Helsesenter. Det kan derfor være naturlig å ha ett hoved kjøkken, og at dette legges til Bjugn Helsesenter. I og med at korttidsavdelingen, sengeposten Fosen DMS og dialyseavdelingen blir på Ørland medisinske senter kan det være naturlig at å ha et institusjonskjøkken i tilknytning til disse avdelingene.

Vaskeri; Det er to vaskeri i Ørland kommune, ett på Ørland sykehjem og ett på Bjugn Helsesenter. Begge vaskeriene har gammel maskinpark, og ingen av disse har kapasitet til å serve begge institusjonene. Administrasjonen ønsker derfor å undersøke muligheten for å kjøpe vaskeritjenesten av en ekstern tilbyder. Sak vil bli lagt fram til behandling i kommunestyret jf. kommunestyrets budsjettvedtak for 2020.

Renhold; Renholdsarealet har blitt betraktelig større etter at administrasjon innenfor Helse og Familie er blitt samlet ved ØMS Brekstad, samt at St. Olavs Hospital etablerer en dialyseavdeling i 2021. Dette gir et større behov for å øke opp renholdsressursen på Brekstad.

I og med at langtidsavdelingen Indigo blir flyttet fra Ørland sykehjem til Bjugn Helsecenter første halvdel 2021, vil renholdsarealet også bli større på Bjugn Helsecenter, og det vil derfor bli behov for å øke opp renholdsressursen.

3.11. Fosen Helse IKS/Fosen Distriktsmedisinske Senter

Fosen helse IKS er et interkommunalt selskap som eies av Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommuner. Fosen helse IKS utvikler og drifter de tjenester som eierkommunene eller helseforetaket foretrekker å yte gjennom selskapet. Dette er tjenester som er krevende for små kommuner å ivareta alene. Mange av slike tjenester krever spesialisert kompetanse. Her har vi tjenestene innenfor miljørettet helsevern, kommunepsykolog, rask psykisk helsehjelp, sengepost med kommunale akutte døgnplasser, spesialistpoliklinikk, legevakt, følge- og beredskapstjeneste jordmor.

Fosen Helse IKS jobber med en strategisk plan som ferdigstilles i 2020. Planen blir viktig for oss å integrere i arbeidet med kommunedelplan. Dette for å få helhet og sammenheng i pasientenes tjenester.

I 2021 skal det etableres en dialyseavdeling for Fosen som blir samlokalisert med Fosen DMS på Ørland medisinske senter. Arealet som stilles til disposisjon for dette formålet gir også muligheter for økt aktivitet på spesialpolikliniske tjenester.

3.12. Konklusjon

Kommunen må legge til rette for å sammen skape gode og bærekraftige løsninger slik at den enkelte innbygger mestrer eget liv og opplever god livskvalitet.

Harmonisering av tjenestetilbudet er en viktig del av kommunesammenslåingen, og en forutsetning for at vi kan tilby likeverdige tjenester til innbyggerne uavhengig av hvor de bor i kommunen. Dette arbeidet vil også pågå i 2021.

Ambisjonen i økonomiplanperioden 2021-2024 er å legge til rette for et tjenestetilbud i henhold til lovgivningen og i tråd med føringene i samarbeidsavtalen og innenfor de økonomiske rammene som foreligger. I budsjettarbeidet har vi sett nærmere på struktur og oppgavefordeling som har ført til noen tilpasninger som skal være bedre i et brukerperspektiv. Dette gjelder blant annet samme kartlegger og beslutningsteam for barn og voksne for å få familieperspektivet. I 2021 skal vi jobbe med mål og strategier for tjenesteområde helse og familie gjennom prosessen med kommunedelplan. Dette blir et viktig arbeid for å få en felles retning for årene framover.

I budsjettet for 2021 er det lagt til grunn en videreføring av 2020-budsjettet med saldering i juni 2020. Tjenesteområde har gjennom året tatt et nedtrekk på enkelte stillinger i administrasjonen, men har ikke foretatt nedtrekk som ble skissert i budsjett for 2020. Mye av dette skyldes bruk av ressurser til håndtering av koronasituasjonen og tilskuddsmidler i 2020.

For 2021 er det brukt 5,1 mill kroner fra bundne fond i driften. Dette er fondsmidler som kommunene har mottatt tidligere og som nå blir brukt til formål de ble tildelt på. Dette er

imidlertid ikke en bærekraftig ordning for tjenesteområde, så det må jobbes med tilpasninger i 2021 for å tilpasse budsjetttrammen for 2022. I tillegg vil vi fortsette å søke på tilskuddsmidler for å opprettholde og utvikle tjenestene. Mulighetene for tilpasninger i helse og familie er at flere må jobbe helg/turnus. Vi har behov for kompetansen, men det vil innebære endring av oppgaver og enheter for noen ansatte.

4. Oppvekst og utdanning

	Revidert			Økonomiplan		
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Administrasjon/fagstab	48 372	50 525	50 053	50 053	50 053	50 053
Grunnskoler	99 978	99 284	103 344	103 344	103 344	103 344
Kommunale barnehager	47 407	47 960	47 633	47 633	47 633	47 633
Kvalifiseringsenheten	2 216	2 093	1 865	1 865	1 865	1 865
PPT	5 200	5 119	4 941	4 941	4 941	4 941
Barnevern	27 143	28 614	29 675	29 675	29 675	29 675
Demografikostnader				1 737	6 050	7 399
Oppvekst og utdanning	230 316	233 595	237 511	239 248	243 561	244 910

Fagområdet

Fagområdet oppvekst og utdanning skal sørge for at alle barn og unge møter en barnehage og skole som setter barnet og eleven i sentrum, og som bidrar til utvikling og personlig vekst for den enkelte i fellesskap med andre. Oppvekstfeltets samfunnsoppdrag er å bidra til dannelse og utdanning av hvert enkelt barn og legge til rette for positiv tilhørighet i det lokale oppvekstmiljøet. Inkludering, likeverd, mangfold, glede og mestringstro er grunnleggende prinsipper som skal fremme forankring og vekstmuligheter uavhengig av forutsetninger. Tidlig innsats med tilpasset hjelp og opplæring i fellesskapet gjelder uavhengig av alder. Oppvekst skal ha en analytisk tilnærming og virket skal tuftes på faglig teori og forskning i samarbeid med eksterne fagmiljøer. Nært samarbeid med foresatte er vesentlig for det gode arbeidet.

4.1. Budsjettramme for 2021

Kommunens økonomiske ramme er marginal, og oppvekstsektoren hadde et relativt stort nedtrekk i forhold til budsjettåret 2020. Det ble jobbet med å tilpasse virksomheten til den økonomiske situasjonen, og føringer ble lagt i tråd med kommunens fireårige økonomiplan.

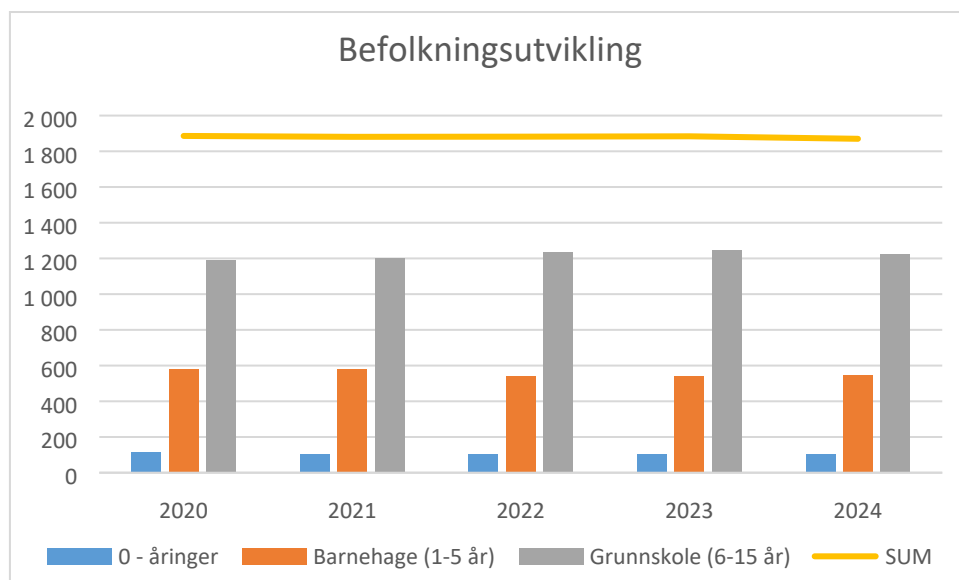
Budsjettrammen for 2021 utfordrer på ny og med dagens barnehage- og skolestruktur står bemanningsnorm og lærernorm i et grenseland i forhold til nasjonale lovkrav. Den stramme budsjettrammen vil gi flere utslag. Nedbemanning kan være aktuelt, noe som fører til at sektoren vil miste kompetente medarbeidere og personalsituasjonen blir ustabil. Samme tjeneste skal ytes med færre ansatte og dette vil føre til slitasje for våre medarbeidere. Kvaliteten i tjenesten vil påvirkes av konsekvensene av tildelt ramme. Tiltak som skal virke både forebyggende og faglig utviklende vil reduseres for å sikre ressurser til nødvendig drift. Smittevern i forhold til Koronasituasjonen med inndeling i kohorter utfordrer i tillegg når bemanningen reduseres til et absolutt minimum. Dette er en situasjon som vil pågå over tid. Administrasjonens handlingsrom er å redusere jevnt over, jf. ostehøvelprinsippet, da det ikke foreligger politiske signal om at man ønsker å foreta strukturelle endringer. Oppvekstsektoren har nådd nedre grense i forhold til drift ut fra dagens struktur, og fondsmidler må brukes for å kunne gjennomføre ulike nødvendige tiltak for det nye budsjettåret. Det er lagt inn fondsmidler for kr. 3 850 000 i budsjettet for

2021. Dette er resterende midler fra ulike avslutta prosjekter. Oppvekst vil heller ikke ha mulighet for å bli belastet for overføringer i forhold til kommunalt foretak. Innsparingstiltak av nye dimensjoner vil kreves for å kunne møte ytterligere utfordringer som ligger i økonomiplan for årene som kommer.

4.2. Demografi

Barne- og elevtallet holder seg relativt stabilt for planperioden. Det vil være små endringer fra år til år. Høsten 2021 går det et stort kull fra barnehage til skole. Ørland kommune opplever økt befolkningsvekst og erfaringen tilsier at en andel av disse er barnefamilier.

	2020	2021	2022	2023	2024
0 - åringer	115	103	103	102	102
Barnehage (1-5 år)	581	578	543	538	547
Grunnskole (6-15 år)	1 190	1 200	1 236	1 244	1 221
SUM	1 886	1 881	1 882	1 884	1 870

4.3. Statlige føringer og relevant lovverk

Staten er fagområdets premissleverandør. [Lov om barnehage](#) og [Lov om grunnskole \(opplæringsloven\)](#) er områdets fremtredende lovverk. [Rammepplan for barnehage](#) og [Læreplanverket for skole](#) er forskrifter til lovverket og skal styre innholdet i barnehagen og skolen. Disse lovene med forskrifter definerer barnehagens og skolens oppgave helt fra formålsparagrafen i lovteksten og til kompetansemål for opplæringen definert i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK2020) som er forskrift til loven. Det forvaltningsmessige, da spesielt knyttet til enkeltvedtak, klagerett og klagebehandling er regulert i [Forvaltningsloven](#).

Barnevernets tjenester er regulert av [Lov om barnevernstjenester](#). Deler av denne loven regulerer blant annet opplysningsplikt for ansatte i barnehager og skoler.

Kvalifiseringsenheten ivaretar tjenester for voksne innenfor oppvekstområdet. Overordnede føringer for voksenopplæringen gis i [Lov om grunnskole \(Opplæringsloven\)](#) og læreplanverket. Flyktningetjenesten er organisert som en del av Kvalifiseringsenheten og har sitt oppdrag forankret i Opplæringsloven og [Introduksjonsloven](#). Opplæringstilbudet finansieres primært av øremerkede statstilskudd.

Pedagogisk- psykologisk tjeneste er en kommunal tjeneste med ansvaret forankret i [Barnehageloven § 19 c](#) og [Opplæringsloven §5-6](#).

I tillegg til ledelse og forvaltning av det faglige innholdet har kommunen arbeidsgiveransvar i forhold til ansatte i sin virksomhet. [Arbeidsmiljøloven](#) og [Forvaltningsloven](#) er styrende lovverk for området.

Stortinget har vedtatt et minimumskrav til grunnbemanning, *bemanningsnorm* og pedagognorm for ordinære barnehager. Normen stiller krav om at barnehagene har en grunnbemanning som tilsvarer minimum én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år. Pedagognormen regulerer antall pedagoger med 1 pedagog per 7 barn på småbarn og 14 på storbarn ([Bemanningsnorm i barnehagen](#)).

Lærernormen slik den fremstår per i dag ble vedtatt i Stortinget med virkning fra august 2019. Den tilsier at det maksimalt skal være 15 elever for hver lærer på 1.-4. trinn, og fra 5.-10. trinn blir tallet 20 elever per lærer. Normen viser til minimumsgrensen for lærertetthet på hovedtrinnene, det vil si 1.- 4. trinn sett under ett, 5. -7. trinn sett under ett og 8. - 10. trinn sett under ett. Organisering av selve opplæringen er det imidlertid opp til skolene å avgjøre. Det betyr at det for eksempel på 1.- 4. trinn kan være flere enn 16 elever i timene noen ganger, og færre elever andre ganger ([Lærernormen](#)).

4.4.1. Pedagogisk verdiplattform og kommunedelplan

Oppvekstsektoren holder på å utarbeide en felles pedagogisk verdiplattform som skal sikre helhet og sammenheng i det lange opplæringsløpet, med felles retning og prioriteringer. Dette for å sikre at alle barn og unge i den nye kommunen opplever likeverdige vilkår og samme kvalitet i tjenestetilbudet. Oppvekstsektoren skal i planperioden utarbeide en kommunedelplan og den pedagogiske verdiplattformen vil være et utgangspunkt for arbeidet med å sette felles mål og strategier for fagområdet. I tillegg er det en målsetting at prosessen med å utvikle en faglig plattform skal styrke det faglige fellesskapet på ledernivå i sektoren.

4.4.2 Ny læreplan, Fagfornyelsen

I grunnskolen og for videregående opplæring er arbeidet med å implementere ny læreplan godt i gang. Det er relativt store endringer fra Kunnskapsløftet av 2006, omtalt som KL06 til Kunnskapsløftet av 2020, KL2020. Dette er den såkalte *fagfornyelsen* som startet med Ludvigsen-utvalgets utredning om hva elevene vil ha behov for å lære i skolen i et perspektiv på 20 til 30 år. I den første utredningen, NOU 2014: 7 *Elevenes læring i fremtidens skole*, beskriver utvalget kunnskapsgrunnlaget for anbefalingene de gir i utvalgets andre utredning, NOU 2015:8 *Fremtidens skole: Fornyelse av fag og kompetanser*. Stortingsmelding 28. *Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet (2015-2016)* bebudet at et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg. De nye læreplanene blir innført trinnvis over en periode på tre år.

Skoleåret 2020–21 tar 1.–9. trinn og Vg1 i bruk nye læreplaner.

Skoleåret 2021–22 tar 10. trinn og Vg2 i bruk nye læreplaner.

Skoleåret 2022–23 tar Vg3 i bruk nye læreplaner.

Det er innholdet i fagene som er nytt. Skolen skal med noen få unntak tilby de samme fagene som i dag. Unntakene gjelder på yrkesfag, der noen av utdanningsprogrammene blir nye og noen fag slås sammen.

Læreplanene er en forskrift, vedtatt av Stortinget, og hjemlet i Opplæringsloven. Overordnet del av læreplanverket utdyper verdigrunnet i opplæringslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen. Overordnet del erstatter det som tidligere het generell del av læreplanverket og gjelder fra skolestart i 2020 for alle trinn. Overordnet del beskriver hvilke verdier og prinsipper grunnopplæring skal bygge på og gir retning for opplæringen i fag, og alle fag bidrar til å realisere opplæringens brede formål. Hele læreplanverket er grunnlaget for opplæringen, og de ulike delene henger tett sammen og må brukes sammen.

Det å legge til rette for økt elevengasjement i forhold til egen læring og styrke eleven i å anvende og overføre ferdigheter og kunnskap til nye områder gjør til at man opererer med et nytt og utvidet kompetansebegrep i KL2020. *Dybdelæring* og *det å lære å lære* er essensielle begreper i den nye læreplanen. Gjennom elevaktive metoder og temabasert opplæring hvor elevene er aktive aktører i egen læreprosess skal man utvikle kompetanser for fremtiden. Dette fordrer et relativt nytt syn i forhold til hvordan planlegge, gjennomføre og evaluere opplæringen, noe som igjen stiller nye krav til sektoren og dets skoler, pedagoger og ledelse. Utøvelse av sektorens *profesjonsfelleskap* har derfor også fått en sentral plass i det nye læreplanen.

Læreplanverket har tre tverrfaglige temaer: *demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring*.

Dette er ikke egne fag, men samfunnsaktuelle temaer som inngår i læreplanene der de er en sentral del av kompetansen i faget.

Læreplanene for fag beskriver fagenes innhold og mål. Læreplanene har fått ny struktur som omhandler fagets relevans og sentrale verdier, kjerneelementer, tverrfaglige tema og grunnleggende ferdigheter. Læreplanene har fremdeles kompetansemål. De grunnleggende ferdighetene er videreført, men ansvaret for dem er mer tydeliggjort.

Forventninger til skoleeier

Skoleeier har et overordnet ansvar for at elevene får opplæring som er i tråd med læreplanverket. Skoleeier og skoleleder har sammen ansvar for at skolen har nødvendig kompetanse, og skal sørge for kompetanseutvikling i tråd med det fagfornyelsen krever. Skoleeier skal stille nødvendige ressurser til disposisjon, og sørge for rammebetingelser som gir skolene mulighet til å sette seg inn i og ta læreplanverket i bruk på en god måte. Skoleeier har ansvar for å støtte, utvikle og styrke profesjonsfelleskapene i og på tvers av skoler. Et profesjonsfelleskap preget av aktiv deltakelse, delingskultur, vilje til endring og kontinuerlig utvikling av praksis har stor betydning for å lykkes med innføringen av nytt læreplanverk. Samarbeid med de tillitsvalgte og medvirkning fra elevene har også stor betydning.

Lokal organisering av Fagfornyelsen

I Ørland kommune er det opprettet ressurspersoner på hver skole som har fått i oppdrag å lede innføringen av Kunnskapsløftet 2020. Kommunen har valgt å følge en kompetansepakke utviklet av Utdanningsdirektoratet. Pakken har fem moduler, og skolene er nå inne i modul 5.

En av ressurspersonene på skolen er med i en kommunal ressursgruppe som holder i de felles trådene og rapporterer til rektorene og kommunalsjef. Gruppen organiserer også felles nettverk for skolene etter en oppsatt plan.

Selv om ny læreplan er gjeldene for nesten hele grunnskolen fra i høst, er arbeidet med innføring og utvikling av lokale planer et arbeid som vil fortsette hele inneværende skoleår. Innføring av det nye læreplanverket er skolenes fremste satsingsområde for planperioden.

Det vil også i 2021 benyttes fondsmidler til å finansiere fortsatt drift av ressursgruppen i forbindelse med implementering av Fagfornyelsen. Midlene er resterende beløp fra to ferdigstilte prosjekter, *tidlig innsats skole og språkkommune*. Dette utgjør til sammen kr. 846 000,-

Fagfornyelsen og læremidler

I forbindelse med innføring av forrige læreplan fikk kommunene støtte til innkjøp av nye læreverker. Denne støtten fikk kommunene over flere år.

Kommunene får ikke særlig mye støtte til innkjøp til Fagfornyelsen. Til sammen får Ørland kommune i underkant av 500 000,- til innkjøp av bøker og digitale hjelpemidler i 2020, og det er ikke kjent ennå hvor mye kommunen får i 2021. For 2020 utgjør dette ca. 450 kroner per elev. Kommunen må derfor finansiere det meste av innkjøp og fornyelse av læremidler innenfor de ressursene kommunen allerede har.

Det er en pågående diskusjon i hvor stor grad digitale plattformer og læremidler skal erstatte bøker, men det er ingen tvil om at store deler av den tradisjonelle læreboka erstattes av digitale ressurser. Dette vil bety at deler av kostnadene vil bli belastet driftsbudsjettet (lisenser) i stedet for investeringer (læreverker). Det vil også bety at det må settes av tilstrekkelig med midler til å holde maskinparken vedlike.

I hele planperioden må det tas det høyde for bruk av økte ressurser i forhold til innføring og implementering av fagfornyelsen, samt i forhold til innkjøp av læreverker og digitale læremidler.

4.4.3. Digital plan

Det er etablert en ressursgruppe i forhold til utvikling av digital kompetanse i oppvekstsektoren. Gruppens mandat er å vedlikeholde gamle Ørlands digitale plan for oppvekst og iverksette denne i hele oppvekstsektoren. Den digitale planen er utviklet i tråd med ny læreplan og den omfatter hele opplæringsløpet fra barnehage til endt 10-årig grunnskole. Gruppen består av en ressursperson fra hver enhet. De skal være sektorens ambassadører på området, følge med i den digitale utviklingen for området, arrangere nettverkskurs og bistå med opplæring av medarbeidere på egen enhet. Erfaringer tilsier at ved å ha ressursgrupper som ivaretar sentrale utviklingsområder vil man i tillegg til å delegerer ansvar også bruke medarbeideres interesse og kunnskapsområder til beste for hele sektoren.

4.4.4 Regionalt samarbeid

Oppvekstsektoren på Fosen er preget av gode strukturer og en sterk samarbeidskultur. Dette henger sammen med en lang tradisjon for interkommunalt samarbeid i sektoren, samtidig som kommunene erfarer at det gjennom det regionale samarbeidet bygges kapasitet for å drive god kvalitetsutvikling av barnehager og skoler til barna og elevenes beste. Hovedfokus i kvalitetsutviklingen i sektoren er å styrke de profesjonelle

læringsfellesskapene ute i hver enkelt enhet med mål om å skape trygge og stimulerende læringsmiljø for både barn og voksne.

Oppvekstforum Fosen, OFO

Skole- og barnehageansvarlig i de fire kommunene i Fosen-regionen er organisert i et samarbeidsforum OFO som har møter 2 – 4 ganger årlig. Ledere for PPT er også invitert til disse møtene.

I tidligere år har stort sett alt regionalt samarbeid i oppvekstsektoren blitt initiert av og styrt av OFO. På grunn av nye statlige ordninger for kvalitets- og kompetanseutvikling, både for barnehage og skole, har det i løpet av de siste par årene blitt etablert to nye, formelle regionale møtefora i oppvekstsektoren; ett kompetansenettverk for DEKOM, desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skole og ett for REKOM, regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen.

DEKOM er forankret i Meld. St.21 (2016–2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen. I denne ordningen skal skoleeiere selv definere, prioritere og gjennomføre tiltak for kompetanseutvikling med utgangspunkt i nasjonale mål og i samarbeid med universiteter og høyskoler. Midlene som følger ordningen, skal brukes til tiltak som bidrar til at kommunene kan oppnå sektormålene for grunnopplæringen. Fokusområde er inkluderende læringsmiljø, styrking av grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse samt økt gjennomføring av videregående opplæring. I 2019 fikk Fosen-regionen tildelt Kr 813 000 i tilskuddsmidler innenfor DEKOM.

REKOM er forankret i nasjonal strategi for «Kompetanse for fremtidens barnehage. 2018 – 2022)», og skal bidra til at barnehagene utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling samt være en støtte til implementering av ny rammeplan. Den regionale ordningen skal styrke og stimulere til langsiktig samarbeid med og gi synergieffekter mellom barnehager, barnehageeiere og utdanningsinstitusjoner som tilbyr barnehagelærerutdanning. REKOM er derfor et viktig tiltak for etterutdanning for ansatte i barnehagene og for utvikling av barnehagelærerutdanningene.

I 2019 fikk Fosen-regionen tildelt 734 000 kr innenfor REKOM.

Kommunene i Fosen-regionen samarbeider om en utviklingsveileder i 100% stilling. OFO er oppdragsgiver for utviklingsveilederen. Stillingens hovedoppgaver er å koordinere regional innsats med utgangspunkt i statlige føringer og regionale prioriteringer, deriblant DEKOM og REKOM. Dette innebærer regionale etterutdanningstiltak, lederutvikling, prosjekter av ulikt omfang og nettverksbygging.

4.5.1. Barnehage og skole

Barnehagene og skolene i Ørland kommune bestreber seg på å gi gode tjenester selv med en redusert tildelte økonomisk ramme. Barnehagene og skolene balanserer i forhold til krav til bemanningsnorm og lærernorm og har lite ressurser til leie av vikarer i forhold til ulike typer fravær. Dette er en utfordring i perioder med korttidsfravær. Enhetene er flinke til å disponere de ressurser de har til rådighet og tilpasse bemanningen ut fra behovet, noe som krever fleksibilitet og kontinuerlig omorganisering av driften. Det er lite ressurser til innkjøp av forbruksmateriell og ulikt utstyr, noe som er utfordrende i forhold til drift og det å følge nye faglige forventninger og muligheter særlig innen digital utvikling. Barnehagene reduseres i budsjettforslaget for 2021 fra kr. 3500 til kr. 3000 per barn i driftskostnader. Dette vil merkes i forhold til det daglige handlingsrommet til barnehagene.

Fra 01.01.2021 komme det en endring i barnehageloven som krever at barnehagene jobber mer systematisk for å forebygge mobbing og krenkende oppførsel, og at de skaper et godt miljø der barna trives – omtalt som «mobbeloven» Det vil bli stilt krav om at barnehagene skal ha en internkontroll som sikrer at det nye regelverket følges.

Barnehageeier må sørge for at barnehagene oppfyller kravene i loven og en uavhengig kommunal barnehagemyndighet skal gjennom veiledning og tilsyn påse at alle barnehagene i kommunen følger disse nye lovreglene om barnehagemiljøet. Våre barnehager har høyt fokus på trivsel og inkludering og har gode rutiner for oppfølging i forhold til alle barn i barnehagen. Samtidig vil lovendringen virke skjerpene og kravet til internkontroll øke systematikken i arbeidet som utføres.

For å drive kontinuerlig oppfølging av det faglige utviklingsarbeidet i barnehagene er det behov for personalmøter utover de 5 avsatte planleggingsdagene. Dette fordrer midler til å gjennomføre møter utenom ordinær arbeidstid og det må brukes fondsmidler for å kunne realisere dette. Fondsmidlene på kr. 377 000,- hentes fra prosjekt som er avsluttet, *Læringsmiljø i barnehagen og minoritetsspråklige i barnehagen og kompetanse for mangfold.*

Det er noe ulik standard innen tilgang på digitale verktøy mellom barnehagene og mellom skolene per i dag, og en oppgradering og utjevning mellom enhetene er viktig for at barn og unge skal få et likeverdig tilbud i hele kommunen. Det er også ulik tilgang på digitale verktøy for ansatte innen oppvekst per i dag. Det er med andre ord ikke samme vilkår for våre barn, elever og medarbeidere på dette området. Årlig innkjøp av digitale verktøy i form av en rulleringsplan vil være avgjørende for å kunne følge den digitale utviklingen i en kunnskapsorganisasjon som det oppvekst representerer. Dette er også en forutsetning for å kunne gjennomføre ambisjonen til digitaliseringsstrategien for Fosen kommunene. Det er en målsetting at pedagogisk personale i barnehagene skal disponere egen bærbar pc, at det finnes et sett med nettbrett som dekker en barnegruppe og at alle barnehagene har samme tilgang på digitale skjermer.

For skolene er målsettingen at alle elever fra 1-5.trinn skal disponere hver sitt nettbrett, elever fra 6-10.trinn hver sin pc og at alle skolene har lik tilgang på digitale tavler. Alt pedagogisk personale skal ha egen bærbar pc og pedagoger på 1-5.trinn skal også disponere eget nettbrett da det er et av de pedagogiske verktøyene for denne aldersgruppen.

Personale innen ledelse i hele sektoren skal ha tilgang på hjemmekontorløsning. Kvalifiseringsenheten har også et etterslep i forhold til digitale verktøy og en oppgradering i forhold til maskinpark og digitale verktøy må påregnes også for denne enheten. Oppgradering og innkjøp i forhold til rulleringsplanen startet våren 2020 og det påregnes å bruke midler til videre harmonisering i 2021, samt rullering av planen som vil være en årlig investeringskostnad.

Stortinget innførte fra 01.08.20 gradert foreldrebetaling som gjør SFO rimeligere for husholdninger med lav inntekt. Ingen skal betale mer enn 6% av husholdningens inntekter. I tillegg er det vedtatt gratis SFO for barn på 5-7.trinn med særskilte vedvarende behov. Ørland kommune har en relativt høy andel familier som kommer inn under disse ordningene. Det knyttes usikkerhet til kostnader for kommunen vedrørende moderasjonsordningene da det ikke foreligger erfaringstall på nåværende tidspunkt. I følge SFOs vedtekter skal SFO-tilbudet være foreldrefinansiert. Det er foretatt en foreldreundersøkelse i samarbeid med kommunalt foreldreutvalg, KFU i forhold til behov og åpningstid. Dette for å kunne tilpasse tjenesten og finne riktig kostnadsnivå.

Uavhengig av dette vil det gjenstå en delfinansiering i forhold til SFO vedrørende elever som har behov for særskilt tilpasninger. Disse kostnadene legges ikke til grunn for utregning av foreldrebetalingen da det bidrar til et høyere prisnivå pga. økt bemanning. Dette mellomlegget utgjør ca. kr 2 000 000,- og vil belastes administrasjon for oppvekstområdet.

Det skal innføres en nasjonal rammeplan for SFO fra høsten 2021. Dette gjøres for å sikre et mer likeverdig skolefritidstilbud for alle barn. Rammeplanen skal legge til rette for lek, kultur og fritidsaktiviteter, i tillegg til å gi barna omsorg og tilsyn. Det vil bli en nasjonal høring av rammeplanen høsten 2020. Arbeidet med rammeplan for skolefritidsordningen bygger på Stortingsmelding nr. 6 *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Det vil foretas et samarbeid mellom skole og kommunalt foreldreutvalg, KFU i forhold til SFO-tilbudets innhold for Ørland kommune i forbindelse med innføring av rammeplanen.

Oppvekstsektoren er en kunnskapsorganisasjon og kompetanseheving er viktig for stadig å tilegne seg nye ferdigheter og kunnskap innen fagområdet, samt sikre rekruttering og for å holde på utviklingsorienterte fagfolk i sektoren. Det må sikres ressurser til kompetanseheving i løpet av planperioden. Det vil være behov for å etablere flere ressurs- og nettverksgrupper i lokal regi for å videreføre utviklingsarbeid innen satsingsområder. For å ha handlingsrom til å gjennomføre ulike satsinger kreves det ytterligere ressurser, noe som er utfordrende med dagens økonomiske ramme.

Bekkefare, Borgen og Futura barnehage fremstår som relativt nye og moderne enheter selv om Bekkefare har behov for et overbygg på baksiden for plassering av vogner og Borgen barnehage har takstein på det gamle bygget fra 1991 som bør byttes ut. Solkysten avd. Sandnes er samlokalisert med Vallersund oppvekstsenter og har også gode fasiliteter. Solkysten avd. Lysøysund er av eldre format og vil på sikt ha behov for oppgradering. For å ivareta arealmengden ved avd. Lysøysund er ny leieavtale vedrørende brakkerigg inngått med privat aktør. Lyngrabben barnehage skal erstattes av nye Kosmos barnehage våren 2021. Kosmos som blir en 6-avdelingsbarnehage vil ved oppstart videreføres med det antall barn og personale som er i Lyngrabben, og størsteparten av den nye barnehagen blir tatt i bruk ved oppstart. Det vil foreligge flere ledige plasser i barnehagene i Ørland kommune i planperioden.

Flere av skolene har oppgraderte bygg og moderne undervisningslokaler. Brekstad barneskole ble tatt i bruk høsten 2018. Deler av Ørland ungdomsskole er ombygd og Vallersund oppvekstsenter fremstår som forholdsvis ny etter 10 års drift. Botngård ungdomsskole ble offisielt åpnet og tatt i bruk høsten 2020. Ungdomsskolen fremstår som en moderne læringsarena og har fasiliteter for morgendagens krav. Det vil derimot være behov for oppgradering av Botngård barneskole da den fremstår som slitt og er lite tilpasset dagens standard for moderne opplæring. Ved Opphaug skole er det behov for linoleumsbelegg på formingsrom og nye leikeapparater på uteområdet.

Det vil brukes fondsmidler for å redusere kostnader i forhold til skoleskys med kr. 431 515 for 2021.

Oppvekst og helse er i en samhandlingsprosess i forhold til barn og unge med store og vedvarende hjelpebehov. Det er viktig at sektorene har et nært samarbeid i forhold til denne barnegruppen og at barnas hjelpetiltak fattes i vedtak ut fra hjemmehørende lovgivning.

4.5.2. Private barnehager

Kommunen har fire private barnehager som ivaretar et godt barnehagetilbud til omtrent en tredjedel av kommunens barn i førskolealder. De mottar driftstilskudd fra kommunen basert på kommunale barnehagers regnskap fra 2 år før tildelingsåret i hht «Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.» Likeverdig behandling er et grunnleggende prinsipp i tildeling av driftstilskudd. Kommunen som barnehagemyndighet har ansvar for å følge med at alle barnehager i kommunen driver tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrift. Da er det viktig med system for god dialog med de ulike barnehageeierne slik at vi sikrer god kvalitet på alle barnehager i kommunen.

Barnetallet i de private barnehagene har økt i 2020 noe som medfører en økning i den totale overføringen til privat sektor. Det er noe utfordrende å forutse endringer/økninger i driftstilskudd til de private barnehagene da foreldre har lovfestet rett til å få plass i den barnehagen de ønsker. I tillegg varierer volumet på søkermassen fra år til år da det henger sammen med fødselstall og tilflytting gjennom året.

4.5.3. Kvalifiseringsenheten

Kvalifiseringsenheten startet høsten 2019 i nedre internat i Bjugn. Disse lokalene holdt ikke samme standard som øvrige skolelokaler i kommunen og med behov for bedre fasiliteter flyttet kvalifiseringsenheten til øvre internat høsten 2020. Kommunen har vedtatt anmodning om bosetting av 15 flytninger for 2020. IMDi har varslet at pga. koronasituasjonen er det uklart om dette vil skje, noe som vil få økonomiske konsekvenser for kvalifiseringsenheten fra 2021 hvis redusert antall bosettinger.

Det foreligger økte krav til spesialundervisning innenfor voksenopplæringen i forhold til tidligere år, noe som fordrer økt behov for kvalifisert personell innen spesialpedagogikk ved kvalifiseringsenheten.

Rammen til kvalifiseringsenheten er redusert for 2021, og for å sikre nødvendig drift og opplæring legges det inn avsluttede fondsmidler på kr. 499 000,- i rammen til kvalifiseringsenheten. Fondet heter *Voksenopplæring, tilskudd*.

Det er også satt av kr. 170 000,- fra disposisjonsfondet *Flyktningefond* til oppvekst administrasjon pga. økte utgifter til dekning av redusert foreldrebetaling i barnehage for flytninger som har vært i kommunen i over 5 år.

Kommunestyret i Ørland kommune vedtok høsten 2020 å kunne ta imot inntil 25 enslige mindreårige flytninger fra Moria-leiren. Dette er utover anmodningen som foreligger for 2020. Hvis kommunen skal ta imot dette antallet med enslige mindreårige flyktninger vil administrasjonen komme tilbake til kommunestyret med saldering av budsjett –og økonomiplan. Finansiering av dette vedtaket ligger ikke inn som del av dette budsjettforslaget og det vil utgjøre en betydelig økonomisk utfordring for kommunen dersom det blir realisert.

4.5.4. PP-tjenesten

PP-tjenesten er fortsatt i en overgangsfase fra å være et IKS til å bli en kommunal enhet under oppvekst og tjenesten vil i planperioden være innen i et generasjonsskifte. Rekruttering og opplæring av nye medarbeidere vil være et fokusområde i 2021. Fondsmidler på kr. 1 089 000,- fra før sammenslåingen overføres nå til 2021, da formålet gjaldt rekruttering og omstilling.

Medarbeiderne i PP-tjenesten vil fra januar 2021 ha sine kontorer i gamle rådhus i Bjugn. En målsetting i arbeidet med å forme PP-tjenestens rolle i den nye kommunen blir å fokusere faginstansens kompetanse mer direkte inn mot enhetenes kjernevirksomhet. Dette bl.a. for å fremme og sikre de føringer som ligger i Stortingsmelding "Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen" (2017) og Stortingsmelding *Tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage og skole* (2019). Herav ligger føringer om et nasjonalt kompetanseløft for det spesialpedagogiske feltet som skal iverksettes for å styrke kommunenes kompetanse for å kunne ivareta barn og unges behov for særskilt tilrettelegging, og sikre inkludering og tiltak i fellesskapet. Et frempek i forhold til ny opplæringslov som er ute på høring understreker også dette. PP-tjenestens rolle skal i hovedsak innrettes på systemnivå som bidragsyter for å fremme forebygging for å minske behovet for spesialpedagogisk hjelp og styrke enhetene i læringsmiljøarbeid. Kommunen har økt behov for logopedikompetanse og det vurderes å tilsette en kommunal logoped i 50% stilling i 2021. Tjenesten vil legges inn under PP-tjenestens ansvarsområde. Kommunen kjøper per i dag denne tjenesten av private aktører for å yte tilbudet til barn og unge. Kommunen skal også kunne tilby logopedhjelp til voksne som følge av skader og sykdom har behov jf. HELFO sine retningslinjer. Det foregår et samarbeid mellom PP-tjenesten i Ørland kommune og PP-tjenesten på Nord-Fosen. Dette samarbeidet er under vurdering og man er i dialog om fremtidige samarbeidsformer.

4.5.5. Barnevern

Barnevernet er også i endring og i forslag til ny barnevernlov er ansvaret for forebygging lagt til kommunens øvrige hjelpeapparat og ikke til barneverntjenesten. Endringens formål er å sikre tidligere hjelp og støtte inn mot barnet og dets omgivelser. Forebygging og tiltak nær barnet er hovedintensjonen i reformen. Barnets beste og barnets stemme er sentrale ledetråder i reformen som også omtales som en oppvekstreform.

Ny barnevernreform vil innføres fra 2022. Finansiering til barneverntjenestene endres, og kommunene får større ansvar for forebygging og tiltak. I fosterhjem med frikjøp dekker nå staten kostnader over egenandel på 35.000 kr pr måned. Denne refusjonsordningen skal bort og kommunene skal dekke hele kostnaden selv. Kommunen må ruste tiltakskjeder og samarbeidsordninger for å sikre systemisk praksis og tilpasset bistand for innbyggerne. Tiltak for å styrke foreldrerollen, generell og individuell forebygging og et tverrfaglig samarbeid for å sikre gode oppvekstvilkår vil være avgjørende for at kommunen kan i vare ta alle sine barn og unge fremover. Kompetanseheving vil også være et viktig tiltak i henhold til innføring av ny barnevernsreform.

I hht. kommende reform vil det kommunale barnevernet jobbe med kjernebarnevern. Med dette menes saker med høy alvorlighetsgrad, kompleksitet og risiko for alvorlig omsorgssvikt. Det avdekkes mer vold og rusproblematikk enn for bare noen år tilbake.

Disse sakene krever stor innsats, tverrfaglighet og at det jobbes over lengre tid for å oppnå ønsket endring. Behovet for å ha egne veiledere i barneverntjenesten er stort.

Barneverntjenesten vil ha større fokus på familie og nettverk som ressurser. Det tilbys familieråd til alle familier hvor det kan bedre situasjonen. Aktivisering av familie og nettverk tidlig, kan bidra positivt og blant annet hindre behov for plassering.

Barnevernforum som består av et samarbeidsforum på Fosen ble i 2020 utvidet til å inkludere kommunalsjefer for både oppvekst og helse i hver kommune. Barnevernforums formål er å styrke det tverrfaglige samarbeidet og sikre læring og mer likhet mellom kommunene på Fosen. Barneverntjenestene i fylket er inndelt i regionale

samarbeidsområder. Fosen barnevernstjeneste er i et regionalt læringsnettverk med Hitra, Frøya, Heim og Orkland, kalt Kystregionen.

Det er behov for å øke den økonomiske rammen til barneverntjenesten for 2021.

4.5.6. Kommunalt forebyggende team (KFT)

Et målrettet tverrfaglig samarbeid mellom oppvekst, helse, barnevern, videregående skole og politi er avgjørende for å kunne forebygge og sikre tett oppfølging av kommunens barn og unge. Det er etablert et kommunalt forebyggende team i Ørland kommune som skal jobbe på strategisk nivå, med en egen arbeidsgruppe som jobber mer saksbetingsbetenget på området. Samarbeid med frivilligheten vil også være avgjørende for å skape gode fritidstilbud og styrke oppvekstmiljøet i kommunen. KFTs arbeidsutvalg er i gang med å berede grunnen for barneverns/oppvekstreformen i forhold til kommunens forebyggende apparat. Innføring av en ny reform vil i seg selv ha økonomiske omkostninger, noe man må ta høyde for i planperioden. Det rettes en innsats for å sikre lik praksis innen det tverrfaglig forebyggende arbeidet i kommunen og det jobbes med å utarbeide prosedyrer og retningslinjer for forebyggings- og oppfølgingsarbeidet. Under oppvekst sitt administrasjonsbudsjett finansieres en 50% stilling av fondsmidler for å kunne bistå dette arbeidet og være en pådriver i forhold til det å rigge tjenestene våre for å ivareta utfordringer tilknyttet reformen. Dette er BTI-midler pålydende kr. 440 000,- for 2021.

4.6. Utredning av barnehage- og skolestruktur

I budsjettforslaget for 2020 ble det påpekt behov for en utredning av barnehage- og skolestrukturen for Ørland kommune. Målsettingen var å gi kommunestyret et grunnlag for å vedta en fremtidig barnehage- og skolestruktur som var robust og bærekraftig i forhold til kvalitet og fremtidige krav, samt i forhold til de økonomiske rammer som legges til grunn. Dette skulle være en del av en organisasjonsutviklingsprosess for sektoren og gjennom bistand fra eksterne aktører også en målsetting å knytte til seg erfaring og kompetanse innen prosjektstyring og endringsledelse.

Det har ikke lyktes å skaffe eksterne midler til å gjennomføre prosjektet da KS som leverandør av OU-midler la ned sin søkeportal våren 2020.

Behovet for å starte en utredning er fortsatt like aktuell, og det vil søkes om midler så raskt det åpnes nye muligheter for dette.

Det anbefales at man uavhengig av utfall av eksterne midler ser på barnehage- og skolestrukturen for den nye kommunen i det kommende kommunedel-planarbeidet. En gjennomgang av skolekretsgrensen vurderes også som aktuell da flere av innbyggerne nå relaterer seg til nye skoler etter kommunesammenslåingen.

4.7. Satsinger og ambisjoner i planperioden

- Utarbeide kommunedelplan for oppvekstsektoren.
- Implementering av Fagfornyelsen.
- Innkjøp av læremidler/ressurser i forbindelse med Fagfornyelsen.
- Legge til rette for kontinuerlig kompetanse- og kunnskapsoppdatering av medarbeidere i forhold til kompetanse for kvalitet, lederutvikling og i forhold til lovendringer og reformarbeid.

- Legge til rette for nettverks- og utviklingsgrupper i sektoren i forhold til satsinger.
- Oppgradering og utjevning av digitale verktøy mellom oppvekstsektorens enheter.
- Årlig rullering av plan for standardutstyr innen digitale verktøy for sektoren.
- Styrking i forhold til forebygging og tiltak jf. endringer i ny barnevernslov.
- Utredning av barnehage- og skolestrukturen.

5.0 Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

	Revidert			Økonomiplan		
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Administrasjon/ledelse	701	667	695	695	695	695
Plan	4 357	4 234	4 432	4 432	4 432	4 432
Vann	-13 200	-13 305	-11 703	-11 703	-11 703	-11 703
Kommunalteknikk	11 916	11 178	11 916	11 916	11 916	11 916
Eiendom	34 223	35 095	33 528	33 528	33 528	33 528
	37 997	37 869	38 868	38 868	38 868	38 868

5.1 Overordnede mål og ambisjoner

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester har hatt en meget travel periode med investeringer og planarbeid før sammenslåingen og det første året etter sammenslåing. Det vil være et stort fokus i 2021 å samordne og videreutvikle den kunnskap og kompetanse som ligger hos ansatte i dag. Kommunesammenslåingen gir utfordringer, men det gir også en rekke nye muligheter.

Alle ansatte har fått større arbeidsmiljø og nye kollegaer. Alle systemer og data koordineres og kvalitetssjekkes. Merkantile funksjoner som fakturering og kontraktskriving er samlet for felles bruk av alle enhetene. Med denne samlingen av tjenester ønsker en ikke bare å gjøre disse spesifikke oppgavene, men også samtidig ha en god oversikt på tvers av enhetene slik at de kan gjennomføre kvalitetssjekk av data og databaser.

Budsjettene til vannforsyningsenheten er 0-budsjett der inntektene er lik utgiftene. I driftsbudsjettet til vannverket er ikke kapital og finanskostnader oppført. Kapital- og finanskostnader skal inkluderes selvkostberegningene og er ikke et overskudd. På grunn av lave renter er kapital- og finanskostnadene lavere enn i 2020. Dette er regnskapstekniske forhold og medfører ikke økt budsjett for Vann og kommunalteknikk. Det er lovpålagt at vann og avløp skal gå i balanse (selvkostkravet). Det vil si at budsjettet for Samfunnsutvikling og tekniske tjenester er på samme nivå som 2020 selv om det generelt er økte kostnader til drift. Dette gjelder spesielt eiendom der areal som skal driftes økes i 2021.

5.2 Plan

Ørland kommune er i en periode med mange og store oppgaver knyttet til arealplanlegging, dette gjelder både kommunale planoppgaver som kommuneplan og områdeplaner men også mange private aktører som har igangsatt reguleringsplanprosesser for eiendommene sine. I 2021 forventes det spesielt stor planaktivitet knyttet til blå sektor og andre større næringsaktører i kommunen. Kommunen selv må sette i gang kommuneplanprosess, både samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanprosess er svært viktig for utvikling i den nye kommunen med tanke på samfunnsutvikling, spesielt bosetting og næringsutvikling. I samfunnsdel skal kommunen

peke på retningen den ønsker å utvikle seg i, i kommuneplanens arealdel legges de arealmessige rammene både for kommunen og privat næringsliv.

I tidligere år, i gamle Ørland og gamle Bjugn ble det bevilget ekstraordinære midler til kommuneplanarbeid når disse planen skulle revideres. Slik ekstra bevilgning er ikke tatt inn for 2021, og kommuneplanarbeid må derfor foregå med de ressursene som ligger i driftsbudsjettet. Dette medfører utfordringer knyttet til saksbehandlingstid på arealplan og fremdrift på kommuneplan. Driftsbudsjett på arealplan er noe økt med 200.000 for å delfinansiere en halv stilling til folkehelsekoordinator.

Innenfor saker der kommunen kan ta gebyr som bygge- og delingssaker, oppmåling og utslippstillatelser til private avløpsanlegg er tendensen at antall saker er økende, men ikke minst at sakene blir mer kompliserte. Dette på grunn av strengere krav i lov og regelverk, og den raske utviklingen i kommunen med et større fokus på fagtema som støy, kulturminner, naturmiljø og landbruk. I 2020 ble det vedtatt en betydelig økning av enkelte gebyr for å nå 100% selvkost på disse områdene. Forsvarlig tjenestekvalitet i saksbehandling og tilsyn på disse områdene er dermed sikret. Det foreslås å holde gebyrene på samme nivå som 2020.

Byggesaksarkivet fra før 2006 er et papirarkiv. Arkivet brukes mye av saksbehandlere, og bør være lett tilgjengelig og gjennom søkbart. Dette arkivet må digitaliseres (skannes) for å sikre at arkivet er lett tilgjengelig også i fremtiden. Digitalisering av arkivet vil også åpne for mer automatisert og effektiv byggesaksbehandling i fremtiden, som vil bidra til å holde byggesaksgebyr på et lavere nivå. Skanning av arkivet har en stor engangskostnad som ikke kan tas på enhetens driftsbudsjett. I løpet av 2021 vil man komme tilbake med en egen sak angående dette.

Satsingsområder:

- Overordnede planleggingsoppgaver: planstrategi og kommuneplan, for å få til et nytt plangrunnlag for den nye kommunen. Arbeidet vil foregå over flere år.
- Samordning av rutiner og saksbehandling for å sikre forutsigbarhet og likebehandling.
- Digitalisering av arkiv og saksbehandling for å effektivisere saksbehandling
- Kartlegging, tilsyn og saksbehandling av utslippstillatelser for private avløpsanlegg

5.3 Vann

Samfunnsutviklingen i vårt distrikt har i de senere årene vært preget av høy etableringsaktivitet både innen forsvaret og det private næringsliv. Dette har i sin tur resultert i høy kommunal aktivitet, ikke minst i vannforsyningsammenheng. Man har sett at en god og stabil vannforsyning med høy kvalitet på vannet, har vært en av forutsetningene for at næringsetablering skal finne sted. I årets budsjett og langtidsplan vil man fortsatt ha fokus på å tilrettelegge og utvikle vannforsyningen slik at etablering av nye næringer og utvidelser av eksisterende næringer kan fortsette. Sammen med strømforsyning og fibernett-tilgang, er tilfredsstillende vannforsyning en viktig premis for at man skal lykkes med dette arbeidet.

I driftsbudsjettet er det innlagt nødvendige kostnader med å drive vannforsyningen slik at alle abonnentene i kommunen får tilstrekkelig og godt drikkevann. Fokusområdet er

lekkasjesøking på drikkevannsnettet og utskifting av gamle rørledninger. Mye av investeringene i årene fremover vil derfor dreie seg om nødvendige fornyelser av ledningsnettet.

I tillegg skal sikkerhet og kapasitet ved vannbehandlingsanlegget ved Brulia, høydebassengene og pumpestasjonene prioriteres. Det er allerede igangsatt en prosess med å optimalisere kapasiteten ved vannbehandlingsanlegget. Dette arbeidet vil fortsette.

Drikkevannsforskriftenes krav om farekartlegging og dokumentasjon skal det jobbes videre med. Nye rammeplaner og detaljplaner skal utarbeides for den nye kommunen. Det vil også bli arbeidet med å samkjøre de 3 vannverksenhetene til en ny organisasjon der en på en god måte ivaretar «beste praksis» fra de gamle enhetene.

Satsingsområder:

- Å sikre tilstrekkelig og stabil vannforsyning til kommunens innbyggere og næringsliv.

5.4 Kommunalteknikk

Innen avløps-området er lekkasjetetting og utskifting av avløpsledninger et prioritert område. Kommunen må tilpasse seg nye klimautfordringer. Avløpsledninger må dimensjoneres opp for å ha kapasitet til økt nedbørsmengder/intensivnedbør. Drift og vedlikehold av veier og parkanlegg må også tilpasses de nye klimaforholdene.

Det er et stort fokus på trafiksikkerhet. Det må jobbes strategisk med å bygge flere gang og sykkelveier for å øke trafiksikkerheten til myke trafikanter.

Ørland kommune har en rekke grusveier. Budsjettene har de senere årene vært stramme og standarden på kommunale veier er blitt redusert. Budsjettet vil ikke dekke inn dette etterslepet på drift og vedlikehold som burde vært gjennomført. Det er behov for en utbedring og asfaltering av kommunale veier.

Kommunen har flere kaianlegg. Tilstanden på disse anleggene er slik at de trenger en kraftig oppgradering dersom de i framtiden skal fungerer som forutsatt.

Kommunen har store grøntarealer som skal holdes i regelmessig hevd. Fokuset på grøntanlegg i sentrum samt oppgraderingen som ble utført på badeplassene i Høybakken og Mebostad har gitt mange positive tilbakemeldinger. Å opprettholde dette «løftet» er prioritert fra enheten kommende år.

Fosen brann og redning fakturerer Ørland kommune ca8 mil. Dette beløpet belastes av kommunalteknikkens budsjett. Det vil si at netto utgift for kommunalteknikk eks brann og redning er ca4 mil. Avløp er selvkost, mens det resterende beløpet skal dekke drift og vedlikehold av veger, kaianlegg, parker, lekeareal, utendørs idrettsanlegg og utendørs lys.

Satsingsområder:

- Klimatilpassing i form av overvannshåndtering
- Trafiksikkerhet
- Gjennomgang av avløpsanlegg

5.5 Eiendom

Eiendomsforvaltningen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av alle kommunens bygninger, samt renhold i bygninger med kommunal virksomhet med unntak av for helse.

Eiendomsforvaltningen arbeider aktivt med å effektivisere renholds- og driftstjenester uten å redusere kvalitetsnivået. God styring av kostnader, kvalitet og framdrift av bygge- og vedlikeholdsprosjektene tillegges stor vekt. Et fagmessig vedlikehold er avgjørende for å bevare kommunens verdier, og forlenge byggenes levetid. Godt vedlikehold bidrar også til å redusere den miljøbelastningen byggene medfører.

Kommunen har mange nye bygg som skoler og barnehager, men det er også mange bygg som etter hvert har meget dårlig teknisk standard. Det er behov for en gjennomgang av de kommunale byggene som kan gi en oversikt av status og som grunnlag for vedlikeholds og investeringsplaner. Forventninger fra brukerne (spesielt av de kommunale byggene) til drift/vedlikehold/service, er høyere enn det vi kan innfri.

Nye bygg, som ungdomsskole og barnehage, medfører et betydelig økt omfang av bygningsmasse som skal driftes. Dette medfører økte kostnader på 2-3 millioner, uten at dette er kompensert i budsjettet. Det betyr at fremlagt budsjett medfører behov for betydelige kostnadskutt på eiendom.

Eiendom har betydelige inntekter fra fast leie. Det er også inndekning av utgifter i ØSA fra større sponsorinntektene. Enheten opplever press både på redusert eller fjerning av leiepriser samt at andre skal ha tilgang på disse inntektene. Dette er vil i realiteten være overførte midler fra eiendom. Budsjettet forutsetter at eksisterende inntekter beholdes på eiendom.

Frem til 2020 har eiendom hatt ansvar for badevakter. I budsjett er det lagt til grunn at badevakter med lønnsmidler og billettinntekter fra svømmehall, skal overføres til Roret.

I 2020 skulle budsjettet reduseres med 1,1 millioner på redusert bemanning og effektivisering av drift. Dette har en delvis oppnådd. I tillegg skulle budsjettet reduseres 1,25 millioner ved å redusere areal i barnehager, nedre internat og Landbrukets hus og spare inn på energi for eksempel gjennom redusert istid. En har oppnådd noen av disse innsparingene i 2020 ved lave strømpriser, men en har foreløpig ikke kommet i mål med reduksjon som vil holde seg over tid.

I årets budsjett ligger det til grunn at areal til kommunale bygg må ytterligere reduseres.

I flere bygg som eies av kommunen, men benyttet av andre, er det en forutsetning at kommunen ikke skal ha utgifter. Erfaringen er at bygg som Austråttgården, HV-brakka, landbrukets hus og kvitbrakka i realiteten påfører eiendom betydelige kostnader. Budsjett 2021 for eiendom er laget med forutsetning om at det blir gjennomført tiltak slik at alle disse byggene ikke medfører kostnader for eiendom. I tillegg er det forutsatt at det må gjennomføres ytterligere tiltak med reduserte kvalitet på ytelser til alle brukere av kommunale bygg.

Satsingsområder:

- Internkontroll og systemer for å tilfredsstille offentlige krav til drift av bygg.
- Etablere og vedlikeholde systemer for energieffektiv drift.
- Sikre at det framtidig avsettes tilstrekkelig med vedlikeholdsmidler for verdibevaring av kommunale bygg og anlegg
- Rekruttere gode medarbeidere med riktig kompetanse for drift av kommunale bygg i et arbeidsmarked preget av meget stor aktivitet

5.6 Eiendomsutvikling

Fagområde tekniske tjenester ble ved sammenslåing delt opp i 3 enheter (vann, kommunalteknikk og eiendom). Erfaringer i 2020 tilsier at det er et enda større behov for prosjektstyring og strategisk arbeid. Stabil prosjektledelse (langtidsplanlegging) og drift (korttidsplanlegging) har ofte interessekonflikt og det er derfor besluttet å skille ut eiendomsutvikling fra eiendomsdrift.

I 2021 skal det utarbeides en eiendomsstrategi som skal se på omfang av eiendomsmasse, tekniske tilstand og bruken. Det skal også sees på universell utforming, risikovurdering for farlige stoffer i byggene, og utslipp i henhold til kommunestyrets vedtak med målet «å være nullutslippskommune i 2050»). Det blir også sett på behov for fremtidige bygg basert på kostnader for hele byggets levetid.

Enheten blir også involverte i arbeid med boligsosial handlingsplan sammen med Helse og familie. Ørland kommune eier 150 leiligheter og videre behovsvurdering og prioritering for disse leilighetene blir viktig. Dette arbeidet er omfattende og det er ikke midler til å gjennomføre dette i tilstrekkelig grad i 2021.

Enheten blir også i stor grad involvert i fremtidens Helsebygg.

Driftskostnader for eiendomsutviklingsenheten er relatert til aktiviteter som ikke er finansiert gjennom investeringsprosjekt. Alle kostnader relatert til investeringsprosjekter belastes disse prosjekter, eventuelle kostnader knyttet prosjekter som ikke er finansiert gjennom investeringsmidler belastes drift. Det siste kan for eksempel være større vedlikeholdsoppgaver, prosjekter som ikke er investeringsrelatert eller utredning av ikke påstartede prosjekt, det er ikke avsatt resurs til prosjekt som ikke er finansiert.

Satsingsområder:

- Sikre god prosjektstyring og rapportering
- Strategisk arbeid med eiendomsstrategi for sikre kostnadseffektive kommunale bygg

6.0. Næring, arbeid og kultur

	Revidert			Økonomiplan		
	Budsjett 2020	budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	2023	2024
Administrasjon/ledelse	1 286	1 269	0	0	0	0
Næring	10 585	10 434	11 111	11 111	11 111	11 111
NAV	10 900	10 842	11 200	11 200	11 200	11 200
Folkehelse og frivillighet	3 094	2 497		0	0	0
Overføring kirkelig fellesråd/øvrige menigheter	5 925	5 925	5 925	5 925	5 925	5 925
Overføring Roret/kultur/regionale midler	12 400	16 566	22 310	15 810	15 810	15 810
Kultur og næring	44 190	47 533	50 546	44 046	44 046	44 046

Tjenesteområde er organisert med enheter for næring, havbruk, landbruk, folkehelse og frivillighet. NAV-kontoret er også organisert i samme tjenesteområde. I tillegg har Roret KF sin organisatoriske tilhørighet her. Ørland kirkelige fellesråd er også lagt under dette ansvaret.

6.1. Dagens drift

Tjenesteområde har stort fokus på næringsarbeid/-utvikling og attraktivitet for bo- og blilyst. Formålet er å bidra til bærekraftig næringsutvikling og gode lokalsamfunn i mulighetenes kommune gjennom kunnskap, dialog og profesjonalitet. Vi skal påvirke og prioritere oppgaver som gir merverdi for næringsliv og innbyggernes folkehelse.

6.2. Ambisjoner/mål

Avtale om sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland 21.04.2016 har fokus på at Ørland kommune skal ha et sterkt samfunns- og næringsutviklingsperspektiv. Sentrale fokusområder for å lykkes med samfunns- og næringsutvikling i den nye kommunen vil være:

- Etablere «Næringens hus» i rådhuset på Brekstad.
 - Som skal ha en tydelig og styrka rolle som «samfunnsutvikler» i den nye kommunen, og binde sammen dagens strategier og virkemidler for utvikling knyttet til industri, havbruk og forsvar
 - Samordne kommunale ressurser som brukes til samfunns- og næringsutvikling (NAV/landbrukskontor/næringsarbeid/Kopparn utvikling, forsvarskoordinator mv).
 - Samlokalisering med næringsforeninger og Fosen innovasjon. Det skal også jobbes for å få inn Innovasjon Norge og andre deler av det offentlige virkemiddelapparatet for innovasjon
 - Arbeide med kommunikasjon og omdømme – gjøre kommunen kjent gjennom å få fram det unike.
 - Ivareta behov til eksisterende næringsliv, legge til rette for nye næringsetableringer og grundere.
 - Knytte kontakter mellom forsknings- og utviklingsmiljøer, offentlige tiltaksapparat og lokalt næringsliv.

- En samordnet areal- og samfunnsplanlegging i et felles bo- og arbeidsmarked.
 - Lage planer for at den nye kommunen får en bedre og mer helhetlig arealforvaltning, der arealer til næringsformål/boliger, infrastruktur, tjenester og transport ses i sammenheng.
 - Får bedre forutsetninger til å tilby potensielle nye innbyggere et bredere sett av boligområder, arbeidsplasser og kultur- og fritidstilbud.
 - Ivareta næringslivets behov for areal som er tilpasset de ulike næringene.
- Muligheter for ny nærings- og industriutvikling.
 - Eksisterende og nye satsinger kan gi fyrtårn og arbeidsplasser innenfor industri, havbruk, landbruk, kulturbasert næring, forsvar og i kobling mellom kulturbasert og naturbasert næringsutvikling (opplevelser/overnatting/turisme/mat og drikke). Vi må bruke de natur- og klimamessige fortrinn vi har til friluftsbaserte opplevelser.
 - Stor havbruksnæring, men det må arbeides for å få flere arbeidsplasser på land enn i dag.
 - Forsvarsrelatert industri.
 - Flere kompetansearbeidsplasser.
- Utvikle enda bedre gode samferdselsløsninger for bo- og arbeidsmarkedet.
 - Aksen Bjugn-Brekstad, gjennom boligareal, bedre kollektivtransport og tilrettelegging for gående/syklende.
 - Videreutvikle dagens tilbud innen båt, ferje og vei i aksene Valsnes-Bjugn-Brekstad-Orkanger som hovedfokus.
 - Videreutvikle dagens flytilbud.
 - Arbeide langsiktig med å utvikle nye store prosjekter som f.eks bru over Stjørnfjorden, som forutsetning for et Trondheimsfjord-bruprojekt.

For å lykkes med fokusområdene og skape et godt omdømme, er det en forutsetning:

- å videreutvikle Bjugn og Brekstad som sentra, med grunnlag i at det er gjensidig avhengighet mellom sentra og mellom sentra og omlandet.
- at Brekstad videreutvikles som kystbyen. Med et attraktivt handelssenter og bosted med urbane kvaliteter, der det legges til rette for kunnskapsbasert jobber, regionale funksjoner og et viktig transportknutepunkt.
- med tjenesteutvikling og innovasjon i offentlig sektor. Samlingen av administrasjonssenter og oppvekstsenter i Bjugn, og næringens hus/helsesenter/familiens hus/kultursenter i Brekstad, er aktive grep for å samle fagmiljøer og skape innovasjon/utvikling

6.3. Næring

Næringsutvikling = arbeid vi gjør i dag for å sikre framtidig verdiskaping i Ørland kommune. Ørland kommune skal i ord og handling være en næringsvennlig kommune. Arbeidsplasser, både offentlige og private, er grunnsteinen i et bærekraftig samfunn. Det er ei god investering at kommunen legger til rette for næringsvekst. En selvforsterkende og god sirkel formes når et robust næringsliv bidrar til at innbyggerne jobber i og støtter nye og eksisterende bedrifter gjennom økt kjøpekraft. Hovedsatsinger for næringsutvikling er forsvarsrelatert næring, blå næring, landbruk, industri, turisme/reiseliv og handel. Det skal legges til rette for samhandling med innovasjon-/kunnskapsmiljø.

6.3.1. Forsvarsrelatert næring

Regjeringen la 16.10.2020 fram ny langtidsplan for forsvarssektoren «Evne til forsvar - vilje til beredskap» (Prop. 14S (2020-2021)). Å få mest mulig synergi mellom Forsvar og lokal og regional næringsutvikling blir viktig framover. Kommunen har lagt til rette for areal for forsvarsrelatert næringsutvikling nært Ørland flystasjon og det må jobbes aktivt videre for å få en realisering. Videre må prosessen og arbeidet med å realisere en flyfaglinje med nødvendige infrastrukturfasiliteter fortsette slik at den blir realisert i økonomiplanperioden.

Ørland kommune har avtale med Fremtidens Industri om forsvarskoordinator som har en tredelt rolle innenfor områdene vertskap, kommunikasjonsbindeledd og næringsutvikling.

6.3.2. Reiseliv

Reiselivsnæringen er viktig for Ørland ikke bare på grunn av den direkte verdiskapingen, men også fordi den har potensialet til å positivt profilere Ørland som en attraktiv bosteds-, arbeids- og næringskommune. Ørland er ifølge tall fra Visit Norway største reiselivskommune i Fosen målt i verdiskaping. Med bedre og mer målrettet arbeid med reiseliv kan Ørland øke verdiskapingen innen næringen i årene som kommer. Reiseliv er viktig for kommunen generelt sett og er spesielt viktig fordi det er ei næring som ansetter unge arbeidstakere og som er med på å integrere innvandrere.

6.3.3. Handel

Ørland har et bredt urbant tilbud innen varer og tjenester og har stor betydning som handelssted både for innbyggerne i kommunen, resten av Fosen og nordre deler av Agdenes. Det er viktig at Ørland legger til rette for handelsnæringen da den i tillegg til å være en meget stor sysselsetter bygger opp om bolyst og besøksattraksjon. Handelsnæringen er i endring og kommunen bør tilrettelegge for at lokale aktører ikke bare overlever, men også kapitaliserer på endringene; eksempelvis gjennom formidling av kompetanse på netthandel, sosiale media og andre trender innen handel. Kommunen kan også bidra gjennom sin nye IKON-organisering ved å sørge for at kommunen tiltrekker seg små og store kultur- og idrettsarrangement; besøkende ved slike arrangement er bra for handelsnæringen, dens sysselsetting og kommunens økonomi.

6.3.4. Ørland lufthavn

Det er i statsbudsjettet for 2021 lagt inn en overføring av statlig til fylkeskommunal støtte til drift av Ørland lufthavn. Det forutsettes at alle utgifter til drift av lufthavna dekkes over statlige/fylkeskommunale tilskudd og inntekter fra avgifter. Det forutsettes at staten overfører tilstrekkelige midler til Trøndelag fylkeskommune når fylket får ansvaret for støtte til «ikke-statlige lufthavner» fra 2021. Flytilbudet mellom Ørland og Oslo er viktig både for reiselivet, for Ørland flystasjons drift og for næringslivet.

På grunn av koronasituasjonen er det usikkerhet knyttet til flyruta Ørland-Oslo og passasjertall også i 2021. Vi forutsetter at nasjonale/regionale myndigheter dekker eventuelle merkostnader og /eller inntektstap som skyldes restriksjoner og andre forhold knyttet til korona, da det er signalisert at kommunene skal få dekt kostnader som er en følge av koronasituasjonen. Det er ikke budsjettert med koronakostnader i budsjett 2021.

6.3.5. Arena for næringsutvikling

Et kontorfellesskap som tar sikte på å samle næringsutviklingsaktører og andre er under utvikling i Næringens Hus på Brekstad. Ørland Coworking gir tilgang til møterom, enkeltkontor, kantine og andre fellesfasiliteter. Det å samle flere ressurser innen næringsutvikling på ett sted vil føre til økt samarbeid og knoppskyting både mellom de som har fast tilhold på huset og de som benytter det som pendlerkontor, gründerkontor eller annet.

6.3.6. Salg av boligtomter og næringsareal

Enheten har ansvar for salg av kommunale boligtomter og næringsareal. Det forutsettes at ressurs som brukes til dette formålet belastes de ulike prosjektene. Det vil legges fram en sak til politisk behandling før årsskiftet som gir en oversikt over boligtomter og næringsareal i kommunen. Det skal lages deretter lages en digital oversikt over tilgjengelige bolig- og næringstomter.

6.4. Landbruk

Norsk landbruk er en offentlig styrt næring. Kommunene har ansvar for gjennomføring av landbrukspolitikken gjennom å forvalte økonomiske og juridiske virkemidler. En opplever at ansvars- og oppgaveporteføljen til kommunene er økende, uten at statlige bevilgninger øker i samme grad. Derfor må Ørland fortsatt ha internt fokus på rasjonelt og strukturert samarbeid enheter imellom. Regionsamarbeidet innen landbruks- og bygdeutvikling i DYRK Fosen ble formelt avsluttet i 2020 men samarbeidet om kompetansebygging og bygdeutvikling må videreføres og videreutvikles i Fosen og i Trøndelag.

Landbruket i Ørland omfatter 250 sysselsatte og 230 aktive gårdsbruk. Mange gårdsbruk står foran generasjonsskifte. De økonomiske rammene i næringa er marginale og det lokale landbruket opplever sterk konkurranse om arbeidskrafta. Kommunen bør fortsatt ha fokus på blågrønne muligheter og produksjonsmuligheter mellom fiskeri/havbruk/landbruk. Det samme gjelder innenfor reiseliv, mat og kulturlandskap. Nasjonal interesse for historiske, marine, biologiske og kulturlandskapsmessige verdier, for eksempel Utvalgte kulturlandskap (UKL) på Austrått og Tarva, gir muligheter som kommunen og lokalsamfunnet må ha sterkt fokus på i årene framover.

Miljø- og klima vil få enda større fokus i årene framover. Å holde matjorda i god hevd betyr i praksis å opprettholde god dreneringstilstand på jorda. Grøfting og kanalisering er svært dyrt, men absolutt nødvendig. Ørland har i flere år yta kommunalt dreneringstilskudd, og det har utløst stor aktivitet. Dette er det desidert beste klimatiltak en kommune kan gjøre i lokal arealsammenheng, og det anbefales sterkt å videreføre ordningen i ei tid med fokus på økt matproduksjon og matberedskap.

6.5. Havbruk

I løpet av de siste 10 årene har kommunen hatt en betydelig næringsvekst innen marin sektor, med en samlet omsetning på 6,2 milliarder kr i 2019. Med alle ringvirkninger genererer dette ca 900 arbeidsplasser. Denne utviklingen har hatt en positiv effekt på folketallsvekst, sysselsetting, utdanningsnivå og økt næringsutvikling i kommunen.

I en kommune med en så stor offentlig sektor som Ørland, vil det være avgjørende å legge til rette for utvikling og vekst i privat sektor, for å unngå å være for ensidig avhengig av utviklingen i offentlig sektor. Utviklingen i kystområdene i Ørland kommune vil være den viktigste muligheten for å skape fremtidig næringsutvikling og arbeidsplasser i kommunen.

Kysten av Ørland kommune har i alle tider vært forvaltet på en bærekraftig måte. Kystområdene har så verdifulle kvaliteter at Fylkesmannen i Trøndelag i 2020 innstilte på et marint vern av store deler av kystområdene. Et marint vern vil legge klare begrensninger på hvordan man best kan utnytte sjøområdene, og dermed begrense kommunens og næringslivets muligheter til selv å kunne avgjøre hvordan utnyttelse, utvikling og vekst i området best kan ivaretas i fremtiden.

Ørland kommune mener at en bærekraftig utvikling av sjøområdene må ivaretas gjennom hensynssoner og bestemmelsesområder i en kommuneplan i henhold til plan og bygningsloven <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>, der følgende momenter vektlegges:

- Naturmangfold og vern av områder som faktisk har verneverdi
- Samfunnsutvikling og bærekraftig næringsutvikling
- Befolkningsutvikling og mulighet for tilflytting
- Tettstedsutvikling
- Næringsområder
- Klimatiltak og klimatilpassing
- Veginfrastruktur og farleder
- Havner og moloer
- Etablering og nedlegging av (avløps)rør og sjøkabler

I planperioden har Ørland kommune en målsetting om økt næringsutvikling og verdiskaping innen marin sektor. Utviklingen må skje gjennom et samarbeid mellom aktørene innen marin sektor, Ørland kommune og annen offentlig forvaltning, leverandørvirksomhet, utdanningsinstitusjoner og andre som yter tjenester til næringen. Ørland kommune skal fremstå som en koordinert og målrettet kommune i utvikling av bærekraftig næringsvirksomhet knyttet til marin sektor, og dette vil ha avgjørende betydning for Ørland kommunens prioriteringer i planperioden.

Når det gjelder utvikling innen «blå sektor» har vi noen utfordringer i kommunen som må løses. Dette gjelder innenfor infrastruktur på energi hvor eksisterende oppdrett har behov for en betydelig økt strømkapasitet for å kunne utvikle sine nye anlegg. Det gjelder også innen havneutvikling hvor kommunen må legge til rette for utbygging av Uthaug fiskerihavn og Valsneset industrihavn. Vi har også for liten kapasitet på ferskvann for at næringsaktører innen «blå sektor» kan foreta nye og flere byggetrinn. Dette gjelder også for utvikling av industri på Valsneset.

Målrettet bruk av kommunale virkemidler er et viktig bidrag til realisering av økt bærekraftig verdiskaping langs kysten i Ørland kommune. Det vil være et nært samarbeid mellom næring og samfunnsutvikling når det gjelder strategisk næringsplan og reguleringsplaner. Blant annet gjelder det havneanlegg hvor det også vil bli tett samarbeid med Kopparn Utvikling AS.

6.6. Folkehelse og frivillighet

Det foreslås at enheten «deles» fra 2021 og overføres andre enheter i organisasjonen og Roret Ørland kulturforetak KF. Denne strukturelle endringen er diskutert med daglig leder i Roret KF, enhetsleder og folkehelsekoordinator. I tillegg er endringen drøftet med tillitsvalgte. Samtlige støtter den strukturelle endringen. Budsjett følger med oppgavene.

Det betyr at folkehelsekoordinator inngår 50 % i kommunalsjefområde helse og familie og 50 % i planarbeid på kommunalsjefområde samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Enhetsleder, frivilligsentralene og ungdomskubbene overføres til Roret KF. Frivilligsentralene blir da koblet med kultur, idrett og bibliotekene. Enheten får flere/mer «å spille på» i sitt arbeid, og innbyggerne får tilgang til frivilligsentralen i et større tidsrom ved for eksempel bruk av bibliotek. Frivilligsentralene er for 2021 sikret samme statlige overføring som i 2020. Tilbudet om ung fritid overføres også til Roret KF.

Folkehelsekoordinator deltar i samfunnsplanlegging og arbeid med folkehelse på gruppe- og samfunnsnivå. Folkehelsekoordinator har teoretisk og praktisk kunnskap som er nyttig i en felles innsats for å utforme tjenestetilbud etter helsefremmende og forebyggende prinsipper. Gjennom systematisk innsats skal folkehelsekoordinatoren i kommunen være pådriver for involvering i planprosesser og sette i verk ulike helsefremmende tiltak i kommunen. Arbeidsoppgaver for en folkehelsekoordinator:

- Drive systematisk og langsiktig samfunnsplanlegging for å bedre folkehelsen
- Finne områder i kommunen hvor det trengs målretta helsefremmende innsats
- Koordinere forebyggende innsats i kommunen
- Bidra til samarbeid mellom sektorer og tjenester
- Styrke innsatsen for tidlig intervensjon
- Holde et konstant fokus på behovet for forebygging og synliggjøre dette behovet
- Ta ansvar for folkehelsearbeidet gjennom å ansvarliggjøre andre.

6.7. NAV

De overordna ambisjonene for NAV-kontoret i perioden 2021-2024 vil være i tråd med langtidsplanen i NAV samt målsettingene i Mål- og disponeringsbrevet og kommunebrevet; flere i arbeid, bedre brukermøter og økt kompetanse. NAV utvikler stadig nye digitale tjenester slik at de som er i stand til det og ønsker det i større grad greier seg selv og at ansatte får brukt ressursene til å hjelpe de som har sammensatte utfordringer og trenger mest bistand. Vi ser at denne gruppen er økende. Vi ser spesielt at utfordringene rundt personlig økonomi er økende og vi er spent også på dette utover året i 2021 både som en konsekvens av Covid-19 og ellers. Vi skal håndtere en større mengde arbeidssøkere generelt og vi ser at det er de som har brukt tid og vært i behov av omfattende bistand til å komme i jobb som er de første som står uten jobb når noe ekstraordinært skjer.

Vi har igjen vært heldig og fått prosjektmidler via direktoratet og fylkesmannen og det gir oss anledning til å jobbe tettere med den gruppa som sliter mest økonomisk og som har barn. Prosjektet Familien i Fokus og vil ha oppstart i slutten av 2020 og gjennomføres nesten ut året i 2021.

Vi håper også å få fortsette prosjektet i kommunal regi knytta til tettere samarbeid med flyktningetjenesten da vi ser at dette gjør at vi kommer i tidligere og tettere dialog med flyktingene noe som føre med seg et tidligere og mer arbeidsretta løp og de kommer raskere i jobb. Dette vil være særdeles viktig for Ørland kommune med tanke på de økte kostnader til økonomisk sosialhjelp det fører med seg dersom flyktingene ikke kommer i arbeid.

6.8. Roret KF

Roret Ørland kulturforetak KF er gitt ansvar for å arbeide med utvikling og formidling av kultur, idrett, historie og natur. Det skal tilbys gode og attraktive tjenester til samtlige innbyggere og besøkende. Foretaket skal å bidra til å gjøre Ørland kommune attraktive for tilflytning, samt bidra til omdømmebygging. Rorets samfunnsoppdrag er å forvalte fritidsaktivitetene til de fleste barn og unge samt andre innbyggerne i kommunen.

Roret mottar årlig et driftstilskudd fra kommunen og har som målsetting å minimum doble omsetningen i forhold til tilskuddet som tildeles. Dette gjøres via utvikling av aktiviteten alene og sammen med partnere.

I det regionale perspektivet har Roret en målsetting om å ta en ledende rolle i Trøndelag i arbeidet med utvikling av nye tilbud og formidling innen kultur, historie og natur. Ørland er fra tidenes morgen «Porten til Trøndelag». Dette åpner blant annet for samarbeid med Stiklestad, Innherred, Reinskloster, MiST, Litteraturhuset i Trondheim, Trondheimsfjorden Våtmarkssenter og store festivaler. Foretaket vil utvikle deler av arrangement tilbudet slik at det vil trekke publikum over fjorden.

I det nasjonale perspektivet vil Roret videreutvikle de nasjonale oppgaver som er gitt gjennom autorisasjonen av Besøkssenter Våtmark. Det skal også arbeides med å utvikle foretaket som et turistkontor og møteplass. Dette for å bli den foretrukne reiselivsdestinasjonen i regionen. Roret har utarbeidet reiselivsportalen <https://www.orland.no> som er viktig for kommunen.

Ørland flystasjon har mange besøkende hvert år fra hele verden. En ambisjon for Roret er å utvikle samarbeidet med dem. Her vil Ørlands og regionens krigshistorie være en internasjonal attraksjon som vi kan synliggjøre og utvikle videre.

Roret KF jobber med et strategidokument for foretaket med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.

Statlige føringer og lovverk som Roret omfatter er:

Folkebibliotekloven <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1985-12-20-108>

Rammeplanen for

kulturskolen <https://kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen/rammeplanen>

Kulturmeldingen <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kulturmeldingen/id2620321/>

Roret har hatt store utfordringer i 2020 på grunn av korona-situasjonen med store inntektstap.

Roret utarbeider eget budsjett innenfor rammene kommunestyret vedtar for foretaket. Det vises til egen sak fra foretaket til kommunestyret når det gjelder budsjett for 2021.

Det foreslås at Roret får ansvar for etablering av et kommunalt kunstutvalg som får i oppdrag å utarbeide retningslinjer for kunst i kommunale bygg og på kommunalt areal i Ørland kommune.

6.9. Ørland kirkelige fellesråd

De økonomiske forpliktelsene kommunen har til den lokale kirke er regulert i kirkeloven etter særskilte utgiftsområder som drifts- og lønnsutgifter for bruk av kirkene til gudstjenester og kirkelige handlinger, kirkegårdene, kirkelig fellesråd og menighetsråd.

Årsmelding for Ørland kirkelige fellesråd legges fram som orienteringssak i utvalget for næring, arbeid og kultur.

6.10 Overføringer til kulturområdet og andre

Ørland kommune har i 2020 overført tilskudd til Uthaugsgården på kr 400' og Mølnargården på kr 130'. Dette i henhold til budsjettvedtak 10.12.2019. I tillegg har Stiftelsen Halten fått tilskudd på kr 40' og Ørland Sanitetslag kr 30' i henhold til tidligere politiske vedtak.

Fra 2021 foreslår administrasjonen at tilskuddene halveres, det vil si kr 200' til Uthaugsgården, kr 65' til Mølnargården, kr 20' til Stiftelsen Halten og kr 15' til Ørland Sanitetslag. Det foreslås at tilskuddene fases ut i sin helhet fra 2022.

Administrasjonen foreslår at søknader som er kommet inn for 2021 avslås. Dette gjelder Kjør for livet på kr 200', økning til Uthaugsgården som har søkt om støtte til drift for 2021 på kr 1.108' og Yrjar Heimbygdslag som ikke har tallfestet beløp.

6.11 Konklusjon

I planperioden skal det utarbeides en strategisk næringsplan. Den skal gi kommunens næringsutviklingsarbeid retning. Arbeidet med planen skal skje gjennom bred involvering av ledere fra næringsliv, offentlig sektor, kunnskap og forskningsmiljø hvor det etableres en felles forståelse for kommunens og regionens ståsted og muligheter, og et felles målbilde. Ambisjonen er å danne et godt grunnlag for en bred mobilisering av aktører og gjennomføring av tiltak som bidrar til kommunens og regionens samlede måloppnåelse, og hvor vi klarer å utvikle flere arbeidsplasser og et bredere næringsgrunnlag.

7. Økonomiavdelingen

	Budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Budsjett 2021	2022	Økonomiplan 2023	2024
Økonomiavdeling	6 799	7 665	6475	6 475	6 475	6 475
Tilfeldige utgifter	200	900	500	500	500	500
Sum	6 999	8 565	6 975	6 975	6 975	6 975

Dagens drift

Økonomiavdelingen skal drive med budsjettutarbeidelse, budsjettoppfølging, rapportering og innkjøp. Økonomiavdelingen har ansvar for drift av Fosen regnskap som er et interkommunalt samarbeid som leverer regnskapstjenester til Fosen-kommunene og skal gå i balanse hvert år.

Utviklingstrekk

Faglig utvikling

Innkjøpsansvarlig gjennomfører tilleggsutdanning for å være bedre rustet til å møte utfordringene innen feltet og for å sikre at kommunen følger lover og regler innen området. Det legges opp til deltagelse på kortere kurs for å vedlikeholde og opparbeide ny kompetanse.

Statlige føringer

Skatteoppkreveren skal overføres fra kommunene til staten. Grunnet korona-pandemien er overføringen utsatt fra juni 2020 til november 2020.

Ambisjoner/mål

Målsettingen er å være en god støtte for den enkelte enhetsleder og kommunalsjef på budsjett-oppfølging og være medspiller på utarbeidelse av økonomiske analyser. Med økte ressurser skal vi ha større mulighet til å ligge forkant og kunne være med tidligere i prosessene.

Innkjøpsområdet skal lyse ut rammeavtale og sørge for at de blir fulgt og være en støtte under større enkeltinnkjøp. Det skal legges en innsats inn i å følge oppleverandørene for å sikre at vi får det som vi har bestilt og har innen avtalene.

Fosen regnskap skal arbeide for å ta i bruk nye elektroniske verktøy og utnytte den ressursen som Fosen IKT har innen digitalisering. Målet er å gi sikre tjenester til en lavere kostnad.

8. Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet er for 2021 og økonomiplan 2022-2024 lagt opp til et konsolideringsår med avslutning av pågående prosjekt og få nye prosjekt.

Det er relativt mange prosjekt som er gjennomført i 2019 og flere prosjekt som er påstartet, men ikke ferdigstilt.

Det er også gjennomført flere salderinger på ikke påstartede prosjekt. Disse prosjektene er enten omtalt eller inkludert i dette prosjektet for å se de i sammenheng med behov for andre prosjekt. Dette for å gi kommunestyret i den nye kommunen en mulighet til å ta stilling til om alle prosjektene skal videreføres eller om det er enkelte prosjekt som skal avsluttes /utsettes.

For hver 10 million man reduserer på investeringsbudsjettet, spares det 0,5 mill kroner på driftsbudsjettet påfølgende år. Reduserte låneopptak er også viktig dersom kommunen på sikt skal gjøre nye større investeringer i helsebygg, barneskole eller andre satsinger de ønsker.

Investeringsbudsjettet lagt opp med en klar målsetting om å holde seg innenfor måltallet og dermed redusere kommunens gjeld. Med unntak av områdene Vann, Avløp og tomteteknisk arbeid for videresalg, er det lagt til grunn at investeringsprosjektet skal ligge innenfor 22 millioner kroner for 2021.

Handlingsregel:

	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024
Totalt lån	73 422	82 812	78 867	77 279
- startlån	20 000	20 000	20 000	20 000
- lån VA	35 500	48 030	43 088	37 000
Lån til investeringer	17 922	14 782	15 779	20 279
Grense	22 236	22 537	22 637	22 663
Differanse	4 314	7 755	6 858	2 384

Investeringsforslaget ligger under maksgrensen for alle årene, men i løpet av 2021 er det forventet at det vil komme nye investeringsbehov og ønsker. Dette kan for eksempel gjelde svømmehall på Brekstad eller bygging av gang- og sykkelveger når kostnadsbilde er avdekket. Flere av byggene har også så dårlig standard at ved feil, for eksempel på styringssystem for oppvarming, vil kunne oppstå vesentlige behov for investeringer som må gjennomføres.

Tallene er inklusiv moms og momsrefusjonen er fratrukket under punktet inntekter.

Investeringsbudsjett

	Budsjett	Revidert	Budsjett	Økonomiplan		
	2020	budsjett 2020	2021	2022	2023	2024
Investeringer i anleggsmidler	144 100	529 579	62 350	70 559	66 813	66 625
Utlån og forskutteringer	10 000	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Kjøp av aksjer og andeler	2 660	2 660	2 760	2 860	2 960	3060
Avdrag på lån	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Avsetninger						
Årets finansierungsbehov	161 760	547 239	90 110	98 419	94 773	94 685
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	115 600	461 184	73 422	82 812	78 867	77 279
Salg anleggsmidler/tomter	8 500	8 500	5 000	5 000	5 000	5 000
Tilskudd/refusjoner		4 600				
Kompensasjon for merverdiavgift	21 000	70 648	6 688	5 607	5 906	7 406
Avdrag på utlån	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Andre inntekter						
Sum ekstern finansiering	150 100	549 933	90 110	98 419	94 773	94 685
Bruk av avsetninger/driftsfond						
Bruk av avsetninger/investeringsfond	11 660	11 660				0
Dekning av tidligere års udekket		14 354				
Sum finansiering	11 660	-2 694	0	0	0	0
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Investeringer i anleggsmidler	144 100	529 579	62 350	70 559	66 813	66 625
Herav VAR / tomteteknisk			35 500	48 030	43 088	37 000
Investeringer ekskl VAR			26 850	22 529	23 725	29 625

8.1 Detaljert investeringsbudsjett

Budsjettet er delt i to, i første del kommer prosjekt som har en bevilgning i planperioden 2021 – 2024 – summert opp i sum I. I del to kommer prosjekt som kun har et budsjett i 2020 og summert opp i sum II.

Prosjekt merket med * er de prosjektene som ble nullstilt i sak 20/125. Fra den nevnte saken er det tre prosjekt som ikke direkte videreføres. Oppgradering av HC WC på Botngårdskolen – er allerede løst. Heis på helsesenteret og brannteknisk oppgradering meieribygget er kommentert under de aktuelle prosjekt. Disse prosjektene ligger under avsnittet prosjekt som kommer etter planperioden.

Investering	<i>Budsjett</i>	Revidert	<i>Økonomiplan</i>			
		budsjett	2021	2022	2023	2024
	2020	2020				
Tomteteknisk arbeid	2 000	53 250	3 000	3 000	3 000	
Opparbeidelse Kleivan boligområde *		1 888			1 888	15 000
Kleivan boligfelt - kjøp av grunn *		430		430		
Ombygging dialyse ØMS			1 800			
Vannledning Bjugn Nord	10 000	22 700	15 000	3 000	1 000	
Vannledning Oksvoll - Valsneset				10 500	2 000	
Reservevannløsning - videre utredning	800	800	400			
Vannanlegg i samarbeid med avløp			1 000	2 000	2 000	2 000
Ferdigstilling Lerbern pumpestasjon			4 500	1 500		
Utbedring vannledningsnett	5 000	10 000	2 000	3 000	3 000	3 000
Nytt høydebasseng Storfosna					200	8 000
Høydebasseng Lerbern/Småmyrhaugan	500	500		5 500	12 000	
Renovering avløp	700	700	2 000	2 000	2 000	2 000
Sæterfjæra Kulvert og VA anlegg *		1 500		1 500		
Høydebasseng Oksvoll *				800	8 000	7 000
Sjøledning Risvika			800	7 800		
Lager/garderobe vann/avløp			300			
Kloakkledning Ervika			1 200			
Forlengelse av kloakkutslippsledning Bjugnfjorden					1 000	
Mebostad Kloakk-pumpestasjon *		2 000	2 000			
Oppgradering silanlegg Hovdetåa *			1 500	7 000	7 000	
Trafikksikkerhetstiltak - egenandel	100	100	100	100	100	
Utbedring kommunale veier	625	625	625	625	625	625
Trafikksikkerhetstiltak Arnfinn Astads vei *		3 125	500	2 500		
Omlegging vei Ervika	0	625				
Oppgradering Alf Nebbsgate	0	1 250	500			
Gang- og sykkelvei Vallersund *		554		554	5 000	
Gang og sykkelvei Stuaneset - Bjugn krk *	0	1 500			1 500	
Bro og trafikksikkerhetstiltak Elveng *	0	6 250			750	5 500
Sæterfjæra - gang- og sykkelvei *		3 750	500	3 250		
Vei Åstumhaugen/gang- og sykkelvei Opphaug *		625			625	5 000
Bru Storfosna - Kråkvåg *		1 250	1 250			
Utbedring / nye gateløys			625	625	1 250	625

Utbedring av kommunale kaier				1 000	1 000	1 000
Kjøp av statue av Fru Inger *		1 500				1 500
ØMS/Bjugn Helsesenter			3 200			
Utstyr helse	1 250	1 250	1 575			
Uteområde trygdepensjonat				500		
Uteområde Dr Sauersvei 10			1 000	500		
Uteområde Hildatunet				500		
Bygn. HMS	1 875	3 875	2 500	2 000	2 000	2 000
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	8 125	9 563	3 750	3 750	3 750	3 750
Oppvekst IKT			4 000	2 000	2 000	2 000
Mobilmast			1 500			
Velferdsteknologi og varsling	2 500	2 500	1 000			
Helseplattformen			1 875	1 875	1 875	1 875
Investeringer Roret			0	1 000	1 000	1 000
Overføring kirkelig fellesråd - kirke/kirkegårder			600	500	500	500
Servicebygg Bjugn skogskirkegård					500	3 000
Gjøre Austråttborgen til vår felles storstue			750			
Nytt helsebygg	1 250	1 250	1 000	1 250	1 250	1 250
SUM I	34 725	133 360	62 350	70 559	66 813	66 625
Fergekai Dybfest og Tarva	0	375				
Opprusting bryggekant Sørhavna - kulturhuset	0	4 150				
Ferdigstillelse Ottersbo IV	0	1 744				
Kottengsveien	0	8 125				
Opprusting Tverrveien	0	750				
Opparbeidelse P-plasser ved fergeteiet Brekstad	0	267				
Opparbeidelse gang- og sykkelveier i Brekstad sentrum	0	3 825				
Avkjørsel Reksterberg	0	813				
Oppgradering silanlegg Hovdetåa	0	1 500				
Oppgradering overløp pumpestasjoner	500	1 000				
Trafikksikkerhetstiltak Fv 231	0	400				
Eiendommer i rød sone	0	280				
Utskifting gatelysarmaturer	0	500				
Rehabilitering av hovedavløpsnett på Brekstad	0	16 800				
Idrettshall ØSA	0	1 500				
Spurtandekke Ørland stadion	0	163				
Ny barneskole Brekstad	0	10 375				
Fornyelse kommunale lekeplasser	0	113				
Klargjøring ØSA i forhold til beredskap	0	450				
Terminal lufthavna	0	7 400				
Gjerde Gryta idrettsanlegg	0	1 875				
Ørland Rådhus - nye kontorplasser	0	1 099				

Ørland Rådhus - ny kommunestyresal	0	4 725				
ØMS - nye kontorplasser	0	1 000				
2019 Renovering Dr. Sauersvei 22	0	500				
2019 Ombygging statens hus til rådhus	0	7 300				
2018 Nybygg Botngård ungdomsskole	70 625	77 475				
2019 Nybygg Bjugn brannstasjon	12 500	30 000				
Utskifting fyrkjeler kommunale bygg	0	1 250				
2018 Nybygg Kosmos barnehage	0	56 250				
2019 Ombygging brukerbase Dr. Sauersvei 7e Soltunet	0	700				
Ombygging scene Bjugnhallen	0	4 250				
Oppgradering av HC WC / treningsrom Botngård skole	0	500				
Heis helsesenteret Bjugn	0	813				
Oppgradering skolegård Botngård skole	0	1 875				
Utskifting lekeapparater barnehagene Bjugn 2018	0	680				
Futura - oppgradering	0	200				
Opparbeidelse uteområder Futura	0	375				
Ombygging boligmasse helse	5 000	5 000				
Impregnering teglvegg Opphaug skole	0	225				
Ventilasjon Ørlandshallen	0	288				
Utstyr og inventar barnehager Ørland	0	225				
Låssystem ØMS	0	563				
Ombygging Spesialisthelsetjenesten	0	263				
Brannteknisk oppgradering meierianlegget	0	175				
Oppgradering av lys Ørland kultursenter, k-sak 50/2020	0	1 200				
Oppgradering ØMS - diverse tiltak, k-sak 50/2020	0	2 100				
2020 Bjugn rådhus – tilpasning	1 250	3 300				
Fiber til BFV	2 000	3 250				
Pumpestasjon Lerbern	4 500	4 500				
Høydebasseng Oksvoll	0	13 800				
Basseng Tarva	0	3 500				
Nye tak høydebasseng	3 000	3 000				
Pumpestasjon Storfosna	0	600				
Sjøledning Kråkvåg	1 000	1 000				
Vannledning Tarva	4 000	7 700				
Vannledning Ervika	0	750				
Hovedledning Ørland	5 000	22 180				
Rehabilitering VA-ledninger Brekstad	0	5 000				
Opparbeidelse Ulsetmyran Industripark	0	3 888				
Erverv grunn Uthaug havn	0	238				
Brekstad metro	0	11 600				
Skipsleia næringspark	0	15 000				

Bredbåndsutbygging	0	1 500				
Utbygging bredbånd og mobildekning	0	700				
Plan for gang- og sykkelveier	0	625				
Kunstgressbane Bjugn	0	20 100				
Nytt besøkssenter våtmark	0	6 800				
Oppgradering gatelys Kråkvåg brua/gammelskolen - Koronaprojekt	0	188				
Oppgradering gatelys Kråkvåg Nerigårn/gml fergerleie - Koronaprojekt	0	250				
Oppgradering av gangveg mellom Sentrumsveien og Tjuvskarmyra - Koronaprojekt	0	1 250				
Snuhammer Breivikveien - Koronaprojekt	0	125				
Etablering av toalett for turister på Kråkvåg - Koronaprojekt	0	125				
Etablering av tømestasjon for bobiler i Botngård sentrum - Koronaprojekt	0	438				
Etablering av toalett på Brekstad ferje- /hurtigbåtkai - Koronaprojekt	0	438				
Ladeinfrastruktur kommunale bygg - Koronaprojekt	0	625				
Tilpasning og riving av kommunale bygg/meieriparken - Koronaprojekt	0	500				
Oppgradering av kommunal vei Myran park - Koronaprojekt	0	875				
Gang og sykkelveier Seterfjæra - Koronaprojekt	0	625				
Parkeringsplass sør for Ørland Kultursenter - Koronaprojekt	0	313				
Sum II	109 375	396 219	0	0	0	0
SUM totalt	144 100	529 579	62 350	70 559	66 813	66 625

8.2 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Vann, avløp og areal for salg og utleie

Tomtetekniske arbeider boligfelt

Vann, avløp og andre tomtekniske anlegg til nye og utvidelser av nærings- og boligfelt.

Kleivan boligfelt

Kjøp av grunn, planlegging, anbudsdokumenter og utbygging av tomteområder.

Ombygging dialyse ØMS

Det skal etableres et nytt dialysesenter på Brekstad i løpet av 2021. St. Olav skal dekke inn disse investeringsbehovene i løpet av 10 års ekstra leie.

Vannledning Kotengsvatnet - Oksvoll (Bjugn nord)

Ny tilførselsledning mellom Kottengen og Korsgata vil styrke vannforsynings sikkerheten og kapasiteten til abonnenter på nordsida av Kopparen. Vannledning mellom Korsgata og Steinvik vil balansere trykket og øke kapasitet til nytt høydebasseng.

Vannledning Oksvoll – Valsneset

Planarbeidene startes i 2021. Prosjektet er en del av tiltakene for å sikre vannforsyningen på Valsneset.

Reservevannforsyning, videre utredning

Arbeidene med å utrede reservevannforsyningen er påbegynt og videreføres i 2021.

Vannanlegg i samarbeid med avløp

Utskifting av eksisterende vannledningsnett, kummer, mm på forsyningsnettet. Dette er aktuelt områder der det ligger både vann og avløpsledninger som skal skiftes ut.

Ferdigstilling av Lerbern/pumpeasjon

Bevilgningen skal benyttes til riving av den gamle pumpeasjonen ved Lerbern. Det er opprydding, riving av gammelt bygg og etterarbeider ved pumpeasjonen og høydebassenget.

Utskifting av gamle ledninger, lekkasjetetting

Bevilgningen skal brukes til å skifte ut gamle vannledninger og kummer. Mange av dagens ledninger er i dårlig forfatning og her er det store lekkasjer.

Nytt høydebasseng Storfosna

Høydebassenget på Storfosna er etter hvert i en dårlig forfatning og må skiftes ut. Det presiseres at det ikke er akutt. Det foreslås en bevilgning med oppstart av planlegging i 2023.

Høydebasseng Lerbern/Småmyrhaugan

Bevilgningen skal benyttes til utredning og bygging av nytt høydebasseng.

Renovering avløpsanlegg

Det er flere områder i kommunen hvor det er mye gammelt og saneringsmodent rørnett. I boligfelt er det behov for å skifte ut kloakk og overvannsledninger i samarbeid med vannforsyning.

Sæterfjæra kulvert og VA anlegg

Gjelder ferdigstilling av avløpsledninger. Anlegget er satt på vent inntil området har stabilisert seg og belastning er fjernet.

Nytt høydebasseng Oksvoll

Oppstart planlegges i 2022 med oppstart av anlegget i 2023. Bakgrunnen for at prosjektet utsettes er at man nå bygger en ny vannledning som skal forsyne Oksvoll/Sandnes-området. Man blir således ikke så sårbare med hensyn til brudd. I tillegg er ble det en utfordring med kapasiteten på bygge- og prosjektledelse da en ingeniør sluttet i sommer og enhetsleder slutter på høsten.

Sjøledning Risvika

Planlegging og legging av ny sjøledning i Risvika for å forbedre vannforsyningen i sørdelen av Nes

Lager og garderober

Oppstart med forprosjekt for lager og garderobeanlegg/personalrom ved vannverket.

Kloakkledning Ervika

Ledningen gir mulighet for å tilkoble 14 eksisterende boliger samt et framtidig boligfelt og nye boliger i området. Kloakkledningen sees i sammenheng med en helhetlig plan for kloakkanlegg i Ervika.

Forlengelse av kloakkutslippsledning i Bjugnfjorden

Ledningen må føres ut på dypere vann ihh til krav i utslippstillatelse.

Kloakkanlegg Mebostad

Eksisterende slamavskiller på Mebostad er overbelastet. Det må vurderes om det skal bygges ny slamavskiller eller at kloakken skal pumpes inn til kloakkrenseanlegg.

Oppgradering av kloakkrenseanlegg på Hovdetåa

Eksisterende bygg og anlegg er av en slik tilstand at det er nødvendig å utrede om anlegget skal utbedres eller det skal bygges nytt hus og renseanlegg.

8.3 Øvrige prosjekt i budsjett og økonomiplanen

Trafikksikkerhetstiltak – egenandel

Kommunal egenandel ved søknad om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier/plasser. I dagens ordning dekker tilskuddet inntil 60% av kostnadene.

Utbedring kommunale veier

Det er behov for å skifte ut og øke dimensjon på stikkrenner, samt utskifting av kummer ved veiene.

Trafikksikkerhetstiltak Arnfinn Astads vei

Bygging av gang og sykkelvei. Stort behov pga mange myketrafikanter til Fosen Videregående skole og Bekkfaret barnehage.

Omlegging av vei Ervika, bussholdeplass

Det utarbeides i reguleringsplan for området ved barnehagen. Det foreslås å legge om Ervikveien, bygge ny bussholdeplass samt bygge gang og sykkelvei. Det er stort behov for å bedre trafikksikkerheten i området.

Oppgradering av Alf Nebbs gate

Gata er nedslitt og har stort behov for renovering. Det er nødvendig å skifte ut avløpsledninger i gata og sees på i sammenheng med en helhetlig plan for avløp i Bjugn sentrum.

Gang og sykkelvei i Vallersund

Det utarbeides i reguleringsplan for strekningen fra avkjøring til Oppvekstsenteret (brua) og forbi "Coopen". Det er stort behov for å bedre trafikksikkerheten i området.

Gang og sykkelvei Stuanes – Bjugn kirke

Bygging av gang og sykkelvei på strekningen.
Tiltaket bedrer trafikksikkerheten på strekningen.

Bru og trafikksikkerhetstiltak Elveng

Trafikksikkerhetstiltak og utbedring av eksisterende bru.

Seterfjæra - gang og sykkelvei

Bygging av gang og sykkelvei fra FV 721 og langs fyllingskanten.

Vei Åstumhaugen /Gang og sykkelvei til Opphaug

Bygging av vei og gang og sykkelvei til Opphaug skole.

Bru Storfosna - Kråkvåg

Reparasjon og utbedring av bru.

Utbedring /nye gatelys

Gatelys langs veiene i "gamle" Bjugn har generelt en lav standard. Mange av lysene er satt opp på 70 tallet og det er stort behov for å foreta en totalrenovering av anleggene.

Asfaltering av kommunale veier

Det er ca 35 km med grusveier i kommunen. Flere av disse har mye trafikk og bør asfalteres.
Beløpet som foreslås gir ca 1km asfalt.

Utbedring av kommunale kaier

Det er slitasje skader på kommunale kaier og fergekaier og det er nødvendig å foreta utbedring.

Kjøp av statue av Fru Inger

Det er gjennomført mulighetsstudie for plassering av statuen på Hovdtåa. Prosjektet omfatter kjøp av statue og opparbeiding av areal rundt statuen.

Ørland Medisinske Senter (ØMS) og Bjugn helsesenter

Tilpasninger Bjugn helsesenter ved overføring av 20 langtidsplasser fra Brekstad.
Tilpasninger dagaktivitetstilbud i lokale utenfor ØMS og Bjugn helsesenter
Hjelpemiddellager.
Ventilasjon fellesstue og verandadør/nødutgang Hildatunet.
Oppgradering/utskifting av garasje (biler går ikke inn i de eksisterende) Hildatunet.
Carport til bil, mulig i sammenheng med hjemmetjenesten sine Soltunet.
Medisinrom Soltunet og Hildatunet.

Utstyr helse

Det er behov for innkjøp av ulike hjelpemidler i fysio-/ergoterapitjenesten, som eks. gåstoler, rullestoler, trykkforebyggende madrasser. I tillegg trenger flere avdelinger hagemøbler, hvilestoler og tv.

Uteområde trygdepensjonat

Behov for oppgradering. Det er råtne veranda, steinlagt, glatt, lite i bruk, forventes økt bruk.

Uteområde Dr. Sauers vei 10

Behov for uteområde for sykehjemsplasser (langtids). Gjelder for plasser/faste beboere som flytter fra Brekstad til Bjugn. Viktig for å opprettholde kvalitet i tjenestene og Livsgledesertifiseringen.

Uteområde Hildatunet

Behov for oppgradering, spesielt nødvendig å tilrettelegge for universell utforming, veranda og asfalt. Lekeareal ute til barna.

HMS-tiltak kommunale bygninger

Oppgradering av kommunale bygninger. Utvendige og innvendige arbeider som er relatert til sikkerhet og nødvendige tilpassinger til byggenes aktiviteter. Samt tilpassing av byggene i forbindelse med HMS avvik og brukere med spesielle behov, for eksempel brukere på skolene og barnehager.

Diverse IKT

De årlige beløpene vil være delt mellom vår andel av fellesanskaffelser innen Fosen og egne anskaffelser.

Vi må ta høyde for at det vil bli utskifting av nettverkskomponenter og kjøp av lisenser. Ny løsning på trådløstnett er under utrulling. Det må også påregnes kostnader til oppgradering av allerede anskaffede program.

Oppvekst IKT

Oppvekst er inne i en strategis dreining og det er viktig å ta høyde for dette. Tilrettelegging med storskjermer på oppvekst prioriteres

Mobilmaster

Kommunens eierandel ved oppsetting av mobilmaster

Velferdsteknologi og varsling

Vi må ta i bruk mer velferdsteknologiske løsninger i helse og familie. Vi trenger pasientvarslingssystem, elektroniske dørlås, fallforebyggende tiltak, GPS o.l.

Helseplattformen

Ørland kommune har opsjonsavtale med Helseplattformen. Signering av avtalen kan allerede skje neste år. Helseplattformen skal innføre ny, felles pasientjournal (PAS/EPJ) ved sykehus og kommuner i hele Midt-Norge. Journalen skal følge pasienten i alle møter med helsetjenesten.

Det er første gang det etableres en felles løsning for kommune- og spesialisthelsetjeneste, fastleger og avtalespesialister. Gjennom Helseplattformen er Midt-Norge utprøvingsregion for det nasjonale målbildet «Én innbygger - én journal».

Helseplattformen skal gi økt kvalitet i pasientbehandling, bedre pasientsikkerhet, mer brukervennlige systemer og dermed sette helsepersonell i stand til å utføre sine oppgaver på en bedre og mer effektiv måte. Kostnader er stipulert til kr. 300,- pr innbygger, fordelt 50/50 på drift og investering. I tillegg kommer kostander til opplæring av personell.

Innvesteringer Roret

Forslag til budsjett der Roret må gjøre egne prioriteringer innen sitt ansvarsområde.

Overføring kirkelig fellestråd - kirke/kirkegårder

Budsjetttramme der Kirkelig fellestråd må prioritere.

Bjugn skogskirkegård - servicebygg

Avslutning av arbeidet med opparbeidelse av skogskirkegård inklusiv oppsettelse av et servicebygg for blant annet å ivareta de ansattes arbeidsmiljø.

Gjøre Austråttborgen til vår felles storstue

I mange år har det viktigste landemerket i vår kommune levd et liv uavhengig av lokalsamfunnet. Ørland kommune og Roret KF arbeider nå for å løse opp i dette.

Målet med dette prosjektet er at kommunen og kulturforetaket skal overta ansvaret for en del av nasjonaleiendommen Austråttborgen. Der vil det etableres en møteplass for innbyggerne og en formidlingsarena for historien til folket som betalte for all prakten med sine henders arbeid.

En slik ordning vil også sørge for at kommunen kan bruke borgen som representasjonsanlegg, bestemme når porten skal være åpen, og bruke borggårdene til kulturarrangementer.

Fremtidig helsebygg

Det jobbes med utredning av nye helse bygg i Ørland kommune, fase 2 i prosjektet er fullfinansiert i 2020 og det forutsettes at gjenstående beløp overføres. Ferdigstilles våren 2021.

I fase 3 av prosjektet skal det sees på økonomi og gevinstrealisering ved nye helsebygg. Kr. 1 250 000. eks. Mva.

Kjøp av aksjer og andeler

Egenkapitaltilskudd KLP

Det er beregnet tilskudd til økning av egenkapitalen i KLP. Tilskuddet er satt slik at det skal være mindre eller lik det som tilbakeføres som overskudd.

8.4 Prosjekt som ligger utenfor planperioden

Aktuelle prosjekt som ikke er inkludert på investeringsbudsjettet og økonomiplanen på grunn av begrensninger i investeringsmidler

I investeringer under vil det finnes en liste med prosjekter hvor det er beskrevet et behov. Behovene er ikke tatt inn i budsjett eller økonomiplan. For kommunale bygg er prosjektbehovet fremlagt slik det fremstår i dag, mens en i en eiendomsstrategien vil kartlegge helheten og det vil arbeides med å redusere investeringsbehovet.

Det oppleves generelt i markedet uro blant leverandører og i entreprenør bransjen generelt, som gjør at det er forholdsvis stor variasjoner i prisnivå, det gjør det vanskelig å anslå prisnivå på enkelte prosjekter da vi er avhengig av markedets priser.

Der det er budsjettet et anslag er det baserer på erfaringstall og et nøkternt anslag av prosjektkostnader. Når man starter opp prosjektet og programmerer prosjektet vil det kunne gi et mer detaljert kostnadsbilde og kunne medføre at budsjettet må justeres.

Svømmebasseng Ørlandshallen

Det er behov for å flislegge hele bassenget på nytt da det er funksjonssvikt på dagens flys. Bassenget kan ikke driftes inntil avviker er utbedret. Det er store usikkerheter i forhold til kostnader til prosjektet. Det jobbes med kartlegging av skadeomfang og om det er eventuell noe reklamasjonssak. Kostnader anslås kr. 6 000 000. eks MVA

Ørland medisinsk senter

Det er signalisert behov fra forsvaret for å leie ekstra kontorlokaler. Behovet er ikke avklart og således ikke budsjettet.

Gang og sykkelvei / belysning langs Prestdalsveien

Skolebarn benytter veien som er smal og uten belysning.

Kryssutbedring Opphaug

Det er stort behov for utbedringer ved Coop på Opphaug for kryssing av Fv 710. Skolebarn vest for krysset har busstilbud på grunn av krysset.

Gang- og sykkelveg Hårberg - Uthaug

Har vært høyt prioritert i 30 år. Stor andel tungbiler og myke trafikanter.

Gang- og sykkelveg Ervika - Opphaug

I forbindelse med kommunesammenslåing er det viktig med etablering av gang- og sykkelveg her. Flere barn fra Ervika ønsker å gå på Opphaug skole.

Gang- og sykkelveg til Austrått

Store boligfelt på Ottersbo har behov for trygg skoleveg.

Ny traktor

Det er behov for å skifte ut traktor som er 2012 modell. Har gått knapt 7 000 timer og faren for større reparasjoner øker.

Flyterminal Ørland

Det ønskes bygd en hangar for å redusere på deicingskostnader. Kr. 7 000 000, eks. MVA

Avlastningsbolig Barn og unge

Det er i dag to avlastningsboliger i Ørland kommune, en i Bjugn og en på Brekstad. Dagens avlastningsbolig i Bjugn er i dårlig forfatning og boligen på Brekstad mangler en del fasiliteter som en er pålagt å ha. Det er behov for å samlokalisere avlastningsboliger for å rasjonalisere drift i bygget. Det jobbes med en utredning der det blir vurdert to alternativer, en utvidelse av kapasitet på avlastningsbolig på Brekstad og bygging av en helt ny avlastningsbolig. Behovet er ikke avklart. Kostnader for økning av kapasitet, samt oppgradere fasiliteter anslås kr. 10 000 000. eks. mva Videreføring

Ørland medisinsk senter

Det er omfattende rehabiliteringsbehov på ØMS, det vil vurderes nærmere i prosjekt helsebygg.

Ørland medisinsk senter – ventilasjon

Det er behov for å bygget ventilasjonsanlegg i fløyen som leies av forsvaret. Kr. 500 000, eks. mva

Ørland medisinsk senter - ventilasjon

Det er behov for å øke ventilasjonskapasitet på kontorfløyen da dagens anlegg ikke har tilfredsstillende kapasitet. Kr. 600 000 eks. mva

Asbest kartlegging- saneringsplan

Kommunen som bygningseier bør ha oversikt over asbest i sine eiendom til å forebygge hendelser med eksponering for asbestholdig støv – både for egne ansatte og for andre brukere av bygget. Arbeidstilsynet har etterspurt en slik kartlegging. kr. 200.000 eks. mva

Radonkartlegging

Kommunen som bygningseier skal ha kartlagt eksponering for radon i sine bygg. Selv om tidligere målinger har ikke påvist radon over grenseverdi må det kartlegges. kr. 200.000 eks. mva

Ørland rådhus (Alf Nebbs Gate 1) – Nytt tak og vinduer

Ved ombygging til rådhuset ble utskifting av tak og vinduer ikke prioritert. Behovet er der fortsatt. 5.000.000 eks. mva

Næringens hus / Ørland kultursenter - nytt SD anlegg

Byggets tekniske installasjoner styres av et såkalt SD anlegg, anlegget fungerer dårlig og det er behov for omfattende oppgradering av anlegget. kr. 1.200.000 eks. mva

Næringens hus – Skiftning vinduer Tinghuset

Vinduer på tinghuset må skiftes ut pga funksjonssvikt i hengsler som er ikke å få lenger, samt enøk tiltak. Det er ikke mulig å åpne vinduer lenger. kr. 500.000 eks. mva

Botngård barneskole – navneskilt + sandkasse

Det er behov for å få montert navneskilt på fasade samt savner man en sandkasse. kr. 100 000 eks. mva

Brekstad barneskole - låssystem

Det er behov for å skifte automatikken i låssystemet (kortlesersystemet). Systemet som er montert er ikke kompatibel med systemet på øvrige bygg og funksjonerer ikke som det skal. Et nytt system vil være mer driftssikker bidra til sikring av kommunens eiendom. 300 000 eks. mva

Opphaug skole – utskiftning av vinduer

Utskiftning av vinduer, enøk kr 600 000 eks. mva

Borgen barnehage – Skiftning tak

Skiftning tak på delen som er fra 1991 kr. 750 000 eks. mva

Futura barnehage – nytt SD anlegg

Byggets tekniske installasjoner styres av et såkalt SD anlegg, anlegget på dette bygget fungerer dårlig og det er behov for omfattende oppgradering av anlegget for å sikre drift på tekniske anlegg. Kr. 1 500 000 eks. mva

Lyngrabben barnehage – Rivning / sikring område

I våren 2021 skal barnehage flytte ut av bygget og skal drift i bygget legges ned. Bygget er fra 1971 og ble bygd på / bygd om i 1979, 1989 og 2000. Bygget består delvis av brakker som det senere ble montert takstoler på. Bygget har nådd sin tekniske og økonomiske levetid og er rivningsklar. Bygget foreslås revet og uteområde ryddes slik at område er trygt for de som eventuell ferdes i område. Gapahuken blir stående og gjøres tilgjengelig til allmenheten inntil videre. Videre bruk av eiendommen vil vurderes i eiendomsstrategien. Kr. 1 200 000 eks mva

Lysøysundet barnehage – Permanente lokaler

Bygget er fra 1986 og i 2016 ble det satt opp et brakkerigg for å øke kapasitet på bygget. Brakkerigg leies og vurderes en dårlig permanent løsning. Her må det tilstrebes en permanent løsning. Dette vil vurderes nærmere i eiendomsstrategien. Kostnader for å erstatte brakkerigg med permanent areal anslås kr. 3 500 000 eks. mva.

Bjugn helsesenter rivning + nye lokaler dr. Sauers vei 14/16

Bjugn helsesenter vil bli nærmere vurdert i prosjekt helsebygg. Det er et stort behov for å gjøre tiltak på dr. Sauers vei 14/16 (gamle fløyen). Mesteparten av fløyen har stått tomt i mange år og bygget har nådd sin tekniske og økonomiske levetid. Det er forholdsvis kostbart å holde fløyen i drift når det bare brukes en mindre del av arealet. Fløyen bør rives og det etableres alternative lokaler til de tjenester som ytes der i dag. Kostnader for rivning og etablering av nye lokaler anslås på kr. 25 000 000 eks. mva.

Bjugn helsesenter – straktstiltak dr. Sauers vei 14/16

Mesteparten av fløyen dr. Sauers vei 14/16 har stod tomt i mange år og bygget har nådd sin tekniske og økonomiske levetid, inntil at det er avgjort hvor og hvordan helse bygg skal utvikles er det behov for å utføre straktstiltak for å sikre forsvarlig drift. Heisen i fløyen er også dårlig og bør skiftes ut. Kr. 1 000 000 eks. mva. Straktstiltak skal sikre drift av sanitær, brannslanger, og ventilasjon i fløyen. Kr. 1 000 000 eks. mva.

Stranda aktivitetssenter

Bygget er fra 1991 og det er behov for omfattende rehabilitering. Det vil vurderes nærmere i eiendomsstrategi, samt prosjekt helsebygg.

Eidegården / musikkverksted

Det er behov for alternative lokaler grunnet at dagens lokaler ikke er tilfredsstillende i forhold til utforming. Vurderes nærmere i eiendomsstrategi.

Meieribygget

Omfattende behov, brannsikkerhet, tak, osv. Foreløpige vurderinger av tak og brannsikring er over 3 million kroner. Vurderes nærmere i eiendomsstrategi.

Boliger

Det er en god del boliger som har behov for rehabilitering. Dette vurderes nærmere i prosjekt helebygg / boligsosialt plan.

Landbruketshus

Behov for brannteknisk oppgradering dersom det skal tas i bruk av frivilligheten. Omfang er ikke kartlagt, men forventes over 1 million kroner. Bygget vurdert i eiendomsstrategi.

Nedre internat

Omfattende behov. Bygget har nådd tekniske og økonomiske levetid. Vurderes nærmere i eiendomsstrategi.

Ørland rådhus (Alf Nebbs gate 2) – Nytt bygg

Gamle Bjugn rådhuset er i generelt dårlig forfatning. Bygget funksjonerer per dags dato men nærmere slutten av teknisk og økonomisk levetid. Vurderes nærmere i eiendomsstrategi. 60.000.000 eks. mva

Botngård barneskole – Ny barneskole

De eldste deler av bygget er fra 60 tallet og bygget ble gjort om noen ganger siden da og det ble bygd på nye fløyer. Bygget tilfredsstiller ikke dagens krav/behov og bygget har nådd tekniske levetid. Bygget må sees i sammenheng med Bjugnhallen. Kostnader for bygging av ny barneskole på samme område anslås på kr. 250 000 000 eks. mva.

Bjugnhallen

Bygget er fra 1968 og bygget har nådd sin tekniske og økonomiske levetid. Dagens bygg inneholder basseng, idretthall, styrkerom og garderober. Planløsningen tilfredsstiller ikke dagens behov og det er behov for å bygge en ny flerbrukshall. Bygget må sees i sammenheng med Botngård barneskole. Kr. 110 000 000, - eks. MVA eiendomsstrategi.

9.0 Kommunestyrets vedtak

Kommunedirektørens budsjettforslag for 2021 vedtas slik det er framlagt med følgende endringer og tillegg:

1. Ordførers og varaordførers godtgjøring fastsettes til 80 % av stortingsrepresentants lønn i hhv 100% og 70% stilling.
2. Låneopptak: Det opptas inntil kr 53.422.000 til investeringer og kr 20.000.000 til startlån.
3. Skattøret fastsettes til maksimalsatsen.
4. Det innføres eiendomsskatt for hele kommunen fra 2022 med taksering i 2021.
5. Kommunestyret slutter seg til formannskapetets vedtak i sak 20/44 den 5.november 2020 angående budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024, samt prisbok og gebyrregulativ med følgende endringer/presiseringer/tillegg i et nytt punkt 5:

Innledning

2020 ble første driftsår for nye Ørland Kommune. Både politikere, ansatte og innbyggere gikk inn i den nye kommunen med forventninger. Da covid-19 slo innover oss for fullt i mars hadde vi så vidt rukket å starte opp arbeidet i den nye kommunen og resten av 2020 har vært preget av korona-krisen.

Kommunestyret berømmer alle ansatte i kommunen som har gjort en formidabel jobb under korona-krisen. Lærerne som kastet seg rundt og laget digital undervisning, renholderne som fikk ekstra mange oppgaver, barnehageansatte som har gitt sårbare barn og foreldre i kritiske yrker et tilbud i barnehagen mens samfunnet var nedstengt, kultur- og idrettsansatte som tok nye oppgaver på strak arm og ikke minst ansatte innenfor helse som fikk store utfordringer som førte til høyt arbeidspress. Dere har alle sørget for at kommunen har kommet seg gjennom dette året på en så god måte som mulig. Kommunestyret vil også berømme alle de frivillige som har bidratt, spesielt Ørland Sanitetsforening som sammen med Frivilligsentralen har lagt ned et utall timer frivillig arbeid for å hjelpe til i lokalsamfunnet.

Ørland kommune har hatt nærings-, sysselsettings- og befolkningsvekst de senere årene. Vedtaket om kampflybasen gav optimisme og et ønske om å legge til rette for økt tilflytting til den flotte kommunen. Kommunestyret har tro på at gode fasiliteter og nærhet til tjenestene har betydning for at folk vil bo her. Derfor er det de senere årene gjort store investeringer i nye kommunale bygninger. Dette har ført til et betydelig løft av kvaliteten på arbeidsplassen for våre ansatte, skole- og barnehagebarn og våre eldre. Med tilrettelegging av boligområder og næringsarealer har man lagt grunnlaget for den veksten som har vært og som kommer til å bli enda større i årene som kommer. Ørland har nå et meget variert kulturtilbud og mange gode idrettsanlegg. Dette er med å skape god folkehelse, bolyst og trivsel for innbyggerne. Et mangfold av aktiviteter og fritidsmuligheter kan bidra til at flere synes det er attraktivt å flytte hit, samt skape blilyst for de som allerede bor her.

Det er nå viktig at kommunestyret tar ansvar slik at de gode tjenestene som skal fylle fasilitetene det er investert i, kan beholdes.

I tiden som kommer skal kommunestyret jobbe knallhardt for å øke inntektene og redusere utgiftene. Det skal tas ut synergier av kommunesammenslåingen og ses på mulighetene for eventuelle salg av kommunal eiendom samt redusere i politisk

godtgjøring og toppledelse. Kommunestyret vil bruke 2021 på å finne andre måter å få 2022 budsjettet i balanse enn store reduksjoner i tjenestene våre.

For å slippe større nedskjæringer i 2022 fatter kommunestyret et prinsippvedtak om eiendomsskatt. Det er nødvendig for å kunne taksere i 2021 med en eventuell innføring av eiendomsskatt fra 2022. Eiendomsskatten skal brukes til å betale gjeld som i neste omgang vil gi et økt handlingsrom og frigjøre midler til drift av tjenestene. Målet og intensjonen er å unngå eiendomsskatt.

Forslaget omfatter:

- **Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024**
- **Prisbok 2021**
- **Gebyrregulativ 2021**

Kommunestyret slutter seg til formannskapetets vedtak i sak 20/44 den 5.november 2020 angående budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024, samt prisbok og gebyrregulativ med følgende endringer/presiseringer/tillegg i et nytt punkt 5:

Endringer i drifts- og investeringsbudsjett:

1. Tallgrunnlaget for driftsbudsjettet og tallgrunnlaget for investeringsbudsjettet endres i tråd med kommunestyrets vedtak i denne sak.
2. Kommunestyret ber om at det iverksettes synergirealisering som følge av kommunesammenslåingen. Utvalg for strategi og drift (USD) skal være styringsgruppe for et arbeid som skal etablere mål, indikatorer og innsatser for realisering av synergier, og hente ut effektivisering av kommunesammenslåingen. Om nødvendig etablerer styringsgruppen selv arbeidsgrupper, og bestemmer sammensetningen av disse. Kommunestyret legger føringer for at både institusjonskjøkken og vaskeri skal drives i egen organisasjon, og ikke kjøpes av eksternt tilbyder. Arbeidet skal være ferdig første halvår 2021, og skal være en del av budsjettbehandlingen for 2022 og økonomiplan 2022 – 2025. Kommunestyret har en målsetting om en årlig innsparing på 10 millioner.
3. Kommunestyret ber administrasjonen legge frem en fullstendig rapport med oversikt og gjennomgang av kommunalt eide bygg for politisk behandling. Kommunestyret vil ha fremlagt sak til behandling der eiendomsstrategi når det gjelder kostnadsbesparelser, salg og vedlikehold, skal vedtas. Kommunestyret mener det kan være riktig å vurdere å gå fra tre til to rådhus. I rapporten skal det også ligge en egen vurdering om dette. Salg av landbrukseiendommer må også sterkt vurderes. Arbeidet skal være ferdig første halvår 2021, og skal være en del av budsjettbehandlingen for 2022 og økonomiplan 2022 – 2025
4. Kommunestyret har en målsetting om en årlig innsparings effekt på 8 mill.
5. Kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass med et mangfold på alle nivå; alder, kjønn, utdanning, kultur og funksjonsnivå. Det skal tilstrebes at man til enhver tid har alle stillinger besatt med fagkompetanse ut fra enhetenes bemanningsplaner. Kommunen skal ha minimum 20 lærlingplasser til enhver tid, og være en attraktiv arena for studenter og elever.
6. Kommunestyret ønsker at det fortsatt skal være fokus på sunn og næringsrik mat i alle enheter i Ørland kommune. (Se budsjettvedtak for 2020.) God og riktig mat gir

god folkehelse og kan være et sosialt utjevne tiltak. Lokal mat skal velges når det er et alternativ.

7. Fokus på sunn og næringsrik mat må implementeres i kommunens kommunedelplaner. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp dette når man starter med planstrategi og kommuneplanarbeidet.
8. Kommunestyret ønsker en best mulig forvaltning av kommunens gjeldsportefølje. Fra 2021 gis det ikke anledning til å ta i bruk fremtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Inngåtte avtaler løper til forfall. Dette må implementeres i kommunens finansreglement ved en revidering innen første halvår 2021. I denne revideringen skal det ses på om det er formålstjenlig for kommunen å opprette et eget rente- og avdragsreguleringsfond (bufferfond) for å øke stabilitet og forutsigbarhet i finansieringskostnadene. Inntil nytt finansreglement er vedtatt kan reglementets punkt 7.5 ivaretas ved bruk av fastrente i kommunalbanken.

Endringer i driftsbudsjett: økninger

9. Det ble i budsjettvedtaket til Ørland kommune for 2016 vedtatt å inngå en avtale med Sava AS, der enkelte brukere skulle gis tilbud om tilrettelagte aktiviteter for på sikt å kunne kvalifisere til en VTA-plass. Kostnadsramme til dette formålet for *hele året 2020* er kr 644.000,- Formannskapetets forslag forutsetter finansiering for kun 1.halvår. Kommunestyret ønsker å videreføre avtalen med Sava for hele året 2021 om tilrettelagt aktivitet og vedtar en økning på rammen til oppfølgingstjenesten i forhold til formannskapetets vedtak med kr 330.000,-
10. Dagaktivitetstilbudet for hjemmeboende med kognitiv svikt har blitt betydelig redusert. Kommunestyret ser at dette er et svært viktig tilbud som kan gi meningsfulle hverdager, avlastning for pårørende og større mulighet for å bo hjemme lengre. Kommunestyret vedtar en styrking av tilbudet med kr 600.000,- for 2020 i forhold til formannskapetets vedtak.
11. I Ørland kommune har vi en rekke frivillige lag som gjør en god innsats for ved å ta vare på vår felles historie, noe som er viktig for lokalsamfunnene. I formannskapetets forslag til budsjett er det foreslått en kraftig reduksjon i støtten til Uthaugsgården, Mølnargården, stiftelsen Halten og Ørland Sanitetslag.
12. Kommunestyret anser det som viktig at lag og foreninger får en oppmuntring for sitt arbeid og foreslår følgende tilskudd for 2020:

• Stiftelsen Uthaugsgården	13. 270.000,-
• Mølnargården	14. 140.000,-
• Yrjar Heimbygdslag	15. 30.000,-
• Stiftelsen Halten	16. 30.000,-
• Ørland Sanitetslag	17. 30.000,-
14. Totalt er dette er kr 500.000,-, noe som er kr 200.000,- mer enn forslaget fra formannskapet, og kommunestyret øker derfor denne rammen tilsvarende. Kommunestyret ber om at det i løpet av første halvår 2021 blir initiert samtaler med nevnte lag og organisasjoner med mål om å få på plass nye avtaler som kan

være grunnlag for budsjettbehandlingen for 2022. Kommunestyret er opptatt av at det er forutsigbarhet i støtte/ tilskuddsordninger fra Ørland kommune.

15. God drenering av dyrkajorda er avgjørende for å opprettholde matproduksjonen i årene som kommer. God drenering er et godt klima- og miljøtiltak og ett ledd i å tilpasse landbruket til et klima med mer nedbør og ekstremvær. Landbruket er ei viktig næring i Ørland som bidrar med betydelige arbeidsplasser og verdiskaping både direkte og indirekte. Med et kommunalt tilskudd til grøfting ønsker Ørland kommune å signalisere viktigheten av å beholde et aktivt og miljørettet landbruk. Det kommunale grøftetilskuddet utløser også aktivitet i andre bransjer og virksomheter. Kommunestyret ser på grøftetilskuddet som en miljøvennlig investering i framtida og setter av kr 500.000,- til grøftetilskudd for 2021. Tilskuddet skal forvaltes av landbrukskontoret.
16. Vedlikehold av landbrukskanaler der kommunen må ta sin grunneierandel: Ørland kommune er medeier i 12 lukkede kanaler i gamle Ørland. Omtrent 700 da kommunalt areal dreneres til disse. Det er usikkert hvor mange kanaler i gamle Bjugn det gjelder. Betongrørene er lagt ned i perioden 1950-1975 og det vil bli et økende vedlikeholdsbehov fremover. Når det oppstår skade og vedlikeholdsbehov på de lukkede kanalene fordeles kostnadene mellom grunneierne. Ørland kommune må ta sin andel av vedlikeholdskostnadene. Det settes derfor av en pott på kr 100.000,- til dette formålet. Midlene disponeres av kommunalteknikk.
17. Kommunestyret har tidligere vedtatt at Roret Ørland Kulturforetak KF skal være kommunens utviklingsaktør innen kultur, idrett, natur og historie, og ha fokus på bo- og bli-lyst. I formannskapetets forslag til budsjett er ikke forutsetningene på til sammen kr. 930.000,- vedtatt av styret i foretaket, lagt inn. Kommunestyret vil dekke inn noen av de nevnte forutsetningene. Kommunestyret øker rammen til Roret Ørland Kulturforetak KF med kr 400.000,-
18. Kommunestyret er bekymret over budsjetttramma til oppvekst hvor bemanningsnorm og lærernorm er i et grenseland i forhold til nasjonale lovkrav. Den stramme budsjetttrammen vil gi flere utslag og nedbemanning kan være aktuelt. Kommunestyret ber administrasjonen komme tilbake med en sak dersom man ikke oppfylder lovkrav. Kommunestyret vedtar en økning på kr. 520.000,- til oppvekst.

Endringer i driftsbudsjett: reduksjoner

19. Kommunestyret ser at det er nødvendig å foreta reduksjoner i drift, både for å foreta økninger i områder som skal prioriteres, men også for å sette av midler til disposisjonsfond. Kommunestyret vedtar følgende reduksjoner:

Kommunalsjefstilling	kr. 1 150 000,-
Interkommunalt samarbeid	kr. 500 000,-
Organisasjon og utvikling	kr. 1 500 000,-
Bygg, rådhus	kr. 1 000 000,-

20. Politisk godtgjøring: Kommunestyret mener at det er opparbeidet en god politisk struktur med råd og utvalg som bør beholdes. Kommunestyret ser allikevel at det med bakgrunn i den totale økonomiske situasjonen i kommunen, er naturlig at det også reduseres i den politiske godtgjøringen.

Kommunestyret er kjent med at endring av medlemstallet i kommunestyret skal vedtas senest 31. desember i nest siste år av valgperioden, med virkning for kommende valgperiode. En endring i Ørland kommune kan først komme etter valget i 2023. Minste antall lovlige medlemstall i kommunestyret i Ørland er 27 representanter i henhold til innbyggertall.

Kommunestyret ber om at utvalg for strategi og drift, så raskt som mulig legger frem en sak til politisk behandling der den politiske strukturen er tema, herunder antall kommunestyrerepresentanter fra 2023, reduksjon i møtehyppighet og godtgjøring for politisk arbeid.

Kommunestyret legger inn en reduksjon i budsjettet på kr 500.000,- med bakgrunn i redusert møtehyppighet, godtgjørelser og struktur.

Endring Driftsbudsjettet	Økt drift	Reduksjon drift
Punkt 14: Reduksjon kommunalsjefstilling		1 150 000
Punkt 14: Reduksjon interkommunalt samarbeid		500 000
Punkt 14: Reduksjon organisasjon og utvikling		1 500 000
Punkt 14: Bygg, eiendom, rådhus		1 000 000
Punkt 15: Reduksjon politisk godtgjøring		500 000
Punkt 7: Videreføre kjøp plasser SAVA	330 000	
Punkt 8: Dagaktivitetstilbud	600 000	
Punkt 9: Støtte til Uthaugsgården, Mølnargården, Yrjar Heimbygdslag, Stiftelsen Halten og Ørland sanitetslag	200 000	
Punkt 10: Grøftetilskudd	500 000	
Punkt 11: Kanaltilskudd	100 000	
Punkt 12: Roret Ørland Kulturforetak KF	400 000	
Punkt 13: Oppvekst	520 000	
Til disposisjonsfond	2 000 000	
SUM	4 650 000	4 650 000

Endring investeringsbudsjett 2021	Økning	Reduksjon
Uteområdet, trygdepensjonatet		500.000
Uteområdet, Hildatunet		500 000
Nytt helsebygg		250.000
Austråttborgen som Ørland nye storstue		250.000
Uteområdet, Dr. Sauers vei	1.000.000	
Nød reparasjon, Alf Nebbs gate	500.000	
SUM	1.500.000	1.500.000

Endringer i økonomiplan:

- Uteområdet, trygdepensjonatet og uteområdet, Hildatunet flyttes til 2022.
- De gjenstående 500.000 til uteområdet Dr. Sauers vei legges inn i 2022.
- Omlegging av vei i Ervika, 6,5 mill, tas ut av økonomiplanen.
- Oppgradering av Alf Nebbs gate, 4 mill, tas ut av økonomiplanen